

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ชุดที่ ๒ ครั้งที่ ๕๘
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๙.๓๕ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกมาประชุมทั้งหมด ๒๖๒ คน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขณะนี้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในวาระที่ ๒ ต่อไป ขณะนี้การพิจารณาถึงหมวด ๖ รัฐสภา เกี่ยวกับหมวด ๖ นี้ คุณกฤษ สมบัติสิริ คุณจักรชัย จรรย์เวชช์วัฒนา คุณบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ คุณณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม คุณสมคิด ศรีสังคม และคุณเสงห์ งามริก ขอแปรญัตติให้มีสภาผู้แทนราษฎรเพียงสภาเดียว มาตราใดที่กล่าวถึงวุฒิสภา ขอตัดวุฒิสภาออก และมาตราใดที่กล่าวถึงรัฐสภา ขอแก้เป็นสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการไม่เห็นด้วย ผู้แปรญัตติขอสงวนไว้อภิปรายในสภา สำหรับคุณใหญ่ ศวิตชาติ ซึ่งอยู่ในคณะกรรมาธิการ ขอสงวนความเห็นที่จะให้มีสภาผู้แทนราษฎรสภาเดียว เชิญคุณกฤษ สมบัติสิริ ครับ

นายกฤษ สมบัติสิริ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ และเพื่อนสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมขอขอบพระคุณในโอกาสที่ได้ให้โอกาสกระผมอภิปรายข้อแปรญัตติในหมวด ๖ เกี่ยวกับสภาเดี่ยวนี สำหรับความคิดที่เกี่ยวกับสภาเดี่ยวนี กระผมเองมิได้ทราบว่ามีท่านผู้แปรญัตติสงวนไว้เป็นจำนวนอย่างที่ปรากฏในเอกสาร แต่ที่จริงแล้วกระผมเองมีความคิดเป็นส่วนตัวซึ่งใครจะขอกราบเรียนต่อท่านประธานและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ขอสนับสนุนเกี่ยวกับเรื่องสภาเดี่ยวนีด้วย

เหตุผลประการแรกของกระผมสำหรับการมีสภาเดียวนี้ กระผมเองได้ทราบว่า มีประชาธิปไตยตั้งแต่อายุประมาณ ๔-๕ ขวบ จำความไม่ได้ ก็มีสภาเดียวตลอดมา สภาเดียวในขณะนั้นพอโตขึ้นจำความได้ก็ปรากฏว่าไม่ค้ำประชาธิปไตยได้แก่สมาชิกประเภทที่ ๒ ก็เติบโตเรื่อยมา จนกระทั่งได้ทราบข่าวว่ามีการขอให้ถอนไม้ค้ำ คือให้เอาสมาชิกประเภทที่ ๒ ออก ก็โตจนกระทั่งเข้ามหาวิทยาลัย ได้ทราบว่าต้องการประชาธิปไตยก็เติบโตขึ้น ได้เรียนกฎหมายรัฐธรรมนูญกับท่านเลขาธิการพรรคสมภพคนแรก คือ ท่านประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขณะนี้ ท่านก็บอกว่าพฤษภณันมีสิทธิที่จะยับยั้งและเป็นประชาธิปไตยมาก ปรากฏว่ามีส่วนที่ช่วยเหลือค้ำจนประชาธิปไตยมากที่สุด ก็ยังไม่ทันสำเร็จปริญญา เพียง ๓ ปีเท่านั้น ท่านเลขาธิการพฤษภณันก็ไม่มี มีสมาชิกวุฒิสภาใหม่ในปี ๒๕๔๒ เท่าที่ปรากฏตลอดมานั้นก็เห็นว่าการใช้สภาเดียวนั้นเป็นประโยชน์และใช้ได้ยาวนานกว่าเพื่อน และประชาธิปไตยที่ได้รับมานั้นก็ยังไม่เคยได้รับกันสมบูรณ์ครบถ้วนสักครั้งหนึ่ง มีไม้ค้ำกันเรื่อยมา ที่นี้มีเพื่อนบางคนก็ถามว่า ทำไมความคิดเท่านั้นหรือที่จะทำให้มีสภาเดียว มีสภาเดียวนั้นจะเร่งรัดรัฐประหารให้เร็วขึ้น ให้มันพังเร็วขึ้นใช่หรือไม่ อันนี้กระผมได้นำมาคิดทบทวนอย่างดีที่สุด การที่จะมีสภาเดียวหรือ ๒ สภานั้น ได้มีการทบทวนก่อนที่จะได้ส่งวอนข้อแปรญัตตินี้ไว้ ทบทวนแล้วเห็นว่าถ้าจะมีการรัฐประหารหรือปฏิวัติขึ้น สภาเดียวหรือ ๒ สภานั้นก็ย่อมจะทำได้ทั้งคู่ กระผมคิดว่าถ้ามี ๒ สภาอาจจะเร็วกว่าสภาเดียวเสียด้วยซ้ำ ดังเหตุผลที่กระผมจะได้กล่าวในประการต่อไป

สำหรับเหตุผลประการที่ ๒ ความคิดเกี่ยวกับสภาเดียวนั้นเกิดขึ้นจากในการอภิปรายรัฐธรรมนูญวาระแรก ในครั้งนั้นปรากฏว่าอำนาจของสมาชิกสภาสูงมีมากพอสมควร กระผมคิดว่ามากกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสียอีก ถ้าเป็นเช่นนั้นกระผมคิดว่าเนื่องจากหาก ประชาธิปไตยถ้าเปรียบกับต้นไม้ที่มีรากหยั่งลงลึกมากพอสมควรแล้ว เราจะเห็นได้จากหลังวันที่ ๑๙ ตุลาคมเป็นต้นมา ถ้ามีการที่จะต้องมีการมีสมาชิกสภาสูงเพื่อค้ำประชาธิปไตยนั้นอีก กระผมคิดว่าอาจจะไม่ได้ผล และที่สำคัญที่สุดก็คือการเลือกตั้ง เมื่อครั้งรัฐบาลก่อนนั้น การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภามีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์มากเกินไป ถึงแม้ว่าจะให้องคมนตรีแต่งตั้งมา ๓๐๐ คนก็ดี และส่งมาให้สภาผู้แทนราษฎรเลือกเพียง ๑๐๐

คนก็ดี กระผมก็ยังคิดว่าสภาสูงที่ได้รับการแต่งตั้งนั้น จะมีส่วนที่กระทบกระเทือนถึงสถาบันพระมหากษัตริย์มาก กระผมเป็นห่วงอย่างที่สุดในเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์นี้ ดังจะได้เห็นว่าคำครหาต่าง ๆ มีในเรื่องสภาพระราชทานก็ดี รัฐบาลพระราชทานก็ดี เหล่านี้เป็นต้น เป็นสิ่งที่กระผมไม่อยากจะเห็นเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นเมื่อมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญในร่างฉบับที่ถืออยู่ในมือนี้แล้ว อำนาจไม่มีอะไรเลยนอกจากยับยั้ง การยับยั้งนั้นถ้าจะกล่าวไปตามความจริงแล้ว ก็ยังขึ้นอยู่กับพระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ยังยับยั้งได้ แต่กระผมคิดว่าสภาเองถึงแม้ว่ามีสภาเดียว สภาเดียวก็ยับยั้งได้ อำนาจยับยั้งเราก็เคยทำมาแล้วในสภาเดียวนี้ เมื่อครั้งเดือนก่อนในรัฐบาลชุดนี้นั่นเอง เกี่ยวกับกฎหมายยึดทรัพย์ อันนี้เป็นเหตุผลประการที่ ๒ ที่กระผมขอลกล่าว

สำหรับเหตุผลประการที่ ๓ นั้น การมี ๒ สภาในอำนาจที่เป็นอยู่ในร่างกฎหมายฉบับนี้ น่าจะเกิดความไม่ประหยัดต้องงบประมาณแผ่นดิน และอาจจะมีการวุ่นวายในการแต่งตั้งสมาชิกสภาสูงนี้ก็ได้ สำหรับการประหยัดงบประมาณแผ่นดินนั้น กระผมลองคิดดู เฉพาะค่าเงินเดือนกับค่าพาหนะก็ประมาณปีละ ๑๐ ล้านบาท แต่เงินจำนวนนี้กระผมคิดว่าไม่สำคัญนัก ถ้าเราได้ประชาธิปไตยอันพอใจตามที่มีความต้องการกันแล้ว กระผมคิดว่าค่าใช้จ่ายปีละ ๑๐ ล้านบาทนี้ใช้อย่างอื่นได้มากกว่านั้น แต่ข้อสำคัญได้แก่ความวุ่นวายในการที่จะเลือกตั้งสมาชิกสภาสูงนี้เอง ถึงแม้ว่าจะกำหนดว่ามีให้ข้าราชการประจำเป็นสมาชิกก็จริงอยู่ แต่ก็เสี่ยงการแต่งตั้งพวกข้าราชการที่ปลดเกษียณ พวกนักฉวยโอกาส พวกข้าราชการการเมืองทั้งหลายที่ใครจะเป็นอย่างยิ่งไม่ได้ ที่กระผมพูดนี้ไม่ใช่ว่ากระผมไม่อยากจะเห็นสมาชิกวุฒิสภา กระผมอยากเห็น ถ้ามีโอกาสเป็นได้ กระผมก็อยากเป็น แต่กระผมกลัวการวิ่งเต้นการใช้บันไดทองข้ามกันไปข้ามกันมา การไม่ตัดขาดระหว่างข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมือง หรือนักการเมืองนั่นเอง อันนี้จึงมีความเห็นว่าอาจจะมีการผูกขาด และสร้างสถานการณ์ขึ้นได้ และยิ่งมากไปกว่านั้น ถ้าสมาชิกสภาสูงเป็นอย่างที่กระผมกล่าวหรือคาดหมายไว้ หรือวาดภาพไว้แล้ว ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นได้ระหว่างสภาสูงกับสภาต่ำ ยิ่งจะทำให้เชื่อเชิญผู้ที่ล้มล้างรัฐธรรมนูญเข้ามาได้มากยิ่งขึ้นและได้รวดเร็วขึ้นอีกด้วยซ้ำไป อันนี้กระผมคิดว่าเป็นประการสำคัญ และอีกอันหนึ่งที่กระผมประสบมาแล้ว สภาสูงถ้าได้ผู้ที่ไม่มีความประสงค์ทาง

การเมื่อเข้ามาแล้ว ก็จะเป็นอย่างพวกกระผมที่มานั่งอยู่เดี๋ยวนี้ กระผมยกตัวกระผมเอง เมื่อครั้งอภิปรายหมวด ๕ หมวด ๕ ทั้งหมดมีเรื่องเกี่ยวกับกีฬา ดนตรีอะไรก็ได้ แต่ทว่า กระผมขอแปรญัตติไว้ในเรื่องวางแผน ขอให้รัฐบาลนี้วางแผนระยะยาว คณะกรรมาธิการ ก็ยอมรับแล้ว กระผมจึงไม่ได้สงวนข้อแปรญัตติไว้ อันนี้พอสภาขอให้ตัดมาตรา ๗๕ ทวิ ออก กระผมไม่มีโอกาสได้พูดเลย อันนี้ไม่ใช่ยกขึ้นมาเพื่อที่จะแสดงว่าท่านประธานมองไม่เห็นหรืออะไรพวกนั้น แต่แสดงได้ว่าประสิทธิภาพของข้าราชการประจำเช่นกระผมนั้น ไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะอยู่ในสภาสูง และยับยั้งสภาล่างได้ เพราะฉะนั้นจึงไม่มีประโยชน์ ในการนี้เหตุผลที่กระผมอภิปรายนี้เป็นเหตุผลของตัวกระผมแต่ผู้เดียว ไม่ได้มีการปรึกษาหารือกับผู้ใด ดังนั้นอย่างทีกระผมกราบเรียนแล้ว ส่วนเหตุผลของผู้สงวนคำแปรญัตติอื่น ๆ นั้น คงยังมีอีกมากที่จะนำมาเสนอต่อท่านประธานให้ได้อภิปรายกันต่อไป อย่างไรก็ตาม กระผมหวังอย่างยิ่งในความกรุณาของท่านประธานและสมาชิกผู้มีเกียรติที่จะกรุณาสนับสนุน ข้อแปรญัตตินี้ให้ได้บ้างตามสมควรเพื่อจะเป็นการอำนวยความสะดวกและสนองความต้องการให้แก่ประชาชนผู้รอคอยประชาธิปไตยจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และได้สละชีวิตและเสียเลือดเนื้อมามากเพื่อประชาธิปไตย กระผมก็ขอจบคำอภิปรายเพียงเท่านี้ และขอขอบพระคุณอย่างสูง ขอได้รับการสนับสนุนด้วยครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านกรรมาธิการ ผมจะขอให้ทางท่านผู้สงวน คำแปรญัตติให้พูดกันจบหมดก่อนนะครับ แล้วค่อยชี้แจง เชิญคุณจักรชัย จรรย์เวชช์พัฒนา

นายจักรชัย จรรย์เวชช์พัฒนา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ และท่าน สมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมจักรชัย จรรย์เวชช์พัฒนา กระผมอีกผู้หนึ่งที่สนับสนุนให้มี สภาเดี่ยว ก็โดยเพราะเหตุว่าการมีสภาผู้แทนสภาเดียวนั้นเหมาะสมกับระบอบประชาธิปไตย อย่างที่สุด ที่กระผมว่าเหมาะสมนั้นก็หมายถึงว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ในเมื่ออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากประชาชนเป็นผู้เลือก ในเมื่อประชาชนได้ เลือกผู้แทนราษฎรเข้ามาแล้ว เข้ามาทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์อย่างที่สุด สมมติ ว่าเขาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับใดฉบับหนึ่ง ได้ผ่านสภาผู้แทนราษฎรไปแล้ว ๓ วาระ แต่ยังไม่ถูกสภาสูงยับยั้ง ในเมื่อถูกเขายับยั้งเช่นนี้ กระผมก็มีความคิดว่าไม่ถูกต้องนัก ส่วนมาก

ประชาชนเป็นผู้ยากจนมากกว่าที่ได้ไปคัดเลือกผู้แทนราษฎรกันเป็นส่วนใหญ่ ในเมื่อการคัดเลือกผู้แทนราษฎรเข้ามาไม่ได้ผล ก็ทำให้เขาเหล่านั้นเอือมระอากับคำว่า “ผู้แทนราษฎร” หรือ “ประชาธิปไตย” นาน ๆ เข้าเราจะเห็นว่าบุคคลที่จะไปใช้สิทธิใช้เสียงในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรน้อยลง ๆ ในเมื่อน้อยมาก ๆ เขาก็มีพวกใดพวกหนึ่ง ซึ่งมีเจตนาไม่ค่อยดีนึกไปหาเสียง ได้ใช้เงินใช้ทองวิ่งเต้นในการหาเสียง ได้บุคคลกลุ่มหนึ่ง จะเป็นอันธพาลก็ดี ผู้ที่อยากจะได้เงินทองเกี่ยวกับเรื่องสินจ้างรางวัลก็ดี ไปคัดเลือกผู้แทนเข้ามา กระผมก็กลัวว่าจะได้ผู้แทนที่ไม่ดีนัก ยังมีเหตุผลอีกหลายประการซึ่งกระผมไม่อยากจะรบกวนเวลา เพราะว่า มีสมาชิกท่านผู้มีเกียรติหลายท่านได้แปรญัตติไว้ กระผมในชั้นนี้ขออภิปรายไว้เท่านี้ก่อนครับ ขอบพระคุณครับ

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ : ท่านผู้เป็นประธาน ผมเป็นคนหนึ่งที่แปรญัตติขอให้ มีสภาเดียว ความจริงเหตุผลในการมีสภาเดียวหรือสองสภานี้ ในชั้นรับร่างไปพิจารณาก่อนตั้งกรรมาธิการนี้ เราก็ได้ว่ากันมายืดยาวมากมาย ทั้งในทางหลักวิชาและข้อเท็จจริงทั่วไป ผมว่าในชั้นนี้ก็คงจะไม่มีปัญหาอะไรในการที่สภานี้จะไปตัดสินใจว่าควรจะมีสภาเดียวหรือสองสภา ในการตัดสินใจผมคิดว่าอย่างนี้ครับ สภานี้เราต้องรำลึกถึงเหตุที่มาของการร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญนี้ อัยนี้เป็นเหตุ เหตุเบื้องต้นและเหตุผลสำคัญที่สุดเพราะว่าที่เราร่างรัฐธรรมนูญนี้ เราต้องคิดถึงรัฐธรรมนูญเก่า ๆ แล้วเราก็ต้องคิดถึงเรื่องมูลเหตุที่ก่อให้เกิดหนึ่งให้แก่เรา ที่เข้ามานั่งในสภานี้ ที่เราเข้ามานั่งในสภานี้เป็นการมาจากเจตจำนงความมุ่งหมายของประชาชนส่วนหนึ่ง ที่ว่าต้องการให้มีการปกครองตัวเอง ทีนี้เมื่อได้มีการปกครองตนเองโดยมีการเลือกตั้งผู้แทนเข้ามา การปกครองตนเองโดยการเลือกตั้งผู้แทนเข้ามานั้น ก็ย่อมหมายความว่าเขามีตัวแทนของเขาที่เขาได้เลือกตั้งมาเอง ทีนี้เราทำหน้าที่ร่างกฎหมายแล้วเหตุไฉนเราถึงจะไปร่างแต่งตั้งตัวแทนเขาขึ้นมาแต่งตั้งวุฒิสภาขึ้นมา ไม่มีเหตุผลอะไรที่เราจะมาทำการร่างให้มันผิดแผกแตกต่างไปกับเจตจำนงความมุ่งหมายของเขา ผมคิดว่าถ้าหากว่ามีประชามติทั่วประเทศ ก็เอาแต่สภาเดียวมากกว่า เพราะคำว่า ๒ สภานี้สำหรับประเทศไทยมูลเหตุที่จะให้มี ๒ สภา มันไม่มีเลย ไม่มี มันแตกต่างกับประเทศต่าง ๆ ที่เขามี ๒ สภา ประเทศต่าง ๆ ที่เขามี ๒ สภา ประเทศต่าง ๆ ที่เขามี ๒ สภาอยู่นั้น เขามีมูลเหตุมาแต่ละทาง เช่นประเทศที่เป็นมลรัฐ นี่ประเทศไทย

มันแบ่งแยกกันไม่ได้ เป็นอันหนึ่งอันเดียว มันก็ไม่มีมูลเหตุ เฉพาะอันหนึ่งมันก็แตกต่างกันไปแล้ว แล้วที่นั่นนอกจากมูลเหตุที่แตกต่างกันไปแล้วนี้ ที่เราเคยทำมาเมื่อก่อนให้มีสมาชิกประเภทสองบ้าง นั่นมันเป็นเรื่องเอาเปรียบขึ้นเชิงในทางการเมืองกัน เมื่อผู้ก่อการ ๗๕ เขาแทนที่จะให้มีวุฒิสภา เขาก็ตั้งพวกเขาขึ้นมาตั้งอยู่ในสภา เมื่อแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญ ๗๕ แล้ว เขาก็ตั้งวุฒิสภาขึ้น วุฒิสภาที่ตั้งขึ้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่ควบคุมสภาผู้แทน เป็นเรื่องของการเมือง เป็นเรื่องยุ่งช่วงชิงเอาอำนาจในทางนี้ไว้ เพราะฉะนั้นผมว่าเมื่อเรามีโอกาสแล้ว เหตุใดเราถึงจะไม่ทดลอง ไม่มีเหตุผลอะไรการมี ๒ สภานี้ เราก็ควรจะทดลองดูว่ามีสภาเดียวเป็นอย่างไร เพื่อให้มันตรงกับเจตนารมณ์ของประชาชน เจตนารมณ์ของผู้ที่ล้มล้างรัฐบาลเก่าไปเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคมที่ผ่านมาไปแล้ว อันนี้ถ้าเราร่างกฎหมายถูกวัตถุประสงค์เขาไปแล้ว ถ้าหากว่ามันมีอะไรเกิดขึ้นมา พวกผู้ที่เขามีส่วนในการช่วยให้เรามาตั้งร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญ เขาจะได้รู้สึกว่าจะเจตนารมณ์ของเขาที่ต้องการนั้นมันไม่ถูกต้อง นั่นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง นี่ผมคิดว่าเรามาตั้งอยู่ที่นี้แล้ว เราก็ไม่ทำตามเจตนารมณ์เขา กลับไปแต่งตั้งวุฒิสภาขึ้นเอง เมื่อร่างกฎหมายให้อำนาจไว้ มันก็ไม่มีประโยชน์ ที่นี้วุฒิสภาที่เราร่างกฎหมายให้ ถ้ามาดูตามร่างเดิมของรัฐบาลให้อำนาจไว้มากมายเหมือนสภาผู้แทน แต่พอมาถึงร่างกรรมาธิการนี้ไม่ให้อำนาจอะไรไว้เลย ประโยชน์ก็เลยไม่เกิดขึ้นเลย นี่เราเห็นอย่างนี้ แล้วเราจะเขียนไว้ทำไม มันจะเป็นเหมือนกับท่านผู้ประณัติคดี ขอประทานโทษ คือคุณฤช สมบัติสิริพิสุทธิ์ไว้ว่า ที่มีร่างวุฒิสภาไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ก็เพื่อร่างเอาไว้สำหรับผู้ที่ยากจะเป็น ผู้ที่ยากจะเป็น เป็นต้นว่าข้าราชการที่ถูกปลดรับบำนาญไปบ้างอะไรบ้างที่พูดมาเมื่อกี้นี้ ยากจะเข้ามาตั้งอย่างนี้ แล้วมันก็เสียเงินเสียทองเปล่า ๆ ไม่มีความหมาย เพราะฉะนั้นผมคิดว่าเราลองเริ่มดำเนินการประชาธิปไตยกันให้จริง ๆ แล้วที่ผมพูดนี้ไม่ใช่ไม่มีสาเหตุไม่มีผลไม่มีแบบอย่าง ประเทศต่าง ๆ ในโลกนี้ที่เขามีสภาเดียวมันก็มากกว่า ๒ สภา เราก็รู้อยู่ ก็เหตุใดเราถึงจะย้อนกลับ ถึงจะไปหวนในเรื่องเหล่านี้ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าเหตุผลที่ให้นี้ก็คงจะเพียงพอที่จะวินิจฉัยแล้วครับ

นายรัฐวุฒิ สุทธิสงคราม : ท่านประธานที่เคารพ ที่กระผมขอประณัติเข้าร่วมให้มีสภาเดียวนี้ ก็โดยเหตุที่ว่าตามร่างรัฐธรรมนูญที่รัฐบาลได้ร่างมานั้นนั้นจะเห็นว่าวุฒิสภามีอำนาจคล้าย ๆ กับสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีอย่างนั้นกระผมก็เห็นว่าเป็นประโยชน์ เพราะเหตุ

ว่าวุฒิสภาก็ได้มาใช้สิทธิใช้เสียง แล้วก็ใช้ความคิดความรู้ร่วมกันกับสภาผู้แทนราษฎร พูดกันง่าย ๆ ว่าในส่วนที่ทรงแต่งตั้งนั้นนะ จะได้คนที่มีความรู้ชัดเจนในทางการปกครอง และมีความรอบรู้ในกระบวนการปกครองมาร่วมกันกับสภาผู้แทนราษฎร ในร่างรัฐธรรมนูญนั้น กระผมยังเห็นว่าจะมีประโยชน์กว่าร่างที่กรรมาธิการได้ร่างมาเสนอสภานี้ เพราะร่างนั้นให้อำนาจ กระผมเห็นด้วยในข้อที่ให้วุฒิสภามีอำนาจในข้อนี้กระผมไม่ขัดข้อง เพราะว่าจะได้คนที่มีความรู้ความชำนาญในการปกครองเข้ามาร่วม แต่ว่าเมื่อร่างของคณะกรรมการกรรมาธิการตัดอำนาจวุฒิสภาออกไปหมด ยิ่งเหลือแต่เรื่องการยับยั้ง กระผมเห็นว่าไม่มีประโยชน์และจะทำให้การทำงานชักช้าไปเปล่า ๆ มีแต่สิทธิยับยั้งนี้มันไม่มีประโยชน์อะไรหรอกครับ คราวที่แล้ววุฒิสภาก็ยับยั้งกฎหมายฉบับหนึ่งเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมค่าเช่า ซึ่งยับยั้งไปก็ไม่ใช่ประโยชน์กับฝ่ายราษฎรเลย คนที่เช่าบ้านได้รับความเดือดร้อนกันเป็นอันมาก นี่ยกตัวอย่างที่นี้ถ้าเราจะดูในรูปของประวัติศาสตร์การปกครองของไทย ตั้งแต่เริ่มในปี ๒๔๗๕ ท่านประธานจะเห็นได้ว่า เราเริ่มต้นนั้นก็สภาเดียว คือสภาผู้แทนราษฎร แม้จะมีสมาชิกประเภทที่ ๒ เข้ามาบ้าง เข้ามาเป็นจำนวนครึ่งหนึ่ง อ้ายนั้นก็เป็นเรื่องที่ว่า คณะราษฎรต้องการจะผูกขาดอำนาจเอาไว้ ไม่ให้เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น แล้วรัฐธรรมนูญที่มีสมาชิก ๒ ประเภทนั้นนะ จะแปลว่าประเภทที่ ๒ คือเป็นเงาของวุฒิสภาหรือพฤฒสภาก็ได้ เพราะเหตุว่าเป็นเรื่องการหวงอำนาจกันมากกว่า หวงอำนาจกันไว้จนกระทั่งเสร็จสงคราม ใช้ตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ ก็มาเปลี่ยนแปลงเมื่อใช้รัฐธรรมนูญ ปี ๒๔๘๔ ซึ่งเรียกว่าพฤฒสภาอะไรทำนองนั้น ความจริงพฤฒสภาตามรัฐธรรมนูญปี ๒๔๘๔ นั้นก็เป็นเพียงว่าเอาพวกพ้องของ คณะราษฎรที่ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่ยังมีความกลมเกลียวกันอยู่กับคณะราษฎรนั้นขึ้นมาเป็นพฤฒสภา เป็นวิธีขึ้นเชิงในทางการเมืองของผู้มีอิทธิพลในขณะนั้นที่ว่าเอาพวกคณะราษฎรนี้หรือที่เป็นพรรคพวกเอามาไว้ ให้ได้มีตำแหน่งในทางการเมืองจึงได้มี ๒ สภา เริ่มเป็นครั้งแรก เรียกว่าสภาผู้แทนราษฎรกับพฤฒสภา แล้วก็ต่อมาเมื่อมีการรัฐประหาร เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ ก็ได้เลิกรัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๔๘๔ แล้วก็มีรัฐธรรมนูญของคณะรัฐประหารขึ้นมาแทน จึงได้เริ่มมีวุฒิสภาเกิดขึ้น วุฒิสภาเกิดขึ้นก็ทำนองเดียวกัน เพราะว่าคณะรัฐประหารจำเป็นต้องเอาพวกพ้องมานั่งไว้สภาสูง เพราะว่าจะไปเลือกตั้งผู้แทนราษฎรนั้นก็ได้เฉพาะบางท่านเท่านั้นครับ เพราะฉะนั้นวุฒิสภาของรัฐธรรมนูญของคณะรัฐประหารนั้นก็ยังมีเหตุผล

อย่างทำนองเดียวกัน ครั้นมาถึงรัฐธรรมนูญปี ๒๕๓๒ ซึ่งมีวุฒิสภา ก็จะทำให้วุฒิสภาในสมัยตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๓๒ นั้น มีอำนาจพอสมควร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองร่วมกับสภาผู้แทนราษฎร แต่การที่ให้วุฒิสภามีประโยชน์และทำประโยชน์ร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรนั้น ท่านประธานจะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญปี ๒๕๓๒ ก็อยู่ไม่ได้ เพราะในขณะนั้นวุฒิสภาดังกระหู่ตามซึ่งรัฐสภาไม่สามารถที่จะบริหารราชการไปได้ ในที่สุดรัฐประหารปี ๒๕๓๔ ก็เกิดขึ้น เลิกล้มรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๓๒ ไป กลับไปใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๓๕ ตามเดิมโดยมีสมาชิกประเภทที่ ๒ เข้ามาอีก มีสภาเดียว ท่านประธานจะเห็นได้ว่าสภาเดียวนี้ทำประโยชน์ได้มากในช่วงระยะเวลา ๔๐ ปีที่ผ่านมา ครั้นมาเมื่อคราวที่แล้ว เมื่อรัฐธรรมนูญปี ๒๕๑๑ ก็จะทำให้วุฒิสภาก็เป็นพวกคณะรัฐประหารเดิม หรือพวกห้องคณะรัฐประหารที่มาอยู่วุฒิสภาจะมีท่านผู้อื่นบ้าง ท่านประธานก็ได้ร่วมอยู่ ก็ส่วนน้อย และในวุฒิสภารุ่นนั้นอย่างที่ผมได้กราบเรียนแล้วเมื่อก่อนก็ได้ทำประโยชน์ยับยั้งเรื่องพระราชบัญญัติค่าเช่า คือรูปการณ์ของวุฒิสภาในรุ่นนั้นก็ยังมีอำนาจมากกว่าร่างที่กรรมาธิการไปร่างมา ผมก็เห็นว่า ถ้าหากว่ามีวุฒิสภาแล้วก็จะทำให้การงานล่าช้า คือว่าถ้าหากว่าล่าช้าแต่ว่ามีประโยชน์ ก็ควรจะดี แต่เมื่อล่าช้าและก็ประโยชน์ที่จะได้นั้นก็ไม่มี ถ้ามีวุฒิสภา เราจะต้องประชุมกัน โดยมากเท่าที่ผมทราบมากก็วันพุธประชุมวุฒิสภา และก็วันพฤหัสบดีประชุมสภาผู้แทนราษฎร อะไรก็ว่ากันไปอย่างนี้ซ้ำกันไป เป็นการทำงานซ้ำ แต่อันนี้ก็อยู่ที่ตัวประโยชน์ ถ้าสมมติว่าอะไรที่เป็นประโยชน์ผมก็เห็นด้วยว่า ถ้าให้วุฒิสภามีอำนาจที่จะทำประโยชน์อย่างนี้เราก็ควรมีเราจะไปเสียตายนเงินเสียตายนทองก็ไม่ควร สิ่งที่มีประโยชน์ตามระบอบ นี้พิจารณาดูแล้วตามร่างของกรรมาธิการ ประโยชน์ไม่มี เมื่อประโยชน์ไม่มีแล้ว ผมก็เห็นว่าการมีสภาเดียวนั้นเป็นของที่เหมาะสม เราเปลี่ยนแปลงการปกครองมากี่ ๔๐ กว่าปีแล้ว ก็ควรที่จะให้สภาผู้แทนราษฎรซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นมาได้ใช้อำนาจได้อย่างเต็มที่ และปัญหาที่เราจะพูดกันว่าไม่เป็นประชาธิปไตยหรืออะไรท่านลองนั้นก็จะได้หมดปัญหา เพราะว่าถ้ามีวุฒิสภา ก็จะต้องพูดกันอีกว่าไม่เป็นประชาธิปไตย เพราะเหตุว่าวุฒิสภานั้น ราษฎรไม่ได้เลือกตั้ง อะไรก็มีว่ากันอยู่อย่างนี้ และผมก็เห็นว่ามันอาจจะเกิดความบาดหมางกัน ฝ่ายหนึ่งก็บอกว่าราษฎรเลือก และอีกฝ่ายหนึ่งก็ว่าราษฎรไม่เลือก ก็มีปัญหาที่ว่ากันมาทำนองนี้ ผมก็เห็นว่าเวลานี้การศึกษาก็ได้ก้าวหน้ามาเป็นอันมาก ก็สมควรแล้วที่คนไทยเราจะได้ปกครองตนเองโดยสมบูรณ์

โดยมีสภาเดียวที่ราษฎรได้เลือกตั้งเข้ามา ขอขอบพระคุณครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สมคิด ศรีสังคม กระผม เป็นคนหนึ่งที่ได้สงวนคำแปรญัตติไว้เกี่ยวกับเรื่องปัญหาที่ว่าควรจะมีสภาเดียว หรือ ๒ สภา ความคิดเห็นของกระผมที่จะขอเสนอให้สภานี้พิจารณาก็คือว่า การที่มี ๒ สภานั้นกระผมไม่เห็นด้วย เพราะประโยชน์ที่ได้รับนั้นไม่คุ้มค่า เราควรที่จะมีสภาเดียว เหตุผลนั้นกระผมจะได้กราบเรียนต่อไป โดยที่ระบอบรัฐสภาที่เราได้นำมาใช้ในการปกครองบ้านเมืองของเราทั้งในอดีตและปัจจุบันนี้ เป็นการนำเอาวิธีการของประเทศตะวันตกมาใช้ เพราะฉะนั้น กระผมก็ใคร่จะกราบเรียนต่อสภานี้ว่า ทำไมในต่างประเทศเขาถึงมี ๒ สภา และมีสภาเดียว อันนี้ถึงแม้ว่าในคราวพิจารณาวาระที่ ๑ เราจะได้พิจารณาไปแล้วก็ตาม แต่กระผมก็ใคร่จะขอทบทวนความจำของสภานี้บ้างเล็กน้อย การที่จะมีสภาเดียวหรือ ๒ สภานั้น ตามที่เป็นอยู่ในประเทศต่าง ๆ นั้น มันก็ขึ้นอยู่กับรูปของรัฐ โดยคร่าว ๆ รูปของรัฐนั้นเราอาจจะแบ่งออกเป็นประเภท ประเภทที่เป็นรัฐเดี่ยวอย่างประเทศไทย ประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น อย่างนี้เป็นต้น ประเภทอีกประเภทหนึ่งก็คือประเทศสหพันธ์หรือประเทศสหรัฐ คือประเทศที่มีรัฐแต่ละรัฐหลายรัฐอยู่ภายในประเทศนั้น แต่ละรัฐนั้นต่างก็เป็นอิสระในการปกครองตนเอง โดยมีรัฐบาลกลางสำหรับดำเนินการปกครองระดับชาติ เพราะฉะนั้นรูปของการปกครองของประเทศเหล่านี้ก็เป็นไปตามรูปของรัฐดังที่กล่าวมาแล้ว กล่าวคือประเทศที่เป็นสหรัฐเขาก็มี ๒ สภา สภาสูงหรือวุฒิสภานั้น เขาส่งผู้แทนของแต่ละรัฐมาสำหรับดำเนินการปกครองในระดับชาติเพื่อรักษาผลประโยชน์ของแต่ละรัฐ อันนั้นประการหนึ่ง ส่วนประเทศที่เป็นรัฐเดี่ยวนั้นโดยปกติแล้วก็มีสภาเดียว แต่บางประเทศอาจจะมี ๒ สภา อย่างประเทศอังกฤษเป็นรัฐเดี่ยวแต่มี ๒ สภา อันนี้มันก็เกิดขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์การเมืองของเขา ประวัติศาสตร์การเมืองกล่าวโดยย่อก็คือว่าการที่เขามีสภาสูงนั้น มันเป็นอภิสถิติของชนชั้นปกครองในสมัยก่อนหรือชนชั้นขุนนางชนชั้นสูงที่จะรักษาผลประโยชน์ของตน และก็ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วประเทศได้มีสิทธิมีเสียงในการปกครองด้วย นี่ประเทศต่าง ๆ ยังคงไว้ คงระบบ ๒ สภานี้ไว้ อย่างประเทศอังกฤษก็เป็นเรื่องของประวัติศาสตร์ คือหมายความว่าเคยทำอย่างไรก็ทำอย่างนั้น แต่บางประเทศที่มีนั้น ก็มีลักษณะเป็นประวัติศาสตร์เช่นเดียวกัน

แต่ว่าเขาไม่ได้ทำการแต่งตั้ง สภาสูงเขาก็เลือกตั้งอันนี้ก็ เป็นลักษณะแตกต่าง แต่ในปัจจุบันนี้ประเทศต่าง ๆ ประเทศสำหรับรัฐเดี่ยว อย่างที่กระผมได้กราบเรียนมาแล้วนั้น เขามีลักษณะ เอนเอียงไปในทางที่จะเลิกสภาสูง ตัวอย่างประเทศในสแกนดิเนเวีย ประเทศสวีเดน เดนมาร์ก นอร์เวย์ อะไรพวกนี้ เดียวนี้เขาได้เลิกล้มสภาสูงไปแล้วหลายประเทศ อันนี้ก็ เป็นเหตุผลอันหนึ่ง กระผมเห็นว่าประเทศไทยเราที่ไปเอาตัวอย่างของต่างประเทศในตะวันตกมานั้น เรา ก็ควรที่จะดำเนินการเช่นเดียวกัน ที่นี้หันมาถึงประเทศไทยเรา ในประเทศไทยนั้นนะ ประวัติศาสตร์ ๕๐ ปีที่แล้วมานั้น การที่มี ๒ สภา หรือว่ามีสภาเดี่ยวแต่ว่ามีสมาชิกหลายประเภทนั้น มัน เป็นเรื่องของการกุมอำนาจของผู้ที่มีอำนาจการปกครองแต่ละสมัยหรือว่าของคนกลุ่มน้อย อย่างเปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่ ๆ ที่ให้มีสมาชิกประเภทที่ ๒ มันก็คล้าย ๆ กับว่า ๒ สภานั้นเอง แต่ว่ามาร่วมกันประชุม เป็นการคุมกันสภาซ้อนสภา อันนี้ก็เพื่อที่จะกุมอำนาจไว้ แต่ข้อกล่าวอ้าง ของผู้มีอำนาจในสมัยนั้นก็บอกว่าประชาชนยังไม่ได้รับการศึกษาเพียงพอที่จะปกครองตนเองได้ อันนี้เป็นข้อกล่าวอ้างที่สืบเนื่องกันมาตลอดเวลา ๕๐ ปีนี้ ข้อกล่าวอ้างที่ว่าถ้าหากว่าให้มีสภาผู้แทนสภาเดี่ยวแล้วก็ประชาชนยังไม่ได้รับการศึกษาประชาชนยังไม่ อยู่ จะเลือกผู้แทนที่ไม่มีความรู้ความสามารถเข้ามา แล้วก็ทำให้บ้านเมืองยุ่งเหยิง อันนี้ เป็นข้อแก้ตัวของผู้มีอำนาจแต่ละสมัย แต่ว่าข้อเท็จจริงนั้นที่กล่าวอ้างว่า ถ้าหากว่ามีสภา เดี่ยวแล้วบ้านเมืองจะยุ่งเหยิง จะก่อให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหารขึ้น แต่การปฏิวัติรัฐประหาร ทุกครั้งนั้นนะ ท่านประธานที่เคารพ มันเป็นการแย่งอำนาจระหว่างบุคคลกลุ่มน้อย มันไม่ได้ เกี่ยวกับการประชาชนที่กล่าวอ้างกันว่าไม่ได้รับการศึกษานั้นเลย การแย่งชิงอำนาจระหว่าง บุคคลกลุ่มน้อยทั้งประโยชน์ส่วนตัวของบุคคลและบริวาร ประโยชน์ในทางการเมืองหรือ ประโยชน์ใดอื่นที่ต้องการขึ้นครองอำนาจเท่านั้น ที่ทำให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหารทุกครั้งมา แต่ว่าในที่สุดก็กล่าวอ้างว่าสมาชิกสภาผู้แทนแต่ละครั้งนี่แหละที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิด การปฏิวัติรัฐประหาร จริง ข้อนี้กระผมก็เห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนนั้นนะมันก็มีส่วนอยู่บ้าง แต่ ไม่ใช่สาเหตุที่สำคัญ หรือไม่ใช่เป็นมูลเหตุที่จำเป็นที่จะต้องให้มีการปฏิวัติรัฐประหารเลย เหตุผลนั้นก็คือการแย่งชิงอำนาจอย่างที่กระผมกราบเรียนมาแล้ว เพราะฉะนั้นที่จะให้มี สภาเดี่ยวหรือ ๒ สภานั้น จะทำให้บ้านเมืองยุ่งเหยิงนั้นนะ มันเป็นข้อกล่าวอ้างที่ไม่มีมูล ความจริงหรือมีน้ำหนักน้อยที่สุด ที่เขาบอกว่าถ้าหากว่าเลือกผู้แทนเข้ามาอีกมันก็ยุ่งอีกละ

เดี๋ยวก็น่าอยู่ ถ้าหากว่าเลือกผู้แทนมา มันยุ่ง มันหมายความว่าอย่างไรกระผมก็ไม่ทราบ แต่ที่กระผมพอที่จะเดาได้ก็คือว่า การเลือกผู้แทนเข้ามานั้นเขาจะต้องมีการโต้เถียง จะต้องมีการอภิปรายคัดค้านไม่ให้ผู้มีอำนาจนั้นลุแก่อำนาจ ไม่ให้ผู้มีอำนาจนั้นกระทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ไม่ถูกไม่ควร ในระบอบประชาธิปไตยนั้นนะครับ มันเป็นเรื่องยุ่ง ถ้าไม่ต้องการให้ยุ่งแล้วก็ไม่ต้องมีระบอบประชาธิปไตย ก็อย่างที่เรามาโต้เถียงกันอยู่นี้แหละครับ มันเรื่องยุ่ง เพราะฉะนั้นที่จะกล่าวอ้างว่า ถ้ามีสภาที่ราษฎรเลือกเข้ามาแล้วไม่มีสภาสูงเข้ามาประกอบด้วยแล้วเรื่องมันจะยุ่ง ถ้าเราไม่ต้องการยุ่งก็อย่ามีครับ สภาไม่มี ให้ใครผู้มีอำนาจเขามาปกครองเสียเขาต้องการจะทำอะไรให้เขาทำตามชอบใจ ไม่ต้องมีมาโต้เถียงกัน เพราะฉะนั้นกระผมจึงไม่เห็นด้วยที่จะให้มี ๒ สภา และไม่เห็นด้วยที่จะมาอ้างเหตุผลว่า ถ้าหากให้มีสภาเดียวโดยเฉพาะที่ให้ราษฎรเลือกมาแล้ว เรื่องมันจะยุ่ง จะมาทำการปฏิวัติรัฐประหาร การปฏิวัติรัฐประหารไม่มีใครห้ามได้หรอกครับ นอกจากประชาชนที่จะมีพลังที่จะต่อสู้กับพวกที่ถือปืนกับรถถังออกมา แต่กระผมใครจะกล่าวว่า การมีอำนาจโดยเด็ดขาดนั้นนะ มันไม่มีทางที่จะแก้ปัญหาอะไรได้ในคืนนี้คืนพรุ่งนี้ทันทีทันควันลัดนิ้วมือเดียว ปัญหาการปกครองบ้านเมืองนั้น ไม่ว่าจะปัญหาในทางการเมือง การเศรษฐกิจ หรือสังคมใดๆ ก็ตาม ไม่มีเทวดาที่ไหนที่จะมาแก้ปัญหา ไม่มีใครที่ไหนที่มีอำนาจล้นฟ้าที่จะมาแก้ปัญหาให้เสร็จภายในวันนี้วันพรุ่งหรือในเดือนนี้ มันไม่เหมือนกับที่บอกแถวทหาร ช้ายหัน ขวาทัน ก็กระทำได้ตามชอบใจอย่างนั้น เพราะฉะนั้นการที่จะมี ๒ สภานั้นมันก็ทำนองเดียวกัน จะเอาเรื่องทำนองนี้มากล่าวอ้างว่ากลัวว่าจะยึดอำนาจ กลัวว่าจะรัฐประหารบ้าง จึงไม่มีเหตุผลอันสมควรอีกประการหนึ่งกระผมก็ใคร่จะกราบเรียนว่า เรามักจะกล่าวว่า เมื่อประชาชนเราไม่ได้รับการศึกษาเพียงพอเลือกผู้แทนมาก็ไม่เหมาะสม แล้วก็ควรที่จะมีสภาสูงเป็นพี่เลี้ยงประดับประดาเพื่อที่จะให้ดำเนินการไป เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติบ้านเมือง ต่อไปเราจะมีการปกครองระบบพรรคท่านประธานเองท่านก็จะเข้ามาเล่นการเมือง เพราะฉะนั้นท่านก็ทราบที่อยู่แล้วว่า แต่ละพรรคนั้นก็มียุทธศาสตร์ของตนเอง ฉะนั้นเมื่อมียุทธศาสตร์ของตนเอง แต่ละพรรคนั้นก็เอานโยบายของตนเองนั้นแหละครับไปให้ประชาชนทราบ ไปโฆษณาให้ประชาชนทราบว่านโยบายเศรษฐกิจของแต่ละพรรคมีอย่างไรบ้าง นโยบายการเมืองมีอย่างไรบ้าง นโยบายในทางสังคมมีอย่างไรบ้าง แล้วประชาชนเหล่านั้นเขาก็จะเลือกตัวแทนของแต่ละพรรคนี้เข้ามาในสภานี้ ผู้แทนแต่ละ

พรรคนั้นย่อมไปคลุกคลีอยู่กับประชาชน เห็นว่าความจำเป็นความต้องการเขามีอะไรบ้าง เขาเดือดร้อนอะไรบ้าง ไปเห็นแล้วเขาก็จะดูว่านโยบายของเราที่ไปแสดงนั้นมันเหมาะสมเขาชอบหรือไม่ จะสมกับประโยชน์ของประชาชนหรือไม่ เมื่อได้เสียงข้างมากแล้ว ตัวอย่างสมมติว่า ท่านประธานสภาได้เสียงข้างมากมา ท่านก็เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อท่านเป็นนายกรัฐมนตรี ท่านก็ปฏิบัติตามนโยบายของท่านที่ไปประกาศไปโฆษณาให้แก่ประชาชนนั้น แล้วท่านก็เป็นตัวแทนอันแท้จริงของประชาชน เห็นความจำเป็น ความต้องการ ท่านจะตรากฎหมายอะไรออกมาท่านก็ผ่านสภานี้ สภาที่ราษฎรเลือกมานี้ แล้วทุกคนที่เลือกมานี้ก็เห็นความจำเป็น ความต้องการของราษฎร แล้วก็ผ่านกฎหมายนั้นไป เมื่อผ่านกฎหมายนั้นไปแล้ว จะไปให้สภาสูงซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับประชาชนเลย ไม่ได้ไปคลุกคลีกับประชาชนเลย จะเห็นความจำเป็น ความต้องการ ก็เป็นแต่เพียงการคาดคะเนหรือเดาเอา หรืออ่านในหนังสือจะไปรู้ความจำเป็น ความต้องการยิ่งกว่าบุคคลที่คลุกคลีกับประชาชนได้อย่างไร แล้วท่านก็ยังจะมายังกฎหมาย ท่านจะมาคอยหยุดกฎหมายนั้นไว้ อย่างนั้นมันถูกต้องด้วยหรือครับ ถูกต้องกับความจำเป็น ความต้องการของประชาชนหรือ ตัวอย่างที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้ยกตัวอย่างมาคราวที่แล้วก็คือ กฎหมายควบคุมค่าเช่า ในสมัยที่มีสภาผู้แทนราษฎรคราวที่แล้วสภานี้ขอให้สภาสูงไปยับยั้งไว้ ๑ ปี บอกว่าประชาชนชาวบ้านที่ยากจนเขาเดือดร้อน ให้ใช้กฎหมายนี้ต่อไป เพื่อไม่ให้ประชาชนที่ยากจนได้รับการกดขี่ข่มเหงจากเจ้าของบ้านที่เป็นนายทุน แต่พอผ่านสภาที่ราษฎรเลือกตั้งไปแล้ว สภาสูงไปยับยั้งไว้ แล้วเป็นอย่างไรครับ ประชาชนก็เดือดร้อน อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นกระผมจึงไม่เห็นด้วยที่จะให้มีสภาสูง แล้วอีกประการหนึ่ง ที่บอกว่าจะให้สภานี้เป็นพีเลียม มันไม่ใช่พีเลียมหรอกครับท่านประธาน พีเลียม นั้น ก็หมายความว่า จะต้องเป็นที่ปรึกษาหารืออะไรต่าง ๆ มีเรื่องอะไรที่จะต้องปรึกษารือกัน ดูตามที่ร่างนี้ไม่มีหรอกครับ ท่านคณะกรรมการก็ติดต่อออกไปหมดแล้ว แล้วในทางปฏิบัติ เรื่องปรึกษารือกันไม่มีหรอกครับ ต่างคนก็ต่างทำงานกันไปประชุมกันคนละครั้ง ถึงแม้ว่าจะประชุมร่วมกันก็ตาม ก็ไม่ใช่ปรึกษารือ และจากประสบการณ์ที่แล้วมานั้น สมาชิกวุฒิสภาส่วนมากก็เป็นข้าราชการบำนาญ ท่านเหล่านี้ก็ปฏิบัติตนเช่นเดียวกับข้าราชการที่แล้วมา คือหมายความว่าถ้าเป็นเรื่องของรัฐบาลแล้วก็ขอรับกระผม เพราะว่าท่านเคยเป็นข้าราชการ บำนาญมาแล้ว ฉะนั้นกระผมไม่ได้จะไปดูหมิ่นดูถูก แต่กระผมพิจารณาจากเหตุการณ์ที่แล้วมา

เพราะฉะนั้นท่านจะหวังจะให้สมาชิกที่เป็นข้าราชการบำนาญ ซึ่งส่วนมากก็ไม่ค่อยจะมีการอภิปรายโต้เถียงอะไรกันมากนัก ปล่อย ๆ กันไป รัฐบาลต้องการอย่างไรก็ให้ไปอย่างนั้น มันเป็นระบบราชการ เพราะท่านเหล่านี้ไม่เคยมีชีวิตในทางการเมืองมาก่อน ก็ตั้งข้าราชการบำนาญมา ท่านก็ปฏิบัติตนเสมือนหนึ่งท่านที่เคยเป็นข้าราชการมาแล้ว รัฐบาลต้องการอะไรก็ให้ไป อย่างนี้เป็นต้น อย่างนี้จะให้มายับยั้งเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องไร่ท้องนาในชนบทได้อย่างไร โดยเหตุผลอันนี้กระผมจึงเห็นว่าการที่มีสภาสูงนั้นไม่สมควรที่จะมี สำหรับเรื่องทั้งหมดที่กระผมก็ขอสรุปว่า เมื่อเราเห็นว่าสภาสูงนั้นถึงจะมีแล้ว ประโยชน์ที่ประชาชนส่วนรวมจะได้รับนั้น มันมีน้อย แล้วก็เราจะมีไว้ทำไม ขณะนี้เราก็เปลี่ยนศักราชใหม่แล้วตั้งแต่เดือนตุลาคมปีที่แล้ว เราต้องการเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วประเทศมีสิทธิมีเสียงในการปกครองโดยสมบูรณ์ ให้เขามีสิทธิที่จะเลือกผู้แทนของเขา มารักษาผลประโยชน์ของเขา โดยไม่มีบุคคลอื่นซึ่งไม่รู้ประโยชน์ของเขานั้นมาควบคุมอีกต่อหนึ่ง เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอฝากไว้ต่อสภานี้ว่า เราผ่านมากแล้ว ๔๐ ปี ประชาชนได้รับการศึกษามาพอแฉกรร พอสมควรแล้ว แล้วก็ยกย่องความคิดเก่า ๆ บอกว่าประชาชนนั้นนะโง่เง่าเต่าตุ่นเข้ามาสำหรับใช้พิจารณา นี่ประชาชนเขาพร้อมที่จะปกครองตนเองแล้ว เพราะฉะนั้นขอท่านได้โปรดพิจารณาว่าให้มีสภาเดียวเท่านั้น ขอขอบคุณ

นายเสน่ห์ จามริก : ท่านประธานสภาผู้ทรงเกียรติ นอกเหนือไปจากเหตุผลประการต่าง ๆ ที่ท่านสมาชิกได้พูดสนับสนุนที่ว่า รัฐธรรมนูญใหม่ควรจะใช้ระบบสภาเดียว นั้นผมก็มีความเห็นด้วยทุกประการ แล้วก็เพียงใครที่จะเสนอข้อคิดประกอบการพิจารณาของสภานี้ในประเด็นสำคัญบางประเด็น ซึ่งสมาชิกที่ได้พูดมานั้นยังไม่ได้พูดถึงสมมุติฐานของการสนับสนุนให้มีระบบ ๒ สภานั้น ก็มาจากความเข้าใจที่ว่าประชาชนยังไม่พร้อม ระบบ ๒ สภาเป็นระบบรูปหนึ่งซึ่งต้องการที่จะให้ระบบสภานิติบัญญัติของเมืองไทยนั้นได้ใช้ระบบที่เลี้ยงช่วยระคับประคองการบริหารกิจการแผ่นดิน การออกกฎหมายซึ่งมาจากตัวแทนของประชาชน ผมคิดว่าถ้าสมมุติฐานที่ว่าประชาชนคนไทยยังไม่พร้อม ก็จะเป็นความจริงในอดีต ซึ่งผมก็ไม่แน่ใจนัก แต่ปัจจุบันนั้นผมอยากจะยืนยันว่า สมมุติฐานนั้นมันไม่เป็นความจริงอีกต่อไป ประการสำคัญอย่างยิ่งจากประสบการณ์ในทางการเมืองของไทย ๔๐ กว่าปีที่ผ่าน

มานั้น ก็ปรากฏว่าระบบที่เลี้ยงนี้ไม่ว่าจะเป็นในรูปของระบบ ๒ สภากิติ หรือระบบสภาเดียว ซึ่งให้สมาชิก ๒ ประเภทกิติ เป็นระบบที่ฝ่ายบริหารมุ่งประสงค์ที่จะใช้ระบบที่เลี้ยงนี้เป็นเครื่องมือควบคุมอำนาจในทางการเมือง การควบคุมอำนาจในทางการเมืองนั้น เราก็ได้เห็นมาแล้วว่าเกิดผลดีหรือผลร้ายอย่างไรจากประสบการณ์ที่เราผ่านมา จะมีผลอีกประการหนึ่งที่ผมอยากจะเรียนเสนอในที่นี้ก็ถือว่า ระบบอันนี้เป็นระบบซึ่งนำเอาข้าราชการประจำซึ่งถือเป็นแหล่งทรัพยากรในทางความคิดความอ่าน สติปัญญาวิชาความรู้เข้ามาเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจการเมืองในรูปของสมาชิกประเภทที่ ๒ กิติ หรือในรูปของวุฒิสมาชิกกิตินั้นก่อให้เกิดความระส่ำระสายในวงราชการประจำเป็นอันมาก เพราะผลที่สุดแล้วกระทำให้ระบบราชการของเรานั้นขาดหลักความเป็นกลางในทางการเมือง ซึ่งเป็นหลักสำคัญอย่างยิ่งในระบบประชาธิปไตย ประสบการณ์ ๔๐ ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังการปฏิวัติปี ๒๕๐๑ ประมาณ ๑๕ ปีที่ผ่านมา ก็ปรากฏว่าข้าราชการประจำของเรานั้นได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในผลประโยชน์ธุรกิจและอิทธิพลในทางการเมืองอย่างกว้างขวาง ทำให้เสียหลักความเป็นกลางในทางการเมือง การสูญเสียหลักความเป็นกลางในทางการเมืองนั้น ไม่แต่จะทำให้ข้าราชการขาดความเป็นกลางเท่านั้น แต่ยังเสื่อมเสียในด้านของประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการประจำด้วย เพราะฉะนั้นท่านประธานผมคิดว่าเรื่องของระบบสภาเดียวนั้นเป็นหลักการที่เราจะต้องคำนึงถึงหลักการในด้านอื่น ๆ ของรัฐธรรมนูญด้วย คือหลักความเป็นกลางในทางการเมือง หลักประสิทธิภาพของข้าราชการประจำ ซึ่งในขณะนี้เราต้องยอมรับว่าข้าราชการประจำได้เสียความเที่ยงธรรม เสียความเป็นกลาง และก็หย่อนประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก ระบบคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นทุกวันนี้ เรามักจะมองดูในแง่เป็นความประพฤติไม่ดีไม่งามของส่วนบุคคล แต่โดยแท้จริงนั้น ถ้าเราจะสืบสาวราวเรื่องไปแล้ว นี้จะเห็นได้ว่ามันมีแหล่งที่มาของการที่ดึงเอาข้าราชการประจำนั้นเข้ามายุ่งเกี่ยวในทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปของระบบที่เลี้ยง ในระบบสภานิติบัญญัติของไทยในระยะเวลา ๔๐ ปีที่ผ่านมา เพราะฉะนั้นปัญหาในเรื่องการจำกัดคอร์รัปชันในประเทศไทยนี้ ทางแก้อีกประการหนึ่งนั้น ผมก็เห็นว่าควรจะล้มเลิกเสียในเรื่องที่จะดึงเอาข้าราชการประจำมาเป็นพี่เลี้ยงประคับประคองการดำเนินกิจการในทางการเมืองของไทย อันนี้เป็นเหตุผลจากแง่ที่ผมคิดว่าไม่ควรจะดึงเอาข้าราชการประจำเข้ามา แล้วเข้ามาในลักษณะที่มีอำนาจ ให้อำนาจไปยังขีดขวางความเจริญก้าวหน้า ตลอดจนกระทั่งเป็นอุปสรรค

ต่อการใช้ประชาชนคนไทยจะได้แสดงปัญหาหรือความเรียกร้องความเดือดร้อนวุ่นวายต่าง ๆ ที่กำลังประสบอยู่ทุกวันนี้ ที่ผมเรียนมาข้างต้นนั้นไม่เห็นด้วยกับระบบ ๒ สภา ไม่เห็นด้วยกับระบบพีเลีย ในขณะเดียวกันมันก็ไม่ได้หมายความว่า ผมนั้นมีความมั่นใจในระบบสภาเดียวที่ผ่านมาในอดีต ผมใคร่เรียนขอให้ท่านอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอดีต ปัจจุบัน และที่กำลังจะก้าวเข้ามาในเวทีการเมืองของไทยในอนาคตได้ฟังสังวรณต่อความรับผิดชอบ ในขณะนี้ ระบบสภาเดียว ระบบสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมามีชื่อเสียงที่เสียหายต่อความเดือดร้อนวุ่นวายในวงการเมืองของไทย ก็เพราะว่าประชาชนชาวไทยยังไม่พร้อมที่จะเข้ามาทำการควบคุมความประพฤติแนวทางดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภานิติบัญญัติซึ่งเป็นผู้แทนของตน แต่ในปัจจุบันนี้สถานการณ์นี้ได้เปลี่ยนแปลงไป เพราะฉะนั้นท่านจะประพฤติตัว กระทำตัว คิดกระทำเหมือนอย่างเช่นที่เป็นมาในอดีตนั้นเป็นไปได้ ในขณะนี้ผมมีความมั่นใจเหลือเกินว่า ประชาชนคนไทยนั้นได้มีความตื่นตัวในทางการเมืองอย่างพร้อมเพรียง ตื่นตัวในความหมายที่ว่า เขามีความรู้สึกนึกคิด รู้จักผลประโยชน์ของตัวเอง พร้อมทั้งจะเรียกร้อง และในประการสำคัญอย่างยิ่ง พร้อมทั้งจะรวมกลุ่มกันเพื่อแสดงปัญหาความเดือดร้อนอย่างที่เราท่านทั้งหลายได้ประสบพบเห็นอยู่ทุกวันนี้ เพราะฉะนั้นนอกเหนือไปจากเหตุผลในประการแรกที่ผมไม่เห็นด้วยกับระบบ ๒ สภาแล้ว เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์บ้านเมือง พิจารณาถึงความพร้อมเพรียง ความตื่นตัวของประชาชนคนไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้แล้ว ผมก็มีความเชื่อมั่นถึงกับสามารถที่จะสนับสนุนระบบสภาเดียวได้ เพราะฉะนั้นผมก็มีความมั่นใจเหลือเกินว่า ระบบสภาเดี่ยวนั้นจะเป็นทางเดียวเท่านั้นที่จะเป็นทางแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองต่อไปในอนาคต อีกประเด็นหนึ่งผมอยากจะเรียนย้ำในที่นี้ก็คือว่าระบบพีเลียที่เราผ่านมาในชั่ว ๔๐ ปีที่ผ่านมา นั้น นอกจากจะเกิดผลเสื่อมเสียในประการต่าง ๆ ที่ผมได้กราบเรียนมาข้างต้นแล้ว ยังเป็นระบบที่เราจำกัดสิทธิผู้นำที่ควรจะมาจากราชาชน เรานึกถึงเสมอว่าระบบผู้นำในทางการเมืองนั้นจะต้องมาจากข้าราชการประจำ ซึ่งประสบการณ์ที่ผ่านมาก็ได้พิสูจน์ให้เราเห็นแล้วว่าเป็นไปไม่ได้ มีแต่จะยังความเสื่อมเสีย ความแตกแยกภายในสังคมไทย ความแตกแยกความสามัคคีที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ผมยืนยันว่าไม่ได้มาจากใครที่ไหน ในวงราชการนี้เอง เพราะฉะนั้นผมคิดว่าอันนี้ก็ควรจะเป็นสิ่งที่เราควรจะต้องตระหนักเอาไว้ การใช้ระบบสภาเดี่ยวนั้น ไม่ใช่ว่าจะตอบปัญหาทุกสิ่งทุกอย่างได้ แต่ว่าเป็นสิ่งที่เราควรจะต้องเริ่มต้นเพื่อที่จะแสวง เพื่อที่จะส่งเสริม

สนับสนุนให้เกิดผู้นำที่สามารถสะท้อนถึงปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง เมื่อเกิดมีปัญหาวิกฤติของชาติแล้ว เราก็จะไม่ต้องประสบกับปัญหาการที่จะหาคำผู้นำที่มารับผิดชอบกับปัญหาของกันเองไม่ได้ อย่างที่เป็นมาในชั่วอดีตที่ผ่านมาทุก ๆ นี้เอง เพราะฉะนั้นด้วยเหตุผลดังกล่าวที่ผมเรียนมาข้างต้นนั้น ในประการแรกผมจึงไม่เห็นด้วยกับระบบ ๒ สภา โดยหลักการที่ได้กราบเรียนมา แล้วเมื่อพิจารณาถึงสภาพของสังคม ความพร้อมเพรียงของประชาชนแล้ว ผมมีความยืนยันและมั่นใจที่จะสนับสนุนระบบสภาเดียว ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณใหญ่เป็นกรรมาธิการเสียงข้างน้อย เชิญครับ

นายใหญ่ ศวิตชาติ (กรรมาธิการ) : ผมสงวนความคิดเห็นไว้เพราะว่าเสียงข้างมากในกรรมาธิการคงไว้เป็น ๒ สภา ผมไม่เห็นด้วยกับกรรมาธิการที่มีเสียงข้างมาก แต่ไม่แน่ใจว่าความเห็นของกรรมาธิการจะถูกหรือผิด ที่ตัดสินใจก็คือที่ประชุมสภานี้ จึงได้เสนอข้อสงวนมาเรียนให้ทราบเท่าเหตุใดจึงไม่อยากจะให้มี ๒ สภา สิ่งแรกที่ทำให้ผมต้องนึกและคิดมากก็คือปัญหาที่ว่า ที่เราได้มาร่างรัฐธรรมนูญกันทุกวันนี้ในขณะนี้ มูลเหตุก็อย่างที่เพื่อนสมาชิกกล่าวว่า ได้มีคนจำนวนมากแล้วได้มีมากเป็นประวัติการณ์ของเมืองไทย ว่าอยากจะให้อำนาจक्तिไปโดยเป็นของปวงชน แล้วหลายคนตายไปแล้ว หลายคนเจ็บป่วย หลายคนยังหุพพลภาพอยู่ถึงวันนี้ พวกนั้นเสียสละเพื่อที่จะให้มาตั้งวุฒิสภาหรือเพื่อจะให้ราษฎรได้มีอำนาจเต็มในสภานี้แต่แห่งเดียว นี่เป็นข้อแรกที่ผมคิด ผมไม่อาจจะหยั่งรู้น้ำใจพวกที่จะให้มีสภาเดียวหรือ ๒ สภา จากบุคคลกลุ่มที่มีประโยชน์จากประชาชนนั้นได้ แต่ก็คาดเอาว่าถ้าหากว่าเขาพอใจอำนาจรวม คือในขณะนั้นอำนาจแต่งตั้งอยู่ในสภานี้ ในสภานิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญนั้นราษฎรเกี่ยวข้องด้วยไม่ได้ ถ้าเขาปรารถนาอย่างนั้น เขาก็ไม่มีความจำเป็นจะต้องไปตายเพื่อสิ่งที่เขาคงต้องการ เพราะมีอยู่แล้ว จึงพิสูจน์ได้ว่าเห็นจะไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของคนที่ตายไปแล้วถ้าวิญญานยังวนเวียนอยู่หรือรู้ ผมก็นึกถึงวิญญานเขาว่าเขาจะเสียใจหรือดีใจ ผมก็ตัดสินใจว่าแน่ วันมหาวิปโยคที่ ๑๔ ตุลาคม นั้น พวกที่เสียสละนั้นไม่ต้องการแน่นอนที่จะมามีอำนาจเหนือราษฎรโดยบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง แล้วพวกเราจะไปยึดเยียดให้เขา อันนี้เป็นเหตุแรก เหตุที่สอง ผมก็ค้นคว้าหาเหตุผลมาว่าทำไมกรรมาธิการจึงเอาอย่างนั้น ทำไมผู้ยกร่างของรัฐบาลจึงเอาอย่างนั้น คือเอา ๒ สภา จากการที่สลับตลับฟังเพราะอยู่ด้วยกันมา

ประชุมร่วมกันมา ๕๘ ครั้ง ก็รู้ที่เดียวว่ามีเจตนาดี ไม่ใช่เจตนาอยากจะทำให้เขาตั้งมานั่งที่สภานี้หรอก แต่เป็นห่วงความอยู่รอดของรัฐบาล แต่ปัญหานี้ผมไม่เห็นด้วย หรือที่รัฐบาลจะอยู่อย่างมั่นคง ผมเห็นด้วย แต่ข้อเท็จจริงที่ผมเคยร่วมกับสภาชนิตที่มีอยู่ในเมืองไทยมาตั้งแต่ต้นจนกระทั่งก็ปานนี้แล้ว ผมเห็นว่าการมีสภาเดียวหรือ ๒ สภานั้นไม่เป็นเหตุให้รัฐบาลถาวร ผมเองเคยอยู่มาในสภานี้ตั้งแต่มีสมาชิก ๒ ประเภท รัฐบาลก็อยู่ไม่ได้ แล้วอยู่ไม่ได้ไม่ใช่สภาล้ม คณะปฏิวัติและรัฐประหารล้ม ต่อมาอยู่กับพฤษสภา พฤษสภาก็อยู่ไม่ได้ ที่อยู่ไม่ได้นี่ะ การเลือกตั้งพฤษสภาครั้งแรกเลือกโดยสมาชิกสภา เป็นเลือกตั้ง ๒ ชั้น ยังดีกว่าร่างนี้ที่เขาแต่งตั้งด้วยซ้ำไป เลือกมันก็คำนึงถึงผลในทางการเมือง ผลเป็นอย่างไร คนเก่า ๆ ก็คงจำได้ แต่คนใหม่ ๆ อาจจะไม่ออก ต่างคนต่างก็มีบัญชีรายชื่อพฤษสภาเอามาแข่งกันให้สภาเลือก สภาที่มีเสียงข้างมากก็ต้องเลือกตามบัญชีที่ได้รับคำสั่งมาจากพรรคพวก คุณภาพของคนอย่าไปหวัง ถ้าจะเอาแพ้เอาชนะทางการเมือง ทำไมผมพิสูจน์ได้อย่างนี้ ผมก็มีลิสต์ (list) ของผม มีบัญชีของผมเป็นเนติบัณฑิตอังกฤษ เนติบัณฑิตไทย เคยเป็นเสนาบดี เคยเป็นรัฐมนตรี เคยเป็นประธานสภา ประวัติวงศ์ตระกูลไม่เคยเสียหาย ส่งเข้าไปสมัคร แพ้คนแจวเรือจ้าง เพราะฉะนั้นจะไปหวังว่ามันจะได้ผลอย่างที่คาดหวังนั้นนะ ข้อเท็จจริงมันเคยเป็นมาแล้ว ไม่มีประโยชน์ ถ้าให้ผมแต่งตั้งเองบ้าง เพราะผมมีเสียงข้างมากในสภา ก็มีรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๒ มาใช้ ผมก็มีบัญชี ผมก็ชนะอีก พอชนะก็ฝันว่านี่จะได้คนที่มีความประโยชน์ต่อบ้านเมือง มาช่วยบ้านเมืองแน่นอน ยังไม่ทันได้ทำงานเลย พอทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นแล้วก็มีท่านหนึ่งเคยเป็นข้าหลวงต่างประเทศของรัชกาลที่ ๕ เคยเป็นเทศา เคยเป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เคยเป็นรัฐมนตรีเมื่อหลังปฏิวัติ ท่านบอกผมว่าอย่างไรรู้ไหมครับ ท่านบอก คุณผิดหวัง เพราะว่าคนอย่างผมนะมันดีตามยุคตามสมัย เพราะฉะนั้นจะเอาอะไรกับผมไม่ได้เลย เพราะไปติดคุกมาตั้งเกือบ ๒๐ ปี อยู่ในคุกมันไม่เห็นกลางวันกลางคืน อยากรู้ว่าการเมืองของโลกเลย ก็ผิดหวังจริง ๆ ตั้งเข้าไว้ก็ให้อำนาจเขามากมาย พอรัฐบาลนั้นออก รัฐบาลใหม่มาก็ทวนมติสมาชิกไม่ไหว ไม่รู้จะทำอย่างไร ปฏิวัติเอง เอารัฐธรรมนูญ ๒๕๕๕ มาใช้ เพราะฉะนั้นการประกันฐานะของรัฐบาลนั้น พฤติการณ์ที่แล้ว ๆ มาไม่มีทางจะเป็นไปได้ นี่เป็นอีกเหตุหนึ่งที่ผมคิดว่าเพื่อนสมาชิกที่หวังดีจะให้ประเทศมีรัฐบาลที่มีเสถียรภาพนั้นจะต้องผิดหวังถ้าจะให้ มี ๒ สภา ที่นี้ความโน้มเอียงที่คิดอย่างที่ผมได้กราบเรียนในข้อแรก

ว่า ผมคำนึงถึงคนที่เริ่มต้นให้เราได้มาร่างรัฐธรรมนูญกันนี้ ถ้าจะร่างก็น่าจะร่างให้ตรงกับวิญญานของผู้ที่เสียสละ ไม่ใช่ร่างตามใจของเรา แล้วเขาเสียสละก็เพื่อจะให้อำนาจไปถึงราษฎรได้ทั่วถึง ราษฎรจะทั่วถึงหรือมีอำนาจธิปไตยอย่างที่เขาเขียนเอาไว้ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับก็ต้องได้มีส่วนมีเสียงในการจัดตั้งรัฐบาลหรือปลดรัฐบาลออก มันไม่มีใครรู้ความต้องการของคนทั้ง ๔๐ ล้านได้ ถึงจะตั้งวุฒิสมาชิกอีกสัก ๕,๐๐๐ คน ก็ไม่สามารถจะไปรู้จักราษฎรได้ เพราะคนตั้งไม่รู้จักราษฎร ความต้องการของราษฎร ผมคิดว่าเป็นหัวใจของการปกครองโดยมีสภา เพราะว่าถ้าหากว่าไปทำนอกที่ราษฎรต้องการแล้วมันจะมีประโยชน์อะไรแก่ราษฎรที่จะตั้งตัวแทนเข้ามา ปัญหาที่ว่า แล้วเราจะทำอย่างไร ก็มีวิธีเดียวในโลกนี้ ยังไม่มีวิธีอื่นนอกจากให้มีการเลือกตั้ง เมื่อมีการเลือกตั้ง แล้วราษฎรก็ใกล้ชิด แล้วเลือกตั้งมันก็ผิดได้ถูกได้เหมือนเรื่องอื่น ๆ แต่ว่าผิดแล้วยังมีโอกาสแก้ตัวว่าอย่าเลือกแกต่อไปอีกชั่วชีวิต แล้วก็เคยมีมาเสมอว่าชั่วชีวิตไม่ได้เคยรับเลือกอีกเลย เพราะมาทำผิดสัญญาแก่ประชาชน อ้ายนี้ผมรู้สึกเห็นว่ามันเป็นเช่นนั้น ผมจึงสงวนความเห็นขอให้สภานี้ได้ตัดสินใจ เหตุผลที่มีส่วนสำคัญแล้วไม่ซ้ำกับเพื่อนสมาชิกก็ตั้งได้กราบเรียนมานี้ หวังว่าสภานี้จะพิจารณาด้วยดี

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการ) : ท่านประธานสภาที่เคารพอย่างสูง ที่กระผมลุกขึ้นนี้ ไม่ใช่จะมาพูดเพื่อแถลงว่า การมีสภาเดียวดีหรือการมี ๒ สภาดีตามเหตุผลในทางวิชาการที่สอนกันอยู่มากมายในมหาวิทยาลัย เพราะในเรื่องนี้เราจะไปค้นดูอย่างไรก็ต้องมีเหตุผลเยอะ จะเอาฝ่ายละก็กระบอกก็ได้ ปัญหาที่กระผมจะพูดต่อไปนั้น จึงเป็นเรื่องที่กระผมได้พิจารณาเฉพาะที่เกี่ยวกับประเทศไทยโดยเฉพาะ ถึงแม้จะมีกับต่างประเทศก็เป็นการพาดพิงเพียงเล็กน้อย ประการแรกทีเดียว กระผมจะขอตอบท่านสมาชิกผู้มีเกียรติหลายท่านที่ได้พูดเมื่อกี้ เกี่ยวกับเรื่องสภาสูง หรือสภาที่ ๒ ว่าไม่ดีอย่างไร ท่านหนึ่งพูดว่า ถ้าหากว่ามีสภาสูงแล้ว เราจะใช้เงินเสียเงินเปล่า ๆ ไปอีกปีละล้านหนึ่ง กระผมว่าถ้าอย่างนั้นก็เราเลิกรัฐสภาไม่ดีกว่าหรือ เราจะประหยัดเงินได้มากมายทีเดียวอีกหลายสิบล้าน ไม่ใช่ล้านหนึ่ง ปัญหาในทางเรื่องประชาธิปไตยนั้นเขาจึงไม่ได้คำนึงถึงว่าเสียเงินน้อยหรือเสียเงินมาก ถ้าเสียเงินมากแล้วมีประโยชน์ต่อระบบการปกครอง เขาก็ต้องรับเอา นี้กระผมแก้เรื่องหนึ่ง เรื่องอีกเรื่องหนึ่ง ท่านสมาชิกอีกผู้หนึ่งบอกว่า เรื่องของ ๒ สภา การมี ๒ สภานั้น

เป็นเรื่องของมลรัฐ หรือที่ฝรั่งเรียกว่า เฟดเดอเรลสเตท (Federal State) นั้นนะ ก็ไม่ใช่ รัฐเดี่ยวมีเยอะเยอะไปที่มีการปกครองแบบ ๒ สภา อีกข้อหนึ่งท่านบอกว่าถ้าดูให้จริงจังแล้ว ประเทศที่มีสภาเดี่ยวมีมากกว่า ๒ สภา อ้ายนี้ก็ไม่ใช่จริงอีก ในเวลานี้ประเทศที่มี ๒ สภามีมากกว่าสภาเดี่ยวครับ ขอให้ไปเปิดหนังสือดูหลักฐานกันเถอะ นอกจากนี้ทางท่านกรรมาธิการท่านหนึ่งยังพูดว่า การมีสภาสูงหรือสภาที่ ๒ เอาไว้นั้น เช่นอย่างอังกฤษนั้น ก็เป็นไปตามธรรมเนียมประเพณีที่เขาสืกไม่พัน อาจจะเป็นไปได้สำหรับอังกฤษ เพราะว่าเขามีกันมาหลายร้อยปีแล้ว แต่ขอให้เราดูประเทศในยุโรปซึ่งอยู่ใกล้ๆ กับอังกฤษ ช้ามช่องน้ำไปนิดเดียวเท่านั้น คือประเทศฝรั่งเศส ฝรั่งเศสในเวลานี้ก็ยังมี ๒ สภาอยู่ ไม่ใช่มีสภาเดี่ยว คนสำคัญคนหนึ่งของโลกและของฝรั่งเศส เมื่อมหาสงครามโลกครั้งที่ ๑ คือ ยอร์ช เคลมังโซ เมื่อพูดถึงสภานบน คือสภาเซเนต (Senate) หรือสภาเซนา (Sénat) เขายังบอกว่าท่านนี้ช่างเป็นเหตุผลเป็นความรอบคอบ เป็นความคิดที่ไตร่ตรองและยับยั้งชั่งใจเมื่อพูดถึงสภาสูง นี้ก็รู้สึกว่าเขาที่พูดถูก นอกจากนี้แล้วเราจะเห็นได้ว่าอย่างในฝรั่งเศสเองนี้ เดอโกลด์ที่เจิ้งออกไปนั้นนะ ที่กลิ้งออกไปจากตำแหน่งนั้นนะ เพราะอะไร ก็เพราะว่าพยายามจะไปออกกฎหมายตัดสภาสูงเข้า ล้มสภาสูงโดยปริยาย ผลสุดท้ายประชาชนก็มีประชามติไม่เห็นด้วย เป็นผลให้เดอโกลด์ต้องออกจากตำแหน่ง นี่เป็นหลักฐานประวัติศาสตร์เมื่อ ๔-๕ ปีมานี้ เราก็เห็นได้แล้วว่าไม่นานมาเลย นี่ก็เป็นการยืนยันว่าแม้แต่ในประเทศที่เขาเจริญแล้ว เขาก็ยังเห็นว่าการมีสภาสูงนั้นยังเป็นของจำเป็น เราได้พูดกันอีกอย่างหนึ่งว่า เหตุการณ์ในเดือนตุลาคม มีคนตายไปหลายคน พวกเหล่านี้ต้องการให้มีสภาเดี่ยว กระผมเองก็ฟังอยู่ มีคนที่รู้จักกันเยอะเยอะ ไม่เห็นมีเด็กคนไหนมาบอกว่ามันต้องการสภาเดี่ยว แต่เขาต้องการประชาธิปไตยต่างหาก ถ้าเราจะไปตีความเอาว่าเด็กที่ตายเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม นั้น ต้องการให้มีสภาเดี่ยว เด็กพวกนี้จะร้องขึ้นมาทันทีว่า อ้าว ที่เวลาต้องการเราละอ้างชื่อเรา แต่ถ้าไม่ต้องการเราละเสียงกริบเลยทีเดียว นี่เป็นเรื่องที่เราควรจะคำนึงให้มาก กระผมขอให้สังเกตดูอีกตัวว่าในบรรดาประเทศที่เราเรียกว่าเป็นเผด็จการ จะมากหรือน้อยต่างๆ ในโลกนี้ ส่วนใหญ่ที่สุดมีสภาเดี่ยวนะครับ ไม่ใช่ ๒ สภาละ อย่าไปนึกว่ามีสภาเดี่ยวแล้วเป็นเผด็จการไม่ได้ ส่วนใหญ่ของประเทศเผด็จการมีสภาเดี่ยวครับ ในประเทศไทยเราเราได้มีการปกครอง เปลี่ยนแปลงการปกครองมา ๔๒-๔๓ ปีแล้วแต่พูดด้วยความจริงใจเถอะว่า ไม่ว่าในยุคไหนสมัยไหน เราได้เปิดโอกาสให้มีการทดลอง

การมีสภาเดี่ยวหรือ ๒ สภาอย่างเต็มที่ ไม่ใช่ว่าการมีสภาเดี่ยวจะทำให้ระบอบการปกครอง เป็นประชาธิปไตยดีกว่าที่แล้วมา ไม่ใช่ ๒ สภาก็ไม่มีโอกาส ตรงกันข้ามถ้าเราจะป้องกัน ๒ สภาแล้ว ผมยังจะบอกว่าน่าเสียดายที่ ๒ สภาไม่มีอายุยืนนานที่จะพิสูจน์ความสามารถของตน เพราะการมี ๒ สภาตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๙ นั้น ใช้มาได้ปีเศษ ก็มีรัฐประหาร การมี ๒ สภาเมื่อ ๒๕๕๒ ใช้มาได้ ๒ ปี ก็มีรัฐประหารขึ้นอีก ล้มเสีย ล้มรัฐธรรมนูญฉบับที่เร็ว ๆ นี้ เมื่อ ๒๕๖๑ นั้น ซึ่งเสียเวลาว่างกันมาตั้ง ๑๐ ปีนั้นก็ใช้ได้เพียงราว ๆ สัก ๒ ปี ก็มีรัฐประหาร เลิกล้มไปอีก ผลแห่งการทดลองการมี ๒ สภานั้น ยังไม่เคยมีที่ไหนพิสูจน์ได้เลยว่า มันไม่ได้ ผลดี ถูกรัฐประหารทั้งนั้น สภาเดี่ยวก็ไม่ได้ดี ไม่ได้เคยมีอะไรเป็นการพิสูจน์เห็นได้แจ่มชัด อีกอย่างหนึ่งบางที่กระผมเองนะ ไม่ใช่มารับหน้าที่เป็นทนายความให้ผู้เฒ่าผู้แก่ ทั้ง ๆ ที่กระผมเองก็เป็นผู้แก่แล้วเหมือนกัน ๖๐ กว่าปีแล้วเหมือนกัน ที่บอกว่าสภานั้นมันมักจะเป็นคอนเซอเวทิฟ (conservative) ไม่ค่อยจะเอาใจใส่เรื่องอะไรต่ออะไรต่าง ๆ ขอยกตัวอย่างให้ดูเมื่อ มีการเลือกตั้งอำนาจแต่ไม่สำเร็จ เมื่อปี ๒๕๕๔ ในคดีแมนฮัตตันนั้น พอเสร็จไปแล้ว สภาผู้แทนราษฎรซึ่งราษฎรเลือกตั้งดูเหมือนจะเจียบกริบ ไม่พูดอะไร แต่สภาคนแก่วุฒิสภานั้นเป็นผู้ที่ ถกเรื่องขึ้นอย่างรุนแรง เป็นการทำให้รัฐบาลสมัยนั้นโกรธมาก เรียกว่าคนแก่มีความกล้าหาญ พวกเหล่านั้นจะถึงจะตายอย่างไรก็ยอม เพราะว่ามีอายุมากแล้ว ตายก็ตาย นี่กระผมยกมาเป็น ตัวอย่างที่แสดงให้เห็น สำหรับประเทศไทยเรานั้น ได้บอกแล้วว่า เรามีการปกครอง ๔๓-๔๓ ปีมาแล้ว แต่ระบอบประชาธิปไตยไม่มั่นคง เพราะเราไม่มีระบอบใดที่จะทดลองได้ ถ้าหาก เราจะมี การมี ๒ สภา เป็นการทดลองดูสักครั้งหนึ่งจะเป็นอย่างไร ที่นี้กระผมจะหันมาพูด ทางท่านแย้งว่า จะมีประโยชน์อะไร สถาบันควรจะให้มีการเลือกตั้งอย่างแบบสภาล่างนะซี ถ้า อย่างนี้แล้วก็มีประโยชน์อะไร เรามี ๒ สภา เลือกตั้งเหมือนกัน ถึงจะกว้างขวางกว่ากันก็ ตาม แต่สำหรับกระผมนั้นก็ขอบอกในฐานะส่วนตัว ไม่ผูกพันกรรมสิทธิ์อื่น ๆ คือว่ามีความเห็นอยู่เหมือนกันว่า สมาชิกสภาบนนั้นควรจะได้รับการเลือกตั้งจากองค์การเลือกตั้ง ซึ่งจะกว้างขวาง มีจำนวนขนาดสัก ๑,๕๐๐ คน เพราะว่าถ้าให้สภาล่างเป็นผู้เลือกแล้ว สภานั้น จะอยู่ในอาณัติ อยู่ในความควบคุมอยู่ในใต้อำนาจของสภาล่าง แต่บังเอิญทางฝ่ายกรรมสิทธิ์ ส่วนมากก็เห็นว่าไม่ควรและได้ลงมติว่าควรจะถวายพระราชอำนาจให้พระมหากษัตริย์ทรง แต่งตั้ง ซึ่งในเรื่องนี้กระผมไม่ได้ปฏิเสธเลย และก็เห็นด้วยเหมือนกับในความเห็นของ

กรรมวิธีการส่วนมากในข้อนี้ เพราะว่าตั้งแต่เราตั้งประเทศไทยมา มีสมาชิกแต่งตั้งนี้ เรายังไม่เคยถวายพระราชอำนาจให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งอย่างแท้จริงเลย การแต่งตั้งที่แล้วมานั้นอยู่ในอำนาจของรัฐบาลเสนอขึ้นไปทั้งนั้นเราไม่เชื่อหรือ พระมหากษัตริย์ทรงทศพิธราชธรรม ผลประโยชน์ของพระราชวงศ์ผูกพันอยู่กับความเป็นอยู่ของประเทศ ในรัฐธรรมนูญก็เขียนไว้ว่าจะได้ทรงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ในทางวิชาการและอื่น ๆ ที่อื่นจะยังให้เป็นประโยชน์แก่แผ่นดินได้ ท่านคงจะไม่ไปตั้งเลขานุการของรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งเข้ามาอยู่สภานี้แน่ ถ้าเพียงเท่านั้นท่านคงจะต้องพิจารณาถึงคุณความสามารถของผู้ที่ท่านจะทรงแต่งตั้งว่าเหมาะสมอย่างไร เราถวายพระราชอำนาจให้ กระผมก็ไม่เห็นว่าเป็นการเสียหายอะไร และนอกจากนี้แล้วเมื่อพูดถึงอำนาจสภานั่น บางท่านคิดว่า อ้าว สภานั่นไม่มีอำนาจอะไรเลย ลดน้อยลงไป ไม่จริงครับ สภานั่นยังมีอำนาจอยู่หลายอย่าง แน่ละ เมื่อเป็นสภาแต่งตั้งนั้น เขาก็จะต้องคำนึงถึงว่าจะไปทำงานแข่งกับสภาล่างอย่างไร มันจะต้องเป็นสภาที่คอยยับยั้งคอยหักท้วงคอยให้เหตุผล ท่านบอกว่าไม่มีประโยชน์ ไม่ใช่ ลองซิสภานับยังร่างกฎหมายอันใดเข้าอันหนึ่ง จะต้องรอไปอีก ๖ เดือนแล้วถึงจะกลับเข้ามาใหม่อีก แล้วก็สภาล่างจะต้องลงมติด้วยคะแนน ๒ ใน ๓ ซึ่งเห็นว่าไม่ใช่เป็นของง่าย ๆ กระผมเข้าใจว่าจะมีบทกฎหมายเป็นอันมากตกไป ถ้าหากว่าสภานั่นทำได้อย่างนี้ นี่ละครับ เป็นเรื่องที่กระผมได้ขอแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นการสนับสนุนสภานั่น แล้วก็กระผมคิดว่าอยากจะย้ำอีกทีหนึ่งว่า อำนาจหน้าที่ที่ได้ให้ไว้แก่สถาบันนั้นก็เป็นการพอเหมาะสมสมควรแก่สภาซึ่งมีลักษณะเช่นนั้นแล้ว ที่จะไปคิดว่าสภานี้จะไม่มีประโยชน์อันใดเลยนั้นเป็นการติเรอทั้งไกลน อีกประการหนึ่งก่อนที่จะจบนี้กระผมอยากจะเรียนว่าเมื่อเรายังไม่มีโอกาสทดลองใช้ว่าสภานั่นดีไม่ดีเพียงไรนั้น เราจะไม่ปล่อยให้มันไปก่อน เกละถ้าเกิดไม่ชอบใจขึ้นมา ภายใน ๖ ปี สันอายุของสภานั่น ถ้าเห็นว่าสภานั่นไม่ดีนะ เราอาจจะแก้ไขรัฐธรรมนูญไม่ให้มีสภานั่นเสียก็ได้ และการแก้ไขก็ทำได้ง่าย ไม่ใช่ยาก รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่ใช่มีวิธีแก้ไขได้ยากอย่างเหลือเกิน แต่ใจกระผมคิดนั้นตรงกันข้าม คิดว่าเมื่อได้เห็นผลงานของสภานั่นแล้ว อีก ๖ ปีข้างหน้าสภาล่างอาจจะร้องว่า เอาไว้ต่อไปเถิด เท่าที่กระผมได้กราบเรียนมานี้ก็รู้สึกว่าได้กราบเรียนสภาไปในทางเรื่องใหญ่ ๆ ที่เห็นว่าควรจะต้องแก้หมดสิ้นแล้ว กระผมรู้สึกว่าพวกเราที่มานั่งอยู่ในที่นี้ในครั้งนี้จะ เป็นครั้งแรกที่เราจะต้องมีความรับผิดชอบต่อประวัติศาสตร์ ต่ออนาคตของบ้านเมืองที่ใหญ่

ยังเป็นครั้งแรก จึงขอเรียนฝากไว้ให้ได้โปรดคิดกันให้รอบคอบด้วย ก่อนที่จะตกลงใจไปในทางตรงกันข้าม ขอขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติครับ ผมเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก สำหรับอนาคตของบ้านเมือง อย่างที่ท่านประธานกรรมการได้กล่าวแล้ว ต่อไปนี้ผมขอเสนอปัญหาให้สภาได้โปรดพิจารณาด้วยความรอบคอบ ขอให้อภิปรายกันอย่างกว้างขวางเพื่อประโยชน์ของบ้านเมืองของเราต่อไป ซึ่งผมคิดว่าเรามีจิตใจร่วมกันในเรื่องนี้

นายบรรหาร ศิลปอาชา : ท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผม นายบรรหาร ศิลปอาชา กระผมใคร่ขอสนับสนุนตามที่คณะกรรมการเมื่อคืนได้กล่าวไปถึง กระผมไม่เห็นด้วยกับท่านผู้แปรญัตติที่ได้แปรญัตติ ให้ตัดคำว่า “วุฒิสภา” ออก ความมุ่งหมายของผู้แปรญัตตินั้นเพื่อที่จะต้องการให้มีสภาผู้แทนราษฎรแต่เพียงสภาเดียว กระผมได้พิจารณาแล้วเห็นว่าในสถานการณ์ของประเทศชาติที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ เราสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมี ๒ สภา เพื่อที่จะได้เป็นการระดมทรัพยากรด้านกำลังบุคคลของประเทศเข้ามาบริหารงาน และรับใช้ประเทศชาติได้ ตามที่กระผมได้กราบเรียนมาแล้วนี้ กระผมมิได้หมายความว่าไปถึงว่า ถ้าหากว่าเราไม่มีวุฒิสภาแล้ว สภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถจะสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลดังกล่าวเข้ามาบริหารงานหรือรับใช้ประเทศชาติได้ กระผมมิได้หมายความว่าถึงอย่างนั้น กระผมหมายความว่าตามที่ร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ให้มีวุฒิสภานั้นเพื่อที่จะต้องการเปิดโอกาสให้บุคคลบางประเภทที่มีความรู้ มีความชำนาญงานในด้านกิจการงานต่างๆ แต่ไม่มีโอกาสจะไปคลุกคลีอยู่กับประชาชน หรือไม่มีโอกาสที่จะเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะได้มีโอกาสเข้ามารับใช้ประเทศชาติได้อีกทางหนึ่งคือทางวุฒิสภา และวุฒิสภานั้นจะได้เป็นสภาที่ปรึกษาให้แก่สภาผู้แทนราษฎร ในการที่ถ้าหากว่าเห็นว่าสภาผู้แทนราษฎรอาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดไป อย่างเช่นกฎหมายหรือร่างพระราชบัญญัติใดๆ ที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง อันนำความเดือดร้อนมาสู่แก่ประชาชนก็เป็นไปได้ ฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าเราควรคงคำว่า “วุฒิสภา” เอาไว้เถิดครับ เราอย่าตัดออกเลย ถึงแม้ว่าเราจะมีวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกสภาเพียงแต่ประมาณ ๑๐๐ คนเท่านั้น กระผมมองดูแล้วไม่เห็นเสียหายตรงไหน

มีแต่จะเกิดทางด้านผลดีไม่มากนักน้อย และต่อไปในอนาคต ถึงแม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภา กระผมก็มั่นใจเป็นอย่างยิ่งว่าบุคคลเหล่านั้นไม่ได้หวังผลประโยชน์ตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้นในการที่ได้คัดเลือกให้มาเป็น เพราะในการเป็นสมาชิกวุฒิสภา นั้น กระผมใคร่ขอกราบเรียนต่อสภาว่า มีแต่ทางเสมอตัว ทางได้ไม่มีครั้น คือถ้าหากว่าทำดี อ้ายค่าชมก็ไม่มี แต่ถ้าหากว่าทำไม่ดีแล้ว จะต้องถูกต่อว่าถูกสวดจมน้ำไปเลย อย่างเช่นในการที่เราพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนี้ เราก็พยายามจะพิจารณากันอย่างละเอียดที่สุดเท่าที่จะละเอียดได้เพื่อให้เป็นรัฐธรรมนูญเท่าที่จะดีได้สมกับเจตนารมณ์ของประชาชนทั่วไป เราก็ถูกต่อว่าในเมื่อออกมาล่าช้า ร่างพระราชบัญญัติใด ๆ สภารับหลักการหรือสภาไม่รับหลักการ เราก็ถูกต่อว่าเช่นเดียวกัน แล้วจะต้องเสียสละเวลา เสียสละความคิดเพื่อที่จะปฏิบัติตนให้สมกับที่ได้รับความไว้วางใจให้ได้รับการคัดเลือกมาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ดังจะเห็นได้จากบรรดาท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลายที่ได้มานั่งกันอยู่ในสภานี้เป็นต้น ถ้าหากว่าจะเปรียบเสมือน กระผมใคร่ขอยกตัวอย่างอีกอันหนึ่งว่า วุฒิสภานี้เปรียบเสมือนกรรมการห้ามมวยรัฐบาลเปรียบเหมือนคู่ชก ฝ่ายค้านเปรียบเหมือนผู้ชกอีกฝ่ายหนึ่ง ก็ในเมื่อเราเห็นว่าคู่ชกทั้งสองฝ่ายนี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งปฏิบัติผิดกติกาวุฒิสภามีความว่ากรรมการห้ามมวยก็จะได้คอยตักเตือนหักท้วงได้ นี่แหละครับ ผลดีของการเป็นวุฒิสภา มิฉะนั้นแล้วจะเป็นการเผด็จการทางสภาผู้แทนราษฎร หรือเผด็จการทางรัฐบาลเป็นต้น ฉะนั้นกระผมจึงไม่เห็นด้วยในการที่มีสมาชิกผู้มีเกียรติบางท่านได้ขอให้ตัดคำว่า "วุฒิสภา" ออก ขอขอบพระคุณครับ

นางเอื้อนทิพย์ เปรมโยธิน : ท่านประธานสภาที่เคารพ ดิฉัน เอื้อนทิพย์ เปรมโยธิน ดิฉันได้ฟังคำอภิปรายของท่านผู้แปรญัตติที่จะให้มีสภาเดียว ท่านก็ได้อ้างเหตุผลหลายประการ และท่านประธานกรรมาธิการก็ได้ชี้แจงเหตุผลเหล่านั้นไปแล้ว ดิฉันจะไม่เอ่ยถึง แต่มีสิ่งหนึ่งซึ่งดิฉันรู้สึกว่าเป็นเหตุผลสำคัญที่สุดที่จะให้มีวุฒิสภา เหตุนี้ก็คือว่า เราเป็นประเทศที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศใหญ่ ๆ และมีสถาบันพระมหากษัตริย์ ก็มีวุฒิสภาไว้เพื่อเป็น ขอประทานโทษเรียกง่าย ๆ เป็นกันชนระหว่างสถาบันสูงสุดกับสภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎรนั้นย่อมประกอบไปด้วยปุถุชน อาจจะมีการพลั้งพลาดหรืออะไรเกิดขึ้นได้ ไม่ใช่กฎหมายทุกฉบับนั้น จะต้องเป็นกฎหมายที่ดีที่สุด

เสมอไป ถ้าหากว่าเราไม่มีวุฒิสภา สถาบันพระมหากษัตริย์กับสภาผู้แทนราษฎรจะอยู่ใกล้กันเกินไป ซึ่งถ้าไม่ทรงลงพระปรมาภิไธยก็จะบังเกิดการขัดแย้งระหว่างสองสถาบัน พระมหากษัตริย์และสภาผู้แทน ซึ่งเป็นผู้แทนของราษฎรโดยตรง อันนี้ได้เคยมีตัวอย่างมาแล้วในประเทศยุโรปที่ถึงกับพระมหากษัตริย์ต้องเสด็จออกไปก็เพราะความขัดแย้งกัน อันนี้ถ้าเรามีวุฒิสภา วุฒิสภาจะกลั่นกรองก่อนแล้วจึงจะนำเสนอเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย นี่ตามความเห็นของดิฉันนั้นรู้สึกว่ายันนี้แหละที่สำคัญที่สุดที่ประเทศไทยควรมี ๒ สภา เพื่อว่าจะได้ระงับการขัดแย้งซึ่งอาจจะเกิดขึ้นเป็นเรื่องใหญ่โต และเมื่อเร็ว ๆ นี้ เราก็ได้มีวิกฤติการณ์ทางสภาขอประธานโทษดิฉันเรียกวิกฤติการณ์ซึ่งท่านประธานสภาท่านก็ไม่เคยเรียก แต่ไม่ทราบว่าจะเรียกว่าอะไร ถ้ามีสภาสูง ท่านประธานสภาจะไม่ต้องไปนอนตรองว่าจะหาทางออกให้ได้อย่างไร สภาสูงอาจจะยับยั้งไว้ก็ได้ อันนี้ดิฉันก็ขอประธานกราบเรียนสั้น ๆ ว่าดิฉันสนับสนุนให้มี ๒ สภา และเชื่อว่าท่านสมาชิกที่มีความนับถือในสถาบันสูงสุดของชาติก็คงจะเห็นตามดิฉันว่า วุฒิสภานั้นมีหน้าที่สำคัญยิ่งที่จะเป็นกันชนระหว่าง ๒ สถาบัน ขอขอบพระคุณ

นายวิชาญ มกรพงศ์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมขอสนับสนุนผู้ที่ขอแปรญัตติให้มีสภาเดียว ความจริงเรื่องนี้เป็นเรื่องปัญหาสำคัญมาก กระผมเอง ได้พยายามที่จะฟังเหตุผลอย่างละเอียดอย่างรอบคอบว่า การที่จะมีสภาเดียวหรือ ๒ สภานั้น อะไรดีกว่ากัน เมื่อได้ฟังการอภิปรายของฝ่ายที่สนับสนุนให้มี ๒ สภาในวันนี้แล้ว เท่าที่ฟังแล้วถึงขณะนี้แล้วนี้ กระผมแน่ใจได้ว่าประเทศไทยควรมีสภาเดียว ทั้งนี้ก็เพราะว่าเหตุผลที่ว่ามาดังกล่าว นั้น กระผมขอกล่าวอ้างกันว่า ท่านที่สนับสนุนให้มี ๒ สภานั้น ประเด็นเดียวที่ค้างไว้เป็นหลักใหญ่ พูดตรงกันหมดก็คือบอกว่า ควรจะให้ มีสภาสูงเพื่อคอยช่วยกลั่นกรองงานของสภากลางหรือสภาผู้แทนราษฎรให้มันดีขึ้น ถ้าหากว่าไม่มีสภาสูงแล้ว งานนี้อาจจะไม่เรียบร้อย อาจจะมีการขัดแย้ง บางคนก็พูดเลยไปถึงว่ามีสภาสูงนั้นอาจจะเป็นกรรมการห้ามมวยระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายค้านอะไรเหล่านี้เป็นต้น แล้วก็ได้มีการโต้กันไปถึงบอกว่า ยกอ้างตัวอย่างต่างประเทศเอาสถิติขึ้นมากล่าวอ้าง กระผมเองก็มีความเคารพนับถือท่านสมาชิกที่ได้อภิปรายไปแล้ว ได้กล่าวอ้างถึงสถิติต่างประเทศมากมายว่ามีสภาเดียวมากหรือ ๒ สภามากอะไรเหล่านี้เป็นต้น ตลอดจนได้กล่าวบรรยายคุณภาพของสมาชิกสภาสูง คือวุฒิสภาว่า

มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวอย่างไรบ้าง และไม่ต้องไปกลัวว่ามันจะเป็นคอนเซอร์เวตีฟ (conservative) หรืออะไร ได้บรรยายภาพให้เห็นว่ามีความก้าวหน้าเด็ดเดี่ยวกล้าหาญไม่แพ้คนหนุ่ม เพราะใกล้จะตายเข้าแล้วอย่างนี้เป็นต้น กระผมฟังแล้วทั้งหมดนี้ก็เห็นว่ามันไม่ใช่ประเด็นถ้าจะกล่าวอย่างนั้น บอกว่าควรจะมี ๒ สภา ก็ประชาธิปไตยซี เขาบอกว่าถ้ามี ๒ สภาแล้วจะเป็นการสิ้นเปลืองมาก จ่ายเงินเดือนมาก เรื่องประชาธิปไตยประหยัดไม่ได้ อันนี้กระผมเห็นด้วย ประชาธิปไตยประหยัดไม่ได้ แต่ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่าการใช้เงินเกินนั้น ประโยชน์จะได้คุ้มหรือไม่ ไม่ใช่การประหยัดไม่ได้ ถ้าใช้เกินเท่าไรเราได้ประโยชน์เพิ่มมามาก ใช้เข้าไป ใช้เงินเข้าไป แต่ใช้เงินเกินแม้แต่ ๑ บาทแต่ไม่ได้ประโยชน์คุ้มค่าไม่อยากจะใช้ เพราะอันนี้เป็นเรื่องเงินภาษีอากรประชาชน ที่นี้ได้กล่าวบอกอ้างว่ารัฐเดี่ยวนั้น นี่พูดถึงรัฐเดี่ยวนั้น มี ๒ สภา มีมากมายอะไรต่าง ๆ นานา เหล่านี้เป็นต้น กระผมขอกราบเรียนว่าการที่เรามาร่างรัฐธรรมนูญนั้น หมวดนี้สำคัญที่สุด ไม่มีอะไรสำคัญเท่าหมวดนี้จะเป็นการซับซ้อนภาพให้เห็นโครงสร้างแห่งอำนาจของรัฐว่าจะจัดสรรปันส่วนกำหนดอย่างไรว่าอำนาจอยู่ที่ใคร ซึ่งจะต้องอภิปรายกันอย่างกว้างขวางอย่างเต็มที่ ไม่ใช่จะมาลงมติกันง่าย ๆ จะแสดงให้เห็นภาพว่าสภาพบ้านเมืองของเราขณะนี้ ควรจะกำหนดโครงสร้างแห่งรัฐอย่างไรบ้าง อำนาจควรจะอยู่ที่ไหน ถ้าจะบอกไปว่าประเทศอื่นมีสองสภาเท่าที่พูดกันนั้น ก็มีจริงอย่างเช่นอังกฤษมีสองสภาก็เป็นเรื่องความเป็นมาทางประวัติศาสตร์อันหนึ่ง ประวัติศาสตร์เขานั้นชั้นแรกก็เริ่มมาจากผู้ดีที่ต่อต้านอำนาจของพระมหากษัตริย์เพื่อต้องการจะมีส่วนมีเสียงในเรื่องอำนาจทางการเมือง ก็ได้มีสภาขึ้นมา ก็ต่อเนื่องเรื่อยจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ซึ่งเป็น เฮาส์ ออฟ ลอร์ดส์ (House of Lords) แต่ปัจจุบันนี้สภาสูงของอังกฤษนั้น ไม่ได้มีอำนาจอะไรแล้ว คือเรียกว่าอยู่ไปพอแก่เหงาไปวันหนึ่ง ๆ กระผมเองก็เห็นภาพนั่งอภิปรายแก่เหงาไปวันหนึ่ง ๆ ไม่ได้มีอำนาจอะไร แม้แต่ในสภานี้ซึ่งเราบอกว่าของเราต้องการให้เป็นกรรมการห้ามมวย ต้องการเป็นกลางใน เฮาส์ ออฟ ลอร์ดส์ ของอังกฤษแบ่งออกเป็นทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล เป็นทั้งเลเบอร์และคอนเซอร์เวตีฟ กระผมขอกราบเรียนย้ำครั้น ในสภาสูงนี้กระผมเข้าไปเต็มตัวว่า ฝ่ายไหนเป็นฝ่ายค้าน ฝ่ายไหนเป็นฝ่ายรัฐบาล มิใช่แต่จะมานั่งเป็นกรรมการห้ามมวยอย่างที่ว่านี้ สภาสูงที่ว่าเข้ามาตั้งใจจะเป็นกรรมการห้ามมวยกระโดดเข้ามาดังที่ท่านว่านี้ ท่านจะถือว่าบุคคลที่จะเป็นกรรมการห้ามมวยนี้ ในเรื่องการเมืองนี้เป็นได้ขนาดไหน มีใครยอมรับ จะมี

ใครยอมรับว่าใครจะเป็นผู้ซึ่งมีความยุติธรรมเป็นกรรมการได้ บางทีก็พวกเป็นพี่เลี้ยง แต่ว่าเป็นพี่เลี้ยงสำหรับที่จะคอยประคับประคองนักมวยให้ต่อให้ดี ผลก็ปรากฏอย่างที่ได้ออกไปแล้วว่า เราไม่เคยมีประสบการณ์ในเรื่องการมีสภาสูง บุคคลที่จะมาเป็นวุฒิสภาต่อไปก็คงไม่มีประสบการณ์ทางการเมือง ส่วนมากก็คงเป็นอย่างที่ว่าละครับ ก็คงเป็นอย่างที่ข้าราชการครบบ้านญาติไปแล้ว ครบเกษียณไปแล้ว หรือบรรดาคหบดีซึ่งอยู่ในวงสังคมชั้นสูงไม่เคยเข้าไปคลุกคลีตีโมงกับประชาชนในทุ่สถาน ไม่เคยเห็นภาพ ก็คงจะกระโดดเลือกพวกนี้เข้ามาที่ว่ามีเกียรติ หนังสือพิมพ์ลงข่าวสังคมบ่อยหน่อย เข้ามาเป็นสมาชิกสภาสูง บุคคลเหล่านี้ที่ตั้งใจจะเป็นพี่เลี้ยงห้ามมวยก็ดี พี่เลี้ยงให้หน้าหนักมวยก็ดีนี่ไม่เคยต่อยมวย อาจจะไม่รู้จักกติกามวยเสียด้วยซ้ำ ดีไม่ตีนักมวยมันจะเหนื่อยต้องคอยไปให้หน้าพี่เลี้ยงเสียอีก มันจะเป็นอย่างนี้รับฉะนั้นที่ตั้งใจไว้ว่าจะเป็นการห้ามมวยจะอภิปรายไม่ออก ไม่รู้กฎเกณฑ์ของการเมืองเขาเป็นอย่างไรบ้าง บางรายการผมบอกว่าหลายท่านในสภานี้เข้ามาใหม่ ๆ ก็คงจะขาดประสบการณ์เหมือนกันว่ากฎเกณฑ์ในสภามีอะไรบ้าง จนกว่าได้อยู่ในนี้ชั่วระยะหนึ่งแล้วจึงได้รู้เรื่องขึ้นบ้าง อันนี้เป็นหนึ่ง ที่นี้ได้มากแล้วต่อไป ได้มีเสียง อันนี้ก็ไม่อยากจะไปเถียงกันละ บอกว่าบางคนก็อ้างว่า เจตนารมณ์ของเด็กที่ตายไปเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ นั้น จะต้องการให้มีสภาเดียวหรือ ๒ สภาอะไรนี้ อันนี้ก็ไม่ใช่ประเด็นสำคัญหรอกครับ ใครจะอ้างไปเราก็ไม่มีโอกาสจะรู้ เพราะไม่ได้มีการทรงเจ้าเข้าผีถามกันว่า ใครเถินใคร อันนี้ก็ไม่ได้เป็นประเด็นหักล้างกันได้ กระผมก็ไม่อยากที่จะเข้าไปโต้แย้งในเรื่องนี้ อีกประเด็นหนึ่งสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งท่านผู้อภิปรายก็เป็นอาจารย์ของกระผมเองล่ะครับที่เคยสอนกระผมมานี้ บอกว่าประเทศเผด็จการส่วนใหญ่ันมีสภาเดียวเสียแล้ว ส่วนใหญ่ การมีสภาเดียวหรือ ๒ สภานั้นไม่ใช่เป็นหลักว่าจะให้ประเทศนั้นเป็นเผด็จการหรือไม่ ไม่ใช่เป็นหลัก เผด็จการหรือประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับว่าอำนาจนั้นเรากำหนดโครงสร้างมอบให้แก่ประชาชนหรือเปล่า ไม่ใช่ไปอยู่ที่สภาเดียวหรือ ๒ สภาไม่ใช่อยู่อย่างนี้ โครงสร้างออกมาเป็นสภาอะไรนั้นไม่สำคัญ สำคัญว่าประชาชนมีอำนาจแท้จริงหรือไม่ วิธีที่จะรู้มีประชาธิปไตยในประเทศใดหรือไม่มันไม่ต้องไปอ่านรัฐธรรมนูญครับ รัฐธรรมนูญทุกประเทศเขียนระบุไว้ทั้งเผด็จการว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนรวมทั้งประเทศเผด็จการด้วย เขียนอย่างนี้ทุกประเทศไม่มีใครไปบอกอำนาจอธิปไตยเป็นของผู้เผด็จการ ไม่มีใครเขียน ไม่มีใครเขียนเลย เราจะรู้ได้หรือไม่ว่าประชาธิปไตยมีใน

ประเทศนั้นได้หรือไม่รู้อยู่ที่ว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่แท้จริง นี่สามารถเปลี่ยนแปลงรัฐบาลที่ตัวไม่ชอบนั้น โดยสันติวิธีได้หรือไม่ก็คือโดยการเลือกตั้งได้หรือไม่นี่เป็นหลักเดียวที่จะรู้ ถ้าในใจเรารู้อยู่แก่ใจเราว่าประชาชนไม่ได้มีอำนาจเช่นว่านี้ ยังมีอำนาจกันเหนืออยู่ ประชาธิปไตยมีไม่ได้ก็ว่าไปเพียงแก๊งลุ่มเท่านั้นเอง พุดไปเท่านั้นเอง ให้สวยหรูเท่านั้นเอง อยู่ที่ประชาชนมีอำนาจแท้จริงจะเปลี่ยนรัฐบาลได้หรือไม่ ฉะนั้นหลักการที่จะมาได้กันบอกว่าสภาเดียวจะเป็นเผด็จการมากกว่าก็เป็นไปไม่ได้ มันก็ไม่ได้เกี่ยวข้องกัน อีกข้ออย่างอันหนึ่งที่บอกว่าประเทศไทยเราไม่เคยมีการทดลอง ๒ สภาอย่างจริงจังเลย ก็ควรให้ทดลองให้เห็นตำเห็นแดงกันเสียที่เรื่องนี้มันไม่ใช่เรื่องประเด็นจะทดลองกันอย่างไร ประสบการณ์ผ่านมาตลอดนี้เราไม่เคยมีประชาธิปไตย ถึงจะไปทดลองมันก็ไม่ได้ผลอะไรขึ้นมาทั้งสิ้น เพราะสูตรมันผิดไปเสียแล้ว คือโครงสร้างพื้นฐานนั้นไม่ได้เป็นประชาธิปไตย ส่วนบนนั้นไปลอกแบบเอาองค์กรของรัฐแบบเขามา มีสภาบ้างมีอะไรบ้างแบบเขา ก็เปรียบเสมือนหนึ่งว่าไปลอกแบบต่างประเทศมาส่วนหนึ่ง รากฐานที่แท้จริงไม่ได้เป็นไปด้วย ส่วนบนสวมเสื้อนอกผูกเนคไท แต่ส่วนล่างนุ่งผ้าขาวม้า มันก็ไปไม่รอด มันก็ไม่สามารถเป็นประชาธิปไตยไปได้ เรื่องนี้ถึงบอกว่าที่จะบอกว่าไม่เคยทดลองอย่างจริงจังครับ เพราะว่าเราไม่เคยมีประชาธิปไตยอย่างจริงจัง อันนี้ไม่ได้เกี่ยวกัน จะมาอภิปรายหักล้างกันในที่นี้ เรื่องอื่นบอกว่าที่ประเด็นที่กล่าวอ้างบอกว่าถ้าหากว่าเราไม่เคยลองดูให้ลองเสียหน่อย เมื่อไม่ชอบใจแล้วค่อยแก้ไขทีหลัง ให้ทดลองดูเสียก่อน เรื่องนี้มันไม่ใช่ว่าจะไปนั่งแก้ไขง่าย ๆ รัฐธรรมนูญร่างมานั้นต้องถือเป็นหลักในการปกครองประเทศ ไม่ใช่ร่างมาแล้วไม่ทันมาบอก เอ๊ย เกือบเสียแล้ว เปลี่ยน มันไม่ใช่อย่างนั้น มันร่างมาต้องเป็นสิ่งที่เราตั้งใจให้มันคงถาวร เมื่อเราสามารถคาดคะเนได้ด้วยวิจาร์ณญาณกว้าง ๆ แล้วว่า สภาสูงจะไม่ได้ประโยชน์จะไม่มีประโยชน์ เราก็ไม่เอา เอาไว้ไม่ได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา ไม่ใช่จะต้องไปร่างทดลองดูเสียก่อน เราสามารถตัดสินใจได้ ให้เหตุผลตัดสินใจได้ที่นี้ก็มีอีกบางท่านก็บอกว่าอย่างนี้ว่า การที่มีสภาสูงนี้จะเปิดโอกาสสำคัญอย่างยิ่งแก่บุคคลที่มีความรู้ความสามารถซึ่งไม่มีโอกาสใกล้ชิดประชาชนว่าอย่างนั้น ห่วงเห็นประชาชน ให้กระโดดเข้ามารับใช้ประเทศชาติ กระผมขอกราบเรียนว่า บุคคลใดก็ตามที่มีความรู้ความสามารถจะเอาอะไรเป็นเครื่องวัด ถ้าจะวัดความรู้จบการศึกษาปริญญาสูงแล้วกล่าวว่าไม่สามารถใกล้ชิดประชาชนได้ บุคคลคนนั้นไม่สมควรเข้ามาอยู่ในวงการเมือง ไม่ควรจะมารับใช้ชาติบ้านเมือง

บุคคลซึ่งกล่าวอ้างว่ารู้ทฤษฎีในทางการศึกษามากประสบการณ์มากมายในการบริหาร แต่ไม่สามารถจะเข้าถึงประชาชนได้แล้ว บุคคลคนนั้นจะไม่มีทางรู้ความต้องการของประชาชนอย่างมากบุคคลคนนั้นก็มักจะกล่าวอ้างทฤษฎีอันสวยหรูเอาไว้ให้โก้หรู แต่ไม่มีทางจะเข้าถึงพื้นฐานประชาชน เช่นประชาชนทุ่งสนามอยู่กันอย่างไร ไม่มีทางเข้าถึง อันนี้เป็นเรื่องหนึ่ง ฉะนั้น กระผมไม่ได้ฟันหวานว่าบุคคลเหล่านี้จะเป็นตัวแทนประชาชนได้ บุคคลนั้นแบ่งหลายจำพวก ถึงจะมีความรู้เหมือนกันครับ จิตใจแตกต่างกัน บุคคลจะมีความรู้อย่างเดียวกัน จบปริญญา อย่างเดียวกันนั้น ความเห็นในเรื่องการเมืองอาจจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลคนนั้น ผลประโยชน์อยู่ที่ไหนหลายประเภท ประเภทแรกนั้นถ้ามีผลประโยชน์ผูกพันในระบบ เผด็จการ ใครก็ตามที่บอกว่าเผด็จการดีฝ่ายนี้ตะตบโอบอุ้มเอามาเป็นของตัวเอง บล็อกเหตุผลดี เหลือเกินครับใครบอกว่าประชาธิปไตยไม่ดี ใครบอกว่าประชาธิปไตยดีฝ่ายนี้ไม่เอาด้วย ใครก็ตามครับที่มีความรู้ขนาดไหนครับ ถ้าหากตัวเองไปมีผลประโยชน์ผูกพันกับระบบอะไรก็แล้วนี้ มักจะโน้มเอียงที่จะไปเชียร์ระบบนั้น สนับสนุนระบบนั้น จะไปมุ่งหวังให้บุคคลเหล่านี้ ที่ว่ามีความรู้สูงมาสนับสนุนประชาธิปไตยเป็นไปไม่ได้ ไม่เคยปรากฏ มันมีมากมายแล้ว ความรู้สูงก็เป็นเครื่องมือเผด็จการอย่างขนาดหนัก นี่เป็นนักวิชาการจอมปลอมขนาดหนัก ก็เห็นมากมายแล้ว กระผมไม่เชื่อว่าบุคคลที่ไม่สามารถเข้าถึงประชาชนได้นี้จะสามารถมาเป็นตัวแทนประชาชนได้ในสภา ป้องกันประโยชน์ประชาชนได้ บุคคลคนนั้นควรจะต้องออกไป ที่นี้มีบางท่านกล่าวอ้างว่า ถ้าหากไม่มีสภาสูง ก็ได้มีการอ้างสถาบันของพระมหากษัตริย์ ถ้าไม่มีสภาสูงแล้วจะเป็นต้นเหตุให้เกิดการขัดแย้งระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับฝ่ายการเมืองกับสภา ถ้ามีสภาสูงแล้วนี้คล้ายๆ เป็นกันชน กระผมอยากจะกราบเรียนว่าการอย่างนี้ คือยังไม่ถูกต้องนัก ในระบอบประชาธิปไตยที่พระมหากษัตริย์อยู่ใต้รัฐธรรมนูญนั้น เราจะต้องเทิดทูนพระองค์ท่านให้เหนือการเมือง เมื่อไรที่เราไปให้ท่านเข้ามาเกี่ยวข้องในการเมือง แม้แต่เล็กน้อย จะเป็นอันตรายสำหรับพระองค์ท่านอย่างยิ่ง คนทุกคน มนุษย์ปุถุชนคอยเงี่ยหูฟังอย่างเดียวว่าคนเขาเชียร์เราไหม เขาชอบเราไหม ใครชอบเรา เราก็ชอบเขา ใครไม่ชอบเรา เราก็ไม่ชอบเขา มีอย่างนี้ไม่ได้เรื่อง การที่บุคคลใดก็ตามแต่ จะไปดึงองค์พระมหากษัตริย์ให้พระองค์ท่านซึ่งเป็นทีเหตุทวนเคาเรพบูชาของคนทั้งชาติเข้ามายุ่งเกี่ยวกับทางด้านการเมือง แม้แต่ในทางอ้อมอย่างขนาดหนักนี้จะเป็นการที่จะไม่ถวายความจงรักภักดีต่อพระองค์ท่าน

ฉะนั้นที่ไปกล่าวอ้างว่า ใครที่ไม่ชอบสภาเดี่ยวนั้น อาจไม่จงรักภักดีก็เป็นการกล่าวที่โจมตีรุนแรงจนเกินส่วนไป ทุกคนจงรักภักดีขนาดหนัก จะมากล่าวอ้างกันไม่ได้ครับ ที่นี้กระผมขอกราบเรียนว่าเมื่อให้ทบทวนข้อกล่าวอ้างของฝ่ายตรงกันข้ามที่ว่าสนับสนุน ๒ สภาแล้วนี้ทำไมกระผมจึงสนับสนุนว่าควรมีเพียงแต่สภาเดียวอีกครั้งหนึ่ง การมีสภาเดี่ยวนั้นจะเป็นสาเหตุสำคัญอย่างยิ่งอันหนึ่ง คือว่าประเทศเราขณะนี้เราไม่ได้มีประวัติศาสตร์เหมือนต่างประเทศเขา เราไม่ได้มีประวัติศาสตร์ว่ามีผู้ดีที่มีอำนาจมาเก่าแก่มากมาย ผู้ดีที่ปรากฏขณะนี้อาจจะเป็นผู้ดีแปดสาแหรกที่เหลืออยู่ ผู้ดีเก่าๆ เขาไม่ยุ่งการเมืองแล้ว ฉะนั้นเราจะไปนั่งตั้งสภาใหม่ขึ้นมาสภาหนึ่งอาจจะไปไม่รอด จะเป็นไปและเกิดการขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างสภาสูงและสภาล่าง อาจจะไปไม่รอด เมื่อเป็นอย่างนี้ บุคคลซึ่งเป็นศัตรูฝ่ายประชาธิปไตยก็จะร้องโวยวายขึ้นมาเลย เห็นไหมครับ มันมีประชาธิปไตย มีสภามันวุ่นอย่างนี้ ขณะนี้ขัดกันแหลกแล้ว นำลายเประสภาแล้ว นี่เป็นเรื่องที่ฝ่ายศัตรูประชาธิปไตยจะต้องอ้าง จะต้องอ้างอย่างแน่นนอนครับ คอยจ้องโอกาสว่า จะมีอะไรบ้างขัดแย้งบอกว่าวุ่นวายอีกแล้ว ถ้าจะให้ดี สมควรเพลงมาร์ชขึ้นเสียเลย ยึดอำนาจเสียเลย จะได้รวดเร็วสบายใจ ไม่ต้องมานำลายเประสภาให้มันยุ่ง นี่จะเป็นการเปิดช่องให้แก่ฝ่ายที่เป็นศัตรู ประชาธิปไตยฉวยโอกาสสำคัญ อันนี้ทำลายสถาบันประชาธิปไตยที่เราได้มา อันนี้เป็นข้อแรก ข้อที่ ๒ ที่กระผมกราบเรียนไว้แล้วว่า การมีสภาเดียวขณะนี้จะเป็นการตัดข้อโจมตีของฝ่ายตรงกันข้าม คือฝ่ายที่เป็นศัตรูประชาธิปไตยที่กล่าวอ้างว่า ประชาธิปไตยมักชักช้าเสียเวลาไม่รวดเร็วทันใจ กว่าจะทำอะไรช้าอยู่นั้นแล้ว ถ้าเรามีสภาเดียวซึ่งกระผมเชื่อว่าบรรดาท่านที่เข้ามาเป็นสมาชิกสภานี้มีประสบการณ์กันมาแล้ว บุคคลที่กระโดดเข้ามาเล่นการเมืองขณะนี้ไม่ใช่เฉพาะในวงการที่ผู้แทนเก่าๆ บุคคลหน้าใหม่ที่อยู่ในวงการวิชาการบ้าง วงการอื่นบ้าง กระโดดลงมาเยอะแยงเท่าที่ทราบ ฉะนั้นไม่ต้องไปวิตกละครับว่า บุคคลเหล่านี้จะไม่มีประสบการณ์ จะไม่มีความรอบรู้ กระผมเชื่อว่าจะมากกว่าวุฒิสภาเสียอีก อันนี้เป็นข้อที่ ๒ ที่ว่าทำไมถึงจะต้องมีสภาเดียว ข้อที่ ๓ โดยเหตุที่วุฒิสภาที่เข้ามานี้ ตนเข้ามาเพราะตั้งใจว่าจะเป็นกรรมการอยู่แล้ว จะทำตัวเป็นกลาง ทำเป็นบุคคลที่เหนือการเมืองอยู่แล้ว มีความคิดอย่างนี้อยู่แล้วก็ต้องมาคอยมองในแง่ที่ว่าฝ่ายสภาล่างมีอะไรบ้างดีไม่ดียังไรบ้าง บุคคลนี้แหละครับ ถ้าสภาล่างมีความขัดแย้งกับสภาสูง บุคคลที่จะบ่อนทำลายสถาบันประชาธิปไตยไม่ใช่ใคร วุฒิสมาชิก

นี่แหละที่จะบ่อนทำลาย บอกว่า สภาล่างนี้มันแย่มากแล้ว หัวรุนแรง ชักจะหัวรุนแรงมากไปหน่อย ไม่รอบคอบ กระผมนี้อายุแก่มากแล้ว รอบคอบดี ใจเย็นพวกที่ทำลายพวกนี้ พวกที่อยู่สภาสูงนี้ที่จะเป็นบุคคลสำคัญ กระผมไม่อยากจะใช้คำอื่น บุคคลสำคัญนี้จะทำลายสถาบันจะเป็นคนที่เกิดให้แตกแยก เพื่อจะตัดการแตกแยกอันนี้ กระผมขอกราบเรียนซ้ำอีกครั้งหนึ่งว่า ประเทศไทยเราขณะนี้นั้นโดยสร้างทางการเมืองที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ควรจะมีสภาเดียว ซึ่งจะเหมาะสมกับสภาพการณ์ของบ้านเมืองอย่างที่สุด ขอขอบคุณครับท่านประธาน

นายจรรยา สุภาพ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม จรรยา สุภาพ กระผมได้ฟังท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้ง ๒ ฝ่ายได้พูดถึงเรื่องจะมีสภาเดียวหรือ ๒ สภา ในส่วนตัวกระผมนี้ กระผมเคารพความคิดเห็นทั้ง ๒ ด้านด้วยความจริงใจ ทั้งสองด้าน ก็มีความคิดเห็นที่น่าฟัง และน่าเลื่อมใส สำหรับกระผมเองนั้นกระผมมีความรู้สึกว่าจะออกจะเห็นด้วยกับสมาชิกผู้ขอสงวน และขอแปรญัตติที่จะให้มีสภาเดียว ทั้งนี้ก็ด้วยความเชื่อหลายอย่างด้วยเหตุผลหลายประการ ประการแรกที่สำคัญที่สุด กระผมอยากจะกราบเรียนต่อสภานี้ ก็คือว่ากระผมมีความศรัทธาและมีความเชื่อมั่นในตัวผู้แทนของประชาชน และจากการที่กระผมได้มีประสบการณ์ในชีวิตมาไม่นานนี้ ได้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย ได้เห็นความตื่นตัวของประชาชนไทย ได้เห็นการเรียกร้องนานาประการและโดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น กระผมก็รู้สึกว่าประเทศไทยนั้นน่าที่จะเปิดโอกาสให้มีประชาธิปไตยในลักษณะที่มีขอบเขต ทิศทางแล้วก็มีสถาบันที่ถูกต้องมั่นคง อันนี้เป็นความเชื่อของกระผมด้วยบริสุทธิ์ใจครับ ไม่ได้เป็นการได้รับการ อินดิอกทรีเนท (indoctrinate) ขอประธานโทษจะเรียกว่าล้างสมองจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทั้งสิ้น นอกจากนั้นกระผมมีความเชื่อต่อไปว่า ประเทศใดที่มีจุดล่อแหลม จุดล่อแหลมสิ่งหนึ่งครับ ท่านประธานครับ คือทางการเมืองในขณะนี้เรากำลังถูกกล่าวหาว่าประเทศไทยนั้นปกครองโดยคนกลุ่มเดียวบ้าง เป็นคนชาติไปไทยบ้าง โครงสร้างทางการเมืองการปกครองของเรานั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเราก็ถือทุกระบบการปกครองซึ่งไม่เป็นประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นฝ่ายอื่นซึ่งไม่ปรารถนาติดต่อประชาธิปไตยนั้นก็เลยไม่ปรารถนาติดต่อประเทศไทยด้วย ก็บอกว่าประเทศไทยนั้นจะปกครองโดยคนกลุ่มเดียวทั้งสิ้น ฉะนั้นการที่เราจะมีสภานี้ สภาสูงก็ดี สภาล่างก็ดี กระผมเข้าใจว่าเป็นช่องว่างอย่างยิ่งที่ทำให้พลังทางการเมืองหรือการ

พัฒนาทางการเมืองของประเทศไทยนั้นอยู่ในลักษณะที่ถูกโจมตี เพราะฉะนั้นกระผมก็คิดว่า การที่เรามีสภาเดียวนั้น นอกจากจะเป็นพลังทางการเมืองแล้วกระผมถือว่าเป็นการพัฒนาทางการเมืองอย่างยิ่ง เป็นการพิสูจน์ให้ฝ่ายอื่นๆ และฝ่ายต่างๆ ได้เห็นว่าในขณะนั้นนั้นเราได้ก้าวไปสู่ทิศทางของประชาธิปไตยที่ถูกต้องและก็นั่นเอง ส่วนที่จะสมบูรณ์จะเรียบร้อยหรือไม่นั้นกระผมไม่ห่วง กระผมเข้าใจว่าถ้าเราสร้างระบบสร้างหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องตั้งมาแล้ว กระผมก็เชื่อว่าการเมืองการปกครองของเรานี้ก็คงจะเป็นไปได้ นอกจากนั้นในฐานะที่กระผมเรียนมาทางนี้แล้วก็ได้สั่งสอนลูกศิษย์ลูกหาในทางนี้ กระผมก็มีความเชื่อในหลักคุณธรรมของประชาธิปไตย หลักของคุณธรรมของประชาธิปไตยอย่างสั้น ๆ ง่าย ๆ ที่สุดก็คือว่าเราจะมี การปกครองโดยประชาชนนั้นก็โดยวิธีเดียวกันนั้นก็คือต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วม และกระผมก็เชื่อว่าโดยวิธีนั้นก็เป็น การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนคนไทยของเรานั้นได้ สามารถมีส่วนร่วมและมีศักดิ์ศรีในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ในฐานะนี้กระผมก็อยากจะกราบเรียนท่านประธานว่าถ้าเรามีสภาเดียว ศักดิ์ศรีเกิดขึ้นทั้ง ๒ ด้าน ด้านหนึ่งคือประชาชนครับ ประชาชนไทยก็มีกำลังใจมีศักดิ์ศรี เพราะว่าเขาได้รับการยอมรับอย่างแท้จริงและสมบูรณ์ และนอกจากนั้นศักดิ์ศรีที่เกิดขึ้นก็คือคนที่จะเป็นตัวแทนของประชาชนที่นั่งในสภานี้เขาก็มีความภาคภูมิใจ มีความเต็มใจ และก็มีเกียรติยศว่าเขาได้รับความมอบหมายจากประชาชนให้มาทำหน้าที่แทนเขา ศักดิ์ศรีเกียรติยศและความมั่นใจที่เขาได้รับนั้นนั้นกระผมเชื่อครับ อันนี้อาจจะผิดหรือถูกไม่ทราบ แต่กระผมเชื่อว่าจะทำให้ผู้แทนของเรานั้นไม่ใช่เป็นผู้แทนน้ำเน่าจะทำให้ผู้แทนของเรานั้นเป็นผู้แทนที่มีเกียรติที่ทรงเกียรติและจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบด้วยความตั้งใจ การที่มี ๒ สภานี้แหละครับเปิดโอกาสให้อย่างเขาเรียกว่า ปิดสว่ให้พ้นหน้าบ้าน มีโอกาสในลักษณะที่ป้ายร้ายป้ายสีให้ความผิดความถูกกันได้ การที่มีสภาเดียวเป็นผู้แทนของประชาชนมานั่งอยู่ฝ่ายเดียวนี้ ไม่รู้จะป้ายให้ใครตนเองต้องรับผิดชอบ ฉะนั้นมติที่ดี คำอภิปรายที่ดี การแก้ไขอะไรทั้งหลายเหล่านั้นจะต้องทำไปด้วยสติสัมปชัญญะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนทั้งประเทศนั้นเขาจ้องอยู่เขามองอยู่ ท่านจะไปบอกใครว่าท่านไม่ทำไม่ได้ ท่านต้องทำและท่านต้องรับผิดชอบและท่านต้องรับผิดชอบ เพราะฉะนั้นกระผมก็มีความคิดว่าสภาเดียวนั้นเป็นเกียรติศักดิ์เกียรติยศเป็นพลังแก่ประเทศแล้วก็เป็นความเหมาะสมสำหรับบรรยากาศในการเมืองของประเทศไทยในปัจจุบัน และ

นอกจากนั้นครับท่านประธาน กระผมอยากจะกราบเรียนในฐานะที่เป็นคนไทย กระผมรักหลายสิ่งหลายอย่างในประเทศไทยนั้นครับ แต่สิ่งหนึ่งที่กระผมรักมากที่สุดและไม่ยิ่งหย่อนกว่าใครนั่นคือในหลวง กระผมไม่รักในหลวงในฐานะที่เป็นส่วนพระองค์ ส่วนบุคคล แต่กระผมรักสถาบันนี้ กระผมว่าประเทศไทยที่รอดมาได้ ๗๐๐ กว่าปีเนี่ย เรามีพระมหากษัตริย์ และพระมหากษัตริย์ของเรานั้นทรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรมและก็เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง ในราชวงศ์ทุกราชวงศ์นั้น พระมหากษัตริย์ของเรานั้นได้เอาพระวรกายของท่านนี้ได้ปกป้องประเทศไทย สถาบันนี้ทำให้ชาติไทยมีเอกราช สถาบันนี้จะต้องอยู่ต่อไปเพื่อความมั่นคงของประเทศและสถาบันนี้หมดไปเมื่อไร กระผมเชื่อว่าสงครามกลางเมืองในประเทศก็จะเกิดขึ้น ความพินาศของประเทศไทยก็กำลังจะมาถึง เพราะฉะนั้นกระผมกราบเรียนท่านประธานด้วยความเคารพ กระผมตั้งใจครับที่มีสมาชิกได้อภิปรายและได้ขอเสนออันหนึ่งขึ้นมาเพื่อให้พระราชธิดานั้นได้ทำการปกครองประเทศ กระผมถือว่ามันเป็นการสืบต่อพระราชวงศ์นี้ และก็ทำให้สถาบันนี้เป็นสถาบันที่ศักดิ์สิทธิ์ ที่นี้เพียงแต่เท่านั้นไม่พอ เราจะต้องมาพิจารณาว่า สถาบันพระมหากษัตริย์นั้นเกี่ยวข้องกับหมวดนี้อย่างไรบ้างนะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา ๑๐๕ ซึ่งท่านกรรมาธิการได้ตัดออกหลายส่วน คือพูดกันตื้น ๆ เลยครับ พูดกันตรง ๆ ว่าต่อไปนี้ วุฒิสมาชิกนั้นในหลวงจะเป็นผู้ทรงเลือกและทรงแต่งตั้ง และที่อื่นไม่พูด แล้วก็ไปลงท้ายหน่อยหนึ่งว่า ประธานองคมนตรีนั้นจะต้องเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ถ้าสมาชิกสภาอย่างเราผู้มีความรู้ มีความเข้าใจเรื่องระบอบประชาธิปไตยแบบมีพระมหากษัตริย์อยู่ใต้กฎหมายได้รัฐธรรมนูญก็เข้าใจว่าคนที่เลือกนั้นคือองคมนตรี และคนที่รับผิดชอบคือองคมนตรี นั่นเป็นความเข้าใจของคนกลุ่มน้อย ซึ่งมีปัญญา แต่คนอื่นจะเข้าใจหรือเปล่า กระผมไม่แน่ แล้วในขณะนี้บ้านเมืองประเทศไทยเรามาคานกันหลายส่วนนะครับ คนหลายกลุ่มในประเทศนี้ก็ไม่เอาเหตุผล เพราะคานกัน เขาใช้เหตุผลทางจิตวิทยา มีการบ่อนทำลายนานาประการนี้ เพราะฉะนั้นมาตรา ๑๐๕ ที่เขียนไว้ว่า ในหลวงทรงเลือกและทรงแต่งตั้ง สมมติว่าพฤติกรรมของวุฒิสมาชิกนั้นไม่ดี วุฒิสมาชิกใช้ไม่ได้ในอนาคตนั้น คนหลายคนนี้แหละครับจะต้องบอกว่านี่แหละครับเป็นผลงานของสถาบันพระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ของเรานั้นแทนที่จะมีพระบารมีมากขึ้น มีพระบรมเดชานุภาพมากขึ้นก็อาจจะได้รับการกระทบกระเทือนจากส่วนนี้ เพราะฉะนั้นกระผมเป็นห่วงอย่างนี้ เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่า

อย่าเอาพระมหากษัตริย์ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้เลย ในขณะที่ตั้งแต่หลังเหตุการณ์อะไรต่ออะไรเป็นต้นมา รวมทั้งเรามีสภานี้มีสมาชิกแห่งชาติ มีอะไรต่ออะไรนั้นกระผมก็รู้สึกว่ ในหลวงของเราเนี่ยก็ถูกกล่าวร้าย ถูกพาดพิงไปในลักษณะที่ไม่มีความเป็นธรรมและไม่ยุติธรรม เพราะฉะนั้นด้วยความเคารพ ท่านประธานที่เคารพ และด้วยความอยากจะทำดีทูลสถาบันพระมหากษัตริย์นั้น กระผมคิดว่าการเมืองในอนาคตนั้น กระผมทำนายได้ว่า กระผมไม่ใช่หมอดู และก็ไม่ใช่เป็นผู้ที่เก่งกล้าสามารถ แต่กระผมขอคาดคะเนว่าในอนาคตนั้น ปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อบ้านเมืองเราเนี่ย ไม่ว่าจะปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาทางการเมืองมันจะร้ายแรงและมันจะรุนแรง ทำไมที่กระผมเชื่ออย่างนี้ กระผมดูเหตุการณ์ตอนนี้ก็ได้ ประเทศไทยในอนาคตนั้น ฟ้ามืดยับหมอก เต็มเมฆมันเต็มไปหมด มรสุมทางการเมืองจะพัดผ่านประเทศไทยอย่างรุนแรง สิ่งที่จะเข้ามาสู่ประเทศไทยนี้ไม่ใช่เรื่องเล็ก และจะเข้ามาในสภานี้ก็ไม่ใช่เรื่องเล็ก และคนที่รับผิดชอบก็คือสภาล่างและสภานบน เพราะฉะนั้นถ้าปล่อยให้สภาล่างรับผิดชอบไปเสียแล้ว กระผมก็เข้าใจว่ามันก็ชัดเจนดี ที่ว่าในหลวง สถาบันพระมหากษัตริย์นั้นจะต้องไม่ทรงเข้ามาเกี่ยวข้องกับลักษณะที่อาจจะเป็นภัยอันตรายต่อสถาบันนี้ ปล่อยให้พระมหากษัตริย์นั้นได้ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจเพื่อประโยชน์ที่เป็นคุณธรรมต่อประเทศในลักษณะที่บริสุทธิ์ ในลักษณะที่ปลอดภัย ในลักษณะที่ไม่มีอะไรที่จะกล่าวร้ายดิฉันทินหาได้ นี่เป็นสิ่งที่กระผมก็อยากจะทำรายงานท่านประธานไว้ เพราะฉะนั้นกระผมก็คิดว่า การที่มีวุฒิสภาและก็มีมาตรา ๑๐๕ เข้ามาอย่างนี้ กระผมรู้สึกว่ กระผมก็รักในหลวง กระผมก็เป็นห่วงในหลวง แต่กระผมมองว่าถ้ามีอย่างนี้ จะเป็นภัยอันตรายต่อสถาบันพระองค์ท่านนี้ด้วยความจริงใจ นอกจากนั้นกระผมได้มองครั้น ท่านประธานสภาครั้น ว่าในสภานี้กระผมมีความรู้สึกว่ เราได้เห็นพฤติกรรมสภานี้ชาวเล้าลือกันว่าเป็นสภาซึ่งบริสุทธิ์ เพราะเรามาด้วยวิถีทางที่บริสุทธิ์ คนที่อยู่ในสภานี้มีคุณธรรมทั้งสิ้น คนที่อยู่ในสภานี้มีความรู้ มีความสามารถและก็มีความตั้งใจดี นี่เขาว่ากันว่าอย่างนั้น ตอนแรกๆ แต่ตอนนี้เสียงมันกลับไปอีกทางหนึ่ง เสียงมันไปทางตรงกันข้าม เสียงไปในทางลบ ในขณะที่ในทางประวัติศาสตร์ทางการเมืองนี้ผ่านมา สภานี้เป็นสภาอาจจะไม่ดีที่สุด แต่เป็นสภาซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณธรรมและก็มีความสามารถมากที่สุด แต่เท่าที่กระผมดูพฤติกรรมของสภานี้ตั้งแต่ประชุมกันมาครั้งที่ ๑ และก็ครั้งต่อๆ มา บางทีกระผมก็ขาดูบ้างด้วยภารกิจทางราชการนะครั้น นี่

ต้องกราบเรียนด้วยความเคารพ แต่ว่าเท่าที่กระผมสังเกตมาส่วนใหญ่กระผมก็มีความรู้สึกว่าการแรกผู้ที่เคยเป็นสมาชิกมาก่อน เช่น ส.ส. เก่า ท่านทั้งหลายก็ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงประสิทธิภาพ สីลาการทำงานของท่านนะลึกซึ้งละเอียดอ่อน จนกระทั่งบางที่เราตามไม่ทันเป็นผู้ที่มีความสามารถ เป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะได้เข้ามาอีกต่อไปในอนาคต และกระผมเชื่อว่าท่านเหล่านี้ก็จะได้เข้ามาอีก นอกจากนั้นหลายท่านซึ่งไม่ใช่ ส.ส. เก่า แต่ก็มีลีลาในการทำงานและก็มีมารยาทที่ดี มีลักษณะอย่างที่เราชาวฝรั่งเศสเรียกว่า เป็น โปเทนเชียล แคนดิเดท (potential candidate) ต่อไปในอนาคต ก็น่าที่เข้ามาในสภานี้ได้ เพราะฉะนั้นเราไม่ต้องห่วงครีบกว่าจะต้องมีสภาที่เลียง คนเก่าที่มีความสามารถยังอยู่ คนใหม่ที่ยังจะมีความสามารถต่อไปก็จะเข้ามา และนอกจากนั้นสภาของเราที่เป็นอยู่ในขณะนี้ทั้งหมดรวมกัน ๒๕๙ คนนี้ กระผมมีความรู้สึกหลายอย่างที่เรากลับไปนั้นไม่ได้เป็นสิ่งที่ประทับใจประชาชนหรือชาวบ้านเลย ในขณะนี้ก็มีเสียงกล่าวหาครหาสภาทั้งหมดส่วนรวมของเรานี้ว่าหลายอย่างนั้นไม่ถูกใจและไม่ถึงใจ และก็ไม่ตรงกับใจชาวบ้าน เช่นเมื่อวันเสาร์ที่แล้ว ท่านประธานและสมาชิกที่ประชุมกันจนกระทั่งถึงเย็น ก็เห็นว่าชาวบ้านเขามาร้องท่มร้องไห้เพราะผิดหวังอะไรต่ออะไร นั่นอาจจะเป็นความไม่เข้าใจอะไรก็แล้วแต่ แต่ว่าหลายอย่างหลายประการนั้นกระผมรู้สึกว่สภาก็ไม่ได้พิสูจน์อะไรมากมายว่าเป็นสภาซึ่งมีค่าหรือมีความสามารถอย่างสูงยิ่งดังที่เราคิดกันไว้ เพราะฉะนั้นการที่บอกว่าเราจะมีสภาสูงและสภาสูงนั้นเป็นเสียงแห่งเหตุผล สภาสูงเป็นเสียงแห่งคุณธรรม กระผมไม่ค่อยเชื่อครับ กระผมดูสภาที่เรา มีอยู่ขณะนี้เท่าที่เป็นอยู่ที่นี่ กระผมก็รู้สึกว่หลายอย่างเราก็เป็นมนุษย์ปุถุชนธรรมดาที่มีผิดมีพลัดมีอะไรต่ออะไรมากมายหลายประการ เพราะฉะนั้นกระผมก็คิดว่าปล่อยให้สภาล่างเขาดีกว่า เมื่อเขาได้มีภารกิจได้รับเอามติจากประชาชนแล้วก็ปล่อยให้เขาได้มีความสามารถในการที่จะปฏิบัติงานอะไรต่ออะไรไปได้ อีกอย่างหนึ่งท่านประธานครับ ที่กระผมเป็นห่วง ถ้าเราจะมีสภาสูง เวลาจะมีสภาสูงนี้สภาสูงของเราตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นไม่ได้เลือกตั้ง มาจากการเพินหาเลือกและแต่งตั้งโดยองค์พระมหากษัตริย์ อันนี้แหละครับสำคัญ คนเรานี้มักจะเห็นประโยชน์ส่วนตัว มนุษย์นี้ก็มีลักษณะที่เห็นแก่ตัว ไม่มีใครยอมรับละครับท่านประธาน ว่าเรานี้ชั่วเรานี้ด้อย เรานี้ไม่ดี ทุกคนนี้กว่าตนเองดีทั้งหมด ที่นี้จะเลือกมาทั้งหมดไม่ได้ ก็ต้องเลือกบางกลุ่มบางคน ยกตัวอย่างเช่นจะมีร้อยคนผมก็มีความเป็นห่วงว่าคนที่ไม่ได้รับเลือกนั้น

จะเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นกระผมเข้าใจว่ากลไกที่เขียนไว้มาตรา ๑๐๕ นี้แทนที่จะสร้างความเอกภาพความมั่นคงสามัคคีภายในชาติ มันสร้างความ กระผมอยากจะเรียนว่าความแตกแยกหรือความไม่พอใจภายในชาติอย่างยิ่ง และอันนี้ก็จะเป็อันตรายต่อไปในระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชณะที่ประเทศไทยอยู่ในระยะนี้หัวเลี้ยวหัวต่อนี้ นอกจากนั้นท่านสมาชิกที่เคารพ กระผมมีความรู้สึกว่าการที่มี ๒ สภาในทางปฏิบัติอาจจะเกิดเหตุหลายประการ เหตุนี้บางท่านก็ได้พูดแล้ว แต่ผมก็อยากจะขอพูดเพิ่มเติมบางส่วน อันหนึ่งไม่ต้องพูดมาก นี่เป็นของแน่ มันช้า ประเทศไทยต่อไปในอนาคตนั้นจะต้องการพัฒนาประเทศและแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว เพราะฉะนั้นความล่าช้านี้กระผมเข้าใจว่าเป็นปัจจัยสำคัญซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาในการเมือง การปกครองได้ ประการต่อมาก็คืออย่างที่ท่านสมาชิกพูดแล้วคือความขัดแย้งต้องขัดแย้ง ที่ไม่ขัดแย้งไม่มีทาง การขัดแย้งนั้นจะลงเอยในลักษณะใดหรือเป็นไปในแบบใดนั้น กระผมยังคาดไม่ออก แต่ถ้าเป็นปัญหาใหญ่และรุนแรงและความขัดแย้งนั้นมีมาก และเราจะคิดอย่างไรกันดีว่าการเมือง การปกครองของเราจะเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นความขัดแย้งระหว่าง ๒ สภา นี้ กระผมเข้าใจว่าอันนี้ก็เป็นสิ่งที่ทำให้กระผมเป็นห่วง และก็ ๒ ฝ่ายต่างตั้งต้นกันนี้ ถือดีกันนี้ ปัญหาบ้านเมืองของเรานี้ก็คงจะลำบากมากขึ้น แต่ว่ามันไม่สำคัญ ๒ ประการแรกไม่สำคัญ ที่กระผมกลัวในขณะนี้กระผมกลัวสิ่งที่ทางวิชาการเขาเรียกกันว่า ความชอบธรรม ความชอบธรรมก็คือความถูกต้อง ความถูกต้องในความคิดของคน ความถูกต้องในความคิดของผู้ปฏิบัติ ท่านประธานสภาครับ คนที่มาจากการเลือกตั้งนั้นต้องคิดว่าตนนั้นถูกต้องกว่า ตนนั้นเหนือกว่า คนที่มาจากการแต่งตั้งนั้นก็ต้องถูกมองว่าเป็นพวกที่ด้อย ด้อยกว่า ต่ำกว่าและสู้ไม่ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อ ๒ สภาหันหน้าเข้าหากันแล้วนี้ต่างคนก็ต่างก็มีความคิดอยู่ในใจว่าตนเองนั้นมีความชอบธรรม ฝ่ายสภาล่างก็บอกความชอบธรรมของคนก็มาจากการเลือกตั้ง ฝ่ายสภาสูงก็บอกว่าตนเองนั้นเป็นเสียงแห่งสติสัมปชัญญะตนเองนั้นเป็นผู้มีทั้งวิยวุฒิ คุณวุฒิ อะไรวุฒิทั้งหลายเหล่า เพราะฉะนั้นความชอบธรรมนั้นก็มองไปคนละแง่ เพราะฉะนั้นโดยนัยนี้ก็มีความรู้สึกไม่ค่อยดี เพราะฉะนั้นกระผมก็ขอทำนายว่าความสัมพันธ์ระหว่าง ๒ สภาในอนาคตก็คือสภาล่างจะต้องถือตนเองว่าแมนเดท (mandate) หรืออาณัติจากประชาชนนั้นเหนือที่สุด เป็นอธิปไตยซึ่งมาจากประชาชนโดยตรง เพราะฉะนั้นสภาสูงจะคิดอย่างไร อะไรต่ออะไรนั้นอาจจะไม่สำคัญ อันนี้ก็ทำให้เกิด

ปัญหาในทางปฏิบัติ ปัญหาในการที่จะประสานประโยชน์ ปัญหาในลักษณะที่จะทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ อันนี้ก็เป็นอย่างอื่นเรื่องหนึ่งซึ่งกระผมก็อยากจะทราบเรียนไว้ นอกจากนั้นท่านประธานครับ กระผมมีความรู้สึกที่ว่า เหมือนท่านสมาชิกทั้งหลายได้พูดไปแล้วว่าเมืองไทยนั้น ๔๐ ปีที่ผ่านมา ๔๐ ปีที่ผ่านมาเราทำอะไร ๔๐ ปีที่ผ่านมาที่น่าจะเป็นช่วงเวลาของการพัฒนาทางการเมือง น่าจะเป็นช่วงเวลาของการสร้างพลังทางการเมือง กระผมคิดว่าเรานั้นไม่กล้าที่จะเป็นประชาธิปไตย เราจะเป็ประชาธิปไตยไม่ได้ถ้าเราไม่กล้าที่จะเผชิญกับโครงสร้างสถาบันกระบวนการและปัญหาของประชาธิปไตย อันนี้เป็นสิ่งที่กระผมเข้าใจว่าเราจะต้องเผชิญเราพูดกันมานานเราอยากจะเป็นประชาธิปไตย ลองเป็นสิครับ ลองให้มีการเลือกตั้ง ลองให้มีผู้แทนของประชาชน ลองให้เขาทำงานเปิดโอกาสให้เขาบ้าง ถ้ามันจะผิดมันจะพลาดมันจะพลั้ง เราก็ช่วยกันได้ แต่ตอนนี้กระผมเข้าใจว่าเราต้องลองกันก่อน อัยการลองกันนี้ กระผมเข้าใจว่าไม่มีอะไรเสีย อย่างน้อยที่สุดก็เป็นการสร้างอย่างที่ท่านผู้มีเกียรติได้อภิปรายไปแล้ว ก็คือผู้นำทางการเมือง แกนทางการเมือง กระผมเข้าใจว่าเมื่อเขาล้มแล้ว อัยการลุกครั้งที่ ๒ นี้เป็นการลุกอย่างผู้ใหญ่ เป็นการลุกขึ้นอย่างผู้มีประสบการณ์ เพราะฉะนั้นกระผมก็เชื่อว่าต้องปล่อยให้เขาได้ลองทำ แล้วกระผมก็เชื่อว่าในลักษณะนี้ประเทศไทยก็คงจะก้าวไปสู่หนทางของความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง กระผมขอเรียนไว้เพียงเท่านี้ เพราะว่าท่านสมาชิกอื่นจะต้องอภิปรายบ้าง ขอขอบคุณครับ

นายไพจิตร เอื้อทวีกุล : ท่านประธานที่เคารพ กระผมได้เคยอภิปรายสนับสนุนสภาเดี่ยวตั้งแต่วาระแรกแล้ว เพราะฉะนั้นวันนี้กระผมจะไม่พูดซ้ำ กระผมขอพูดสั้น ๆ เพราะว่ามีประเด็นหนึ่งซึ่งมีท่านสมาชิกได้หยิบยกขึ้นมา ซึ่งกระผมอยากจะขอให้ท่านสมาชิกได้คิดโดยละเอียดและรอบคอบ คือในเรื่องที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ มีสมาชิกให้ความเห็นว่า การที่เราจะมีสภาสูงนั้น จะเป็นการสร้างกันชนเพื่อป้องกันการกระทบกระทั่งระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์และสภาผู้แทนราษฎร ในข้อนี้กระผมเห็นเป็นตรงกันข้าม กระผมคิดว่าถ้าเรามีสภาสูงแล้ว เราจะก่อให้เกิดการกระทบกระทั่งระหว่าง ๒ สถาบันนี้โดยไม่จำเป็น ทั้งนี้เพราะอะไร ในกรณีที่เราไม่มีสภาสูง ถ้าหากว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้อำนาจยับยั้งตามมาตรา ๙๓ แห่งร่างรัฐธรรมนูญนี้ กระผมเชื่อเหลือเกินว่าสมาชิกส่วนใหญ่ที่จะ

เข้ามาอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรนั้นหรือเกือบทั้งหมดจะมีความจงรักภักดีในสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นอย่างยิ่ง และเนื่องจากสถาบันนี้เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนทั่วไปรวมทั้งของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยแล้ว กระผมเชื่อว่าในกรณีเช่นนั้นสภาผู้แทนราษฎรก็คงจะ ถวายให้พระองค์ท่านด้วยความเต็มใจ แล้วปัญหาเรื่องความขัดแย้งจะไม่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะ ว่ามันเป็นคนละระดับกันครับ ระดับนั้นเป็นระดับสูงเป็นที่เคารพเทิดทูน มันไม่ใช่เรื่องที่จะ ไปขัดแย้งกันได้ แต่ถ้าหากว่าท่านสร้างสภาสูงขึ้นมาซิครับ ตอนนี้จะมันคนละเรื่อง มนุษย์ ปุถุชนธรรมดาด้วยกันครับ สภาสูง สภาล่าง เพราะฉะนั้นมีอะไรขึ้นมามันไม่เกรงใจกันครับ มันจะต้องแตกหัก มันจะต้องปะทะ มันจะต้องมีความขัดแย้งเกิดขึ้น แล้วสำหรับประชาชน ส่วนใหญ่ทั่วไปเขาจะมีความเข้าใจว่าอย่างไร ถึงแม้ว่ามาตรา ๕ อย่างที่ท่านสมาชิกได้กล่าว แล้วว่าให้ประธานองคมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่คนส่วนใหญ่ นั้นจะไม่ เข้าใจ ก็จะคิดว่าทั้งหมดนี้ก็เป็น การแต่งตั้งโดยตรงจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แล้วถ้า หากว่ามีความเสียหายเกิดขึ้น มันหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่อันนี้จะต้องไปกระทบกระเทือนถึง พระองค์ท่านด้วย นี่เป็นความเห็นของกระผมเองโดยสุจริตใจ กระผมอยากจะขอฝากไว้ กระผมเชื่อว่าทุกคนในที่นี้ก็มี ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เพราะฉะนั้นขอ ให้คิดให้รอบคอบครับก่อนที่จะตัดสินใจในวันนี้ว่าเราจะเอาอย่างไรกัน ขอขอบคุณมากครับ

นายอดุล วิเชียรเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ เหตุผลการที่เราจะมาพิจารณาใน ประเด็นที่ว่าควรจะมีวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรแต่เพียงสภาเดียวนั้น กระผมคิดว่าใน ส่วนตัวนั้นมีเหตุผลซึ่งสนับสนุน และที่จะคัดค้านแนวความคิดทั้ง ๒ ฝ่ายด้วยกันทั้งนั้น กระผมเองก็ได้คิดปัญหานี้มา แล้วก็ได้ฟังท่านต่าง ๆ ที่อภิปรายกันมาก็ยังรู้สึกเหมือนเดิม ประกอบกับมีเหตุผลอีกบางประการที่ยังมิได้มีการนำมาพูดขึ้น กระผมก็ยังรู้สึกว่าก็กำกวมกัน ทั้งนั้นว่าควรจะมีสภาเดียวหรือมี ๒ สภา แต่ในส่วนตัวของกระผมเมื่อมาพิจารณาถึงเหตุผล อีกบางประการ ซึ่งบางท่านอาจจะยังไม่ได้พิจารณา หรือบางท่านได้พิจารณาแล้ว แต่ก็ยังไม่ ได้มีโอกาสที่จะได้นำมากล่าวกันขึ้น ก็ทำให้กระผมเอียงไปในทางที่เอียงไปกว่าเดิมที่เคยมี ไป ในทางที่จะเห็นว่าน่าจะมี ๒ สภา แต่ว่าที่จะมี ๒ สภานั้นไม่ใช่ด้วยเหตุผลว่าสภาสูงจะเป็น สภาที่เล็กลงอย่างที่บางท่านกล่าวมา หรือที่บางท่านกล่าวว่าควรจะมี ๒ สภา เพราะว่าสภาสูง

จะเป็นกันชนระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับรัฐสภา ซึ่งกระผมเห็นว่าเป็นเหตุผลที่ไม่สมควรที่จะนำมากล่าวอ้าง เพราะว่าไม่มีความชอบในหลักการของเหตุผล นอกจากความจงรักภักดีที่จะถวายต่อท่าน แต่กระผมคิดว่าถ้านำมาขื่อนี้มาเป็นข้อพิจารณาก็ไม่ถูกต้อง เหตุผลที่เราจะนำมาพิจารณานั้น บางทีหลายท่านอาจจะคำนึง เพราะเหตุว่าสภาสูงมีลักษณะดังที่คณะกรรมการได้เสนอมา อันที่จริงความเห็นส่วนตัวของกระผมเองนั้น ถ้าหากว่าเราจะมีสภาสูง กระผมก็ไม่เห็นด้วยกับลักษณะการที่จะให้พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชดำริด้วยพระองค์เอง และก็ทรงแต่งตั้งด้วยพระองค์เอง อันนี้กระผมก็ไม่เห็นด้วย ทั้ง ๆ ที่กระผมจงรักภักดี เหตุผลที่ไม่เห็นด้วยนั้นก็ไม่ใช่เพราะเหตุที่จะคำนึงในเรื่องเป็นการส่วนพระองค์ท่าน หรือในแง่ของทางหนึ่งทางใด แต่เป็นการคำนึงถึงลักษณะของกลไกของประชาธิปไตย ว่าควรจะเป็นอย่างไร การที่เราพึงควรที่จะมีสภาเดียวหรือ ๒ สภานั้น น่าจะคำนึงในหลักที่ว่าเราปรารถนาจะให้มีความประชาธิปไตย และการที่จะให้มีประชาธิปไตยนั้น จะมีกลไกอะไรที่จะช่วยค้ำจุนระบบประชาธิปไตยให้มั่นคง เหตุผลหลายประการที่ท่านต่าง ๆ ได้อ้างมานั้น กระผมทราบเข้าใจและก็ซึ่งด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย แต่เหตุผลที่กระผมจะขอประทานเสนอเพื่อประกอบการพิจารณา ซึ่งกระผมเข้าใจว่าส่วนข้างมากเป็นอย่างนั้น ที่เหมือนกับกระผม กล่าวคือว่าอยากจะได้สภาเดียวก็อยากได้ อยากจะได้ ๒ สภาก็อยากได้ แต่อะไรที่จะมาช่วยให้เราตัดสินใจได้ อันนี้เป็นเรื่องที่กระผมขอประทานเสนอ ประชาธิปไตยที่เราประสงค์จะให้มันนั้น ไม่มีปัญหา เราเห็นชอบด้วยกัน เราก็เห็นว่าอำนาจอธิปไตยนั้นนะ เป็นของปวงชน มาจากปวงชน แล้วก็มีการแบ่ง หรือกระจายการใช้อำนาจในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะให้ประชาธิปไตยนั้นคงอยู่ เพราะฉะนั้นหลักจุดของกลไกที่จะช่วยค้ำจุนประชาธิปไตย จึงอยู่ในข้อที่ว่า เราจะต้องสร้างดุลแห่งอำนาจให้อยู่ในฐานะที่ว่า ให้รัฐบาลมีความมั่นคงพอควรที่จะดำเนินการบริหารราชการแผ่นดิน ให้รัฐสภาใช้อำนาจในการที่จะเสนอแนะควบคุมรัฐบาลได้ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องพยายามสร้างกลไกซึ่งมิให้กลุ่มบุคคลใด หรือรัฐบาล หรือแม้กระทั่งสถาบันอันหนึ่งอันใด หรือแม้กระทั่งสถาบันนิติบัญญัติ ที่จะมีอำนาจมากถึงขนาดที่จะทำให้เป็นการคุกคามประชาธิปไตยในตัวของมันเอง อันนี้คือจุดที่เราจะต้องพิจารณา ถ้าหากว่าเรามีสภาเดียว กระผมทราบดีว่าจะประหยัดเงิน มี ๒ สภาก็แพงแล้วก็ล่าช้า แต่สิ่งที่แพงขึ้นมา สิ่งที่จะเข้าไป ถ้าหากว่าเป็นการที่จะนำมาซึ่งวัตถุประสงค์แห่ง

ประชาธิปไตย กระผมคิดว่าเป็นสิ่งที่เราควรยอมและเสียได้ ประชาธิปไตยนั้น ดังที่เรา ก็ทราบแล้วมีการกล่าวอ้างกันแล้วว่า ก็เป็นสิ่งที่แพงเป็นสิ่งที่จะต้องเสียเวลา แต่เราก็พร้อมที่จะเสีย อันนี้ถ้าหากว่าจุดที่กระผมจะเสนอว่า น่าที่จะต้อง มี ๒ สภา แล้วก็ถ้าหากว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลง หรือเข้าไปบ้างก็เป็นสิ่งที่เราน่าที่จะต้องเสียสละ เพื่อความมั่นคงของประชาธิปไตย กลไกแห่งระบบซึ่งเราจะคิดพิจารณากันขึ้นมานั้น จะต้องพยายามที่จะขจัดความเป็นไปได้ อย่างหนึ่งว่า อาจจะมีพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใดมีอำนาจ เพราะเหตุว่าได้รับการเลือกตั้งจนกระทั่งมีอำนาจท่วมท้น เข้ามาเป็นรัฐบาล และก็คุมเสียงในสภา ถ้าหากว่าสถานการณ์ เป็นได้แบบนี้ และพรรคการเมืองฝ่ายตรงกันข้ามเข้ามาน้อย หรือแทบจะไม่มีปากเสียง อันนั้นเรากำลังเริ่มก้าวข้ามเข้ามาสู่จุดแห่งการเผด็จการโดยทางระบบรัฐสภา และโดยพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียว อันนี้เป็นสิ่งที่กระผมใคร่จะขอให้ท่านทั้งหลายได้โปรดตระหนัก ถึงข้อนี้ว่าเป็นไปได้ กระผมเชื่อมั่นว่าประชาชนนั้นมีการศึกษาสามารถจะวินิจฉัยอะไรได้ แต่กลไกในการเลือกตั้ง ในการดำเนินนโยบายในทางการเมืองของพรรค เป็นไปได้เหลือเกินว่า พรรคหนึ่งพรรคใดจะก้าวเข้ามาคุมเสียงแทบจะทั้งหมดในสภา และเป็นรัฐบาล จุดๆ นั้นนั้น แหละครับ รัฐสภาจะทำทุกอย่างเพื่อรัฐบาล และก็เพื่อพรรคการเมือง เรามีกลไกอันใดที่จะหยุดยั้งการเผด็จการโดยพรรคการเมืองได้ สภาสูงครับ ท่านประธานที่เคารพ จะมีบทบาทใน ข้อนี้จะเป็นการช่วยสร้างดุล กระผมจึงเห็นว่าถ้าหากว่ามีกลไกประการใดที่จะมาทำให้สภาสูงของเราไม่ใช่เป็นสภาซึ่งอย่างที่คุณกรรมการเสนอขึ้นมา แต่ว่ามีกลไกซึ่งทำให้มีการเลือกตั้ง โดยมีองค์การเลือกตั้งขึ้นมาอะไรในท่านองนั้น แล้วก็พระมหากษัตริย์ก็อาจที่จะ ทรงแต่งตั้ง ถ้าหากว่าไม่ประสงค์หรือไม่สามารถที่จะแก้ไขเป็นอื่นได้ ก็ทำได้ เพื่อที่จะให้สภาสูงมิได้ทำหน้าที่เป็นพีเลียงหรือทำหน้าที่อย่างอื่นที่พูดกันมาแล้ว แต่ว่าทำหน้าที่ที่จะคอย ถ่วงดุลแห่งอำนาจ ถ้าสภาล่างอยู่ในการควบคุมของรัฐบาลของพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง พรรคใด สภาสูงจะทำหน้าที่ช่วยถ่วงดุลอำนาจ มีให้อำนาจซึ่งรัฐบาลเข้ามาควบคุมโดยผ่านทางพรรคและควบคุมทั้งรัฐสภาทั้งสภาผู้แทนและรัฐบาลนั้นได้มีคนคอยติดคอยตึง นี่คือ หัวใจของประชาธิปไตยต้องการการคอยท่วงตึง มิฉะนั้นอำนาจจะเกินเลย กระผมเห็นว่าข้อนี้เป็นข้อสำคัญ อาจจะมีข้อเสียอีกหลายๆ ประการ หรือข้อดีอีกหลายๆ ประการที่จะมีสภาเดียว แล้วก็ขณะเดียวกันก็มีสิ่งอย่างเดียวกัน ทั้งเหตุผลสนับสนุนคัดค้านที่จะให้มีสภาสูง แต่

เหตุผลข้อสำคัญข้อนี้ เป็นข้อที่กระทำให้กระผมเอียงไปในทางที่ว่าเราน่าจะมี ๒ สภา เพื่อสร้างกลไกที่จะถ่วงดุลอำนาจให้คงไว้ให้ในกรณีที่มีพรรคการเมืองพรรคหนึ่งพรรคใดสามารถคุมได้ทั้งประเทศ และด้วยเหตุนี้เอง กระผมจึงเห็นด้วยกับท่านสมาชิกหลายท่านที่จะพยกยมสร้างกลไกเข้ามาในรัฐธรรมนูญนี้ ให้มีการรับรองฐานะของพรรคฝ่ายค้าน กระผมเห็นว่าถ้าเราจะเป็นประชาธิปไตย ต้องมีการแย่ง ต้องมีการโต้ ต้องมีการตั้ง และต้องมีพรรคฝ่ายค้าน การจะมีพรรคฝ่ายค้านนั้นเป็นกลไกอันหนึ่งที่จะช่วยกันรักษารัฐธรรมนูญในระบบประชาธิปไตยไว้ได้ และการที่จะมีสภาสูงอีก ๑ สภานั้นก็เป็นกลไกที่สำคัญและเป็นสถาบันที่จะช่วยค้ำจุนก่อให้เกิดกลไกที่จะสร้างประชาธิปไตยขึ้นมา นอกเหนือไปจากที่จะรับรองฐานะของพรรคฝ่ายในรัฐสภา ขอขอบพระคุณครับ

นายปรโมทย์ นาครทรรพ : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมปรโมทย์ นาครทรรพ ก่อนอื่นกระผมเห็นจะต้องสารภาพผิดว่าในฐานะที่เป็นกรรมการร่างรัฐธรรมนูญของรัฐบาลคนหนึ่ง กระผมได้มีส่วนยินยอมลงคะแนนให้มีสมาชิกได้ ๒ ประเภทคือมีวุฒิสภาด้วย แต่เงื่อนไขที่กระผมได้ยินยอมให้มีสภา ๒ ประเภทคือ วุฒิสภาด้วยนั้นขึ้นอยู่กับข้อตกลงว่า เราจะยินยอมเปลี่ยนแนวความคิดว่าด้วยบทบาทหน้าที่วิธีการเลือกและองค์ประกอบของวุฒิสภา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สำคัญที่สุดเราได้ตกลงยินยอมกันในคณะกรรมการที่จะให้กลุ่มชนซึ่งเป็นผู้เสียเปรียบในประเทศ กล่าวคือกรรมกร ชาวนา ได้มีสิทธิมีเสียงโดยวิธีการเลือกตั้งซึ่งเขาจะได้รับโควตาเข้าไปนั่งอยู่ในสภาสูงเพื่อเป็นตัวแทนแห่งผลประโยชน์ มิใช่การยึดถือแนวความคิดเดิมว่าสมาชิกวุฒิสภานั้นจะประกอบด้วยผู้ที่มีจินตนาการ ผู้มีคุณธรรม ผู้มีฐานะเศรษฐกิจและสังคมสูงอย่างแต่กาลก่อน บัดนี้กระผมได้ตระหนักแล้วว่าปัญหาดังกล่าว เงื่อนไขดังกล่าวนี้เป็นเงื่อนไขที่เป็นไปไม่ได้ กระผมจึงได้เปลี่ยนความคิดที่จะมาสนับสนุนให้มีสภาแต่เพียงประเภทเดียว กระผมจะไม่ दौरानที่จะไม่ยอมรับการมีสภา ๒ สภาเลย ถ้าหากว่าการมีสภา ๒ สภานั้น สามารถทำได้ ถ้าหากสภาที่ ๒ สภานั้นมีลักษณะที่ดีโดยสำคัญ ๆ อย่างยิ่ง ๓ ประการ ถ้าสภาที่ ๒ มีลักษณะที่ดี ๓ ประการซึ่งกระผมจะกล่าวต่อไปนี้ได้แล้ว กระผมจะยินยอมอย่างยิ่งที่จะสนับสนุนให้มี ๒ สภา ลักษณะที่ดีอันสำคัญประการแรกก็คือ

๑. การมีองค์ประกอบที่ดี
๒. การมีวิธีการเลือกตั้งที่ดี
๓. มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่ดี

แต่กระผมคิดแล้วคิดเล่า แล้วได้หาหลักฐานทั้งวิชาการและทางความเป็นจริง ก็จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขที่จะบรรลุถึงลักษณะสำคัญทั้ง ๓ ประการนั้นเป็นเงื่อนไข ที่เป็นไปได้ยากและไม่เป็นที่ตกลงกันได้ ถ้าจะกล่าวถึงองค์ประกอบที่ดี เราก็นึกความคิดที่แตกแยกกันหลายกระแสหลาย ๆ ท่านก็นึกว่าองค์ประกอบที่ดีนั้นควรจะประกอบด้วยผู้ที่ทรงคุณวุฒิ มีความรู้มีความสามารถ ไม่กล้าเข้ารับสมัครหรือบางครั้งก็เลยเถิดไปถึงกับขนาดที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านหนึ่งได้พูดแล้ว คือเข้ากับประชาชนไม่ได้ ไม่เคยเห็นบ้านนอก ไม่กล้ารับเลือกตั้ง ในขณะที่ด้วยกันฝ่ายหนึ่งซึ่งอยากจะเห็นแก่ความเป็นธรรมของสังคม อยากจะเห็นผู้ที่ได้เสียเปรียบในสังคมมีส่วนมีสิทธิมีเสียงอย่างน้อยที่สุดก็มีผู้พูดเพื่อผลประโยชน์ของตัวเองก็เห็นว่าแนวความคิดของฝรั่งที่จะเอามาให้สภาสองหรือวุฒิสภานั้น เป็นสภาของผู้สูงด้วยคุณวุฒิด้วยอายุ มันไม่มีทางที่จะทำให้สังคมเกิดความเป็นธรรมได้ ก็เห็นว่าควรจะหาทางเพื่อจะให้ชาวไร่ชาวนาที่แท้จริง กรรมกรหรือผู้ที่มีอาชีพต่าง ๆ ได้เข้ามาอยู่ในสภาอย่างกว้างขวาง เขาได้เห็นว่าการที่ผ่านมากในอดีตนั้น ผู้ที่เข้ามาเป็นผู้แทนราษฎรนั้นแท้ที่จริงก็ประกอบด้วยผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าประชาชนอยู่แล้ว มีคุณสมบัติดีกว่าประชาชนอยู่แล้ว มีฐานะทางสังคมดีกว่าประชาชนอยู่แล้ว เพราะประเทศไทยเป็นประเทศที่มีระบบรวมศูนย์อย่างรุนแรง สังเกตได้ว่าผู้ที่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนก็ล้วนแต่เป็นผู้ที่อยู่ในเมืองหลวง หรืออยู่ในตัวเมือง และมีระดับการศึกษาสูงอยู่แล้ว ก็ไม่เป็นที่ตกลงกันได้ว่าองค์ประกอบที่ดีคืออะไร ส่วนวิธีการเลือกตั้งนั้น ท่านที่ได้ฟังการอภิปรายมาแต่ต้นก็จะเห็นได้ว่า เราไม่ได้ตกลงกันเลย และเราไม่สามารถจะตกลงกันได้เลย ว่าวิธีการเลือกตั้งที่ดีคืออย่างไร จะให้ผู้ใดเป็นผู้แต่งตั้ง จะแต่งตั้งเป็นจำนวนเท่าใด จะเลือกโดยตรงหรือโดยอ้อม จะเอาอย่างต่างประเทศใหม่ ในบางประเทศที่มีมลรัฐ เขาให้เลือกสมาชิกเท่ากันหมด แต่ละมลรัฐเท่ากันหมด วุฒิสภาบางประเทศเช่นฟิลิปปินส์ซึ่งเมื่อสมัยที่มีประชาธิปไตย เขาให้ประชาชนทั้งหมดทั้งประเทศเลือกสมาชิกเราจะเอาอย่างไรกันแน่ เราไม่สามารถจะตกลงกันได้ ประการที่ ๓ การกำหนดอำนาจหน้าที่ก็

ไม่เป็นที่ตกลงกันได้ว่า อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภานั้นจะเป็นอย่างไร ควรจะให้มีสิทธิในการยุบในการตั้งรัฐบาลหรือไม่ ควรจะให้มีสิทธิเสนอกฎหมายแต่อย่างเดียวหรือควรจะมีสิทธิวิโต้ด้วย เราไม่มีทางจะตกลงกันได้ แล้ววุฒิสภาที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะ ๓ ประการครบแล้วมีเงื่อนไขเป็นที่สอดคล้องต้องกันทั้ง ๓ ประการ ไม่ใช่มีเงื่อนไขแต่อย่างเดียวประจำลักษณะเดียว กระผมจึงเห็นว่าเงื่อนไขที่เราจะด้วุฒิสภายอดเยี่ยมนั้นมันเป็นเงื่อนไขที่เป็นไปไม่ได้เสียแล้ว ถ้าหากเราจะดูบทเรียนจากอดีต เราก็คouldได้เห็นบทเรียนจากอดีตอย่างหนึ่งว่า วุฒิสภานั้นได้ถูกใช้ให้เป็นเครื่องมือในทางการเมือง อย่างน้อยที่สุดถูกใช้ให้เป็นเครื่องมือในการเอาเปรียบกันทางการเมืองว่าใครจะได้เป็นหรือไม่ได้เป็นรัฐบาล ใครจะล้มหรือไม่ล้มรัฐบาลได้หรือไม่ได้อย่างไร อย่างที่ ๒ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติบางท่านก็ได้กล่าวมาแล้ว เราเอาไว้เป็นเครื่องมือเอาเปรียบในทางการเมือง โดยใช้เป็นแหล่งผลิตผู้นำทางการเมืองที่อิงระบบราชการ อันนี้จะมีผลเสียหายเป็นเหตุให้สังคมไม่สามารถผลิตผู้นำทางการเมืองขึ้นมาได้ เมื่อกระผมได้รับฟังท่านผู้มีเกียรติซึ่งเป็นนักวิชาการเมื่อกี้นี้ซึ่งท่านอภิปรายว่า ถ้าหากมีสภาสองแล้วจะเป็นการป้องกันเผด็จการทางรัฐสภา เพราะถือว่าการมีหัวหน้าฝ่ายค้านแต่อย่างเดียว การสร้างฝ่ายค้านให้เป็นสถาบันโดยการให้เงินเดือนเงินตวณนั้น จะไม่เพียงพอถ้าจะอาศัยบทเรียนจากประวัติศาสตร์อีก และแนวโน้มเกี่ยวกับความเป็นจริงในสังคมไทย องค์ประกอบของที่เป็นผู้นำในสังคมไทยอยู่เวลานี้ กระผมก็เห็นว่าสิ่งที่จะมี ๒ สภานั้นแหละ ยิ่งจะเป็นเหตุให้มีเผด็จการทางรัฐสภามากยิ่งขึ้น เพราะว่าผู้ที่มีเปรียบได้เป็นรัฐบาลนั้นก็จะมีโอกาสได้บรรจุเอาผู้มีเปรียบในทางการเมืองเข้ามาผืนีกกำลังช่วยกันเป็นรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ถ้าหากว่าเราจะอ้างประเทศอื่น ๆ ซึ่งเป็นประเทศที่ไม่ค่อยจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงแล้วทั้งบังเอิญมีลักษณะทางสังคมเหมือนกับประเทศเรา และมีสถาบันสังคมอย่างหนึ่งเหมือนกับประเทศเรา คือประเทศสวีเดน ประเทศสวีเดนในระยะ ๔-๕ ปีที่ผ่านมา ได้ทำการเปลี่ยนแปลงอย่างยิ่งใหญ่ ๒-๓ ประการ ซึ่งคนคิดว่าไม่น่าจะทำได้ แล้วทำแล้วไม่น่าจะประสบความสำเร็จ การเปลี่ยนแปลงประการหนึ่ง ก็คือการเปลี่ยนระบบวิิจจากรจากการซับซ้อนย้ายมาเป็นข้างขวา การเปลี่ยนแปลงอีกประการหนึ่งก็คือการเปลี่ยนยุบเลิกวุฒิสภามามีเพียงสภาเดียว ประเทศสวีเดนเดี๋ยวนี้อีกยังมีเสรีภาพ มีประชาธิปไตย และยังมีสถาบันพระมหากษัตริย์อยู่ กระผมจึงมีความมั่นใจว่าเราควรจะมีสภาเดียวได้แล้ว เพื่อจะ

เปิดโอกาสให้มีการทดลองเพื่อจะเปิดโอกาสให้มีการยึดถือเจตนารมณ์ของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ขอบพระคุณครับ

นายอมร จันทรสมบูรณ์ (การรวมวิชาการ): ขอบคุณครับ ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม อมร จันทรสมบูรณ์ กระผมมีความเห็นสนับสนุนสภาเดียวครับ เหตุผลที่ว่าประเทศใดควรจะมีสภาเดียวหรือ ๒ สภานั้น ถ้าหากจะยกตัวอย่างกันหรือว่าถ้าหากจะคัดค้านกัน ก็ยกขึ้นมาได้เป็นปึก ๆ แต่กระผมอยากจะคิดว่าเรามองโครงสร้างของสภาหรือของอำนาจแห่งรัฐนั้นให้เหมาะกับสภาพของประเทศ บางท่านนั้นได้ยกตัวอย่างว่า ประเทศฝรั่งเศสนั้นมี ๒ สภา แต่อย่าลืมว่าประเทศฝรั่งเศสนั้นเป็นการปกครองที่มีฝ่ายบริหารเป็นหลัก โดยอาศัยอำนาจของประธานาธิบดี กระผมอยากจะกราบเรียนต่อท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติว่า ในประเทศที่มีปัญหาทางการเมือง หรือในประเทศที่ด้อยพัฒนาอย่างประเทศไทยนั้น สิ่งสำคัญที่สุดก็คือฝ่ายบริหารต้องมีเสถียรภาพ ทั้งนี้เพราะการเลือกตั้งนั้นประชาชนของเรานั้น โดยพฤติกรรมไม่สามารถจะใช้สิทธิเลือกตั้งในการที่จะควบคุมนักการเมืองได้ แต่ว่าทำไมกระผมจึงเปลี่ยนความคิดเห็นมาเป็นสภาเดียว ในชั้นหนึ่งเมื่อสักปีก่อนนั้น กระผมมีความเห็นว่าควรมี ๒ สภา ให้สภาสูงนั้นเป็นอำนาจกลาง และให้สภาสูงนั้นมีอำนาจมาก ให้รัฐบาลนั้นมาจากประชาชนแท้ ๆ ให้อำนาจกลางนั้นคอยสนับสนุนรัฐบาลที่มาจากประชาชนแท้ ๆ กระผมได้ยืนยันความคิดเห็นนั้นจนกระทั่งมาเมื่อประมาณ ๓ เดือนนี้ กระผมจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนความเห็น เหตุผลที่กระผมจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนความเห็นนั้น มีอยู่ ๒ ประการ คือโครงสร้างที่กระผมคิดว่าอำนาจเป็นกลางนั้นจะสามารถสนับสนุนคณะรัฐบาลที่มาจากประชาชนได้นั้น อำนาจเป็นกลางนั้นต้องสามารถที่จะสร้างความเป็นผู้นำได้ เหตุผลประการแรกที่กระผมได้พิสูจน์ในระยะเวลาชั่ว ๘ เดือนนั้น สิ่งที่รัฐบาลนี้ซึ่งเป็นตัวแทนแท้ ๆ ของผู้ที่มาจากการแต่งตั้ง ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าอำนาจเป็นกลางที่มาจากการแต่งตั้งนั้น ไม่สามารถที่จะสร้างความเป็นผู้นำได้ แนวความคิดของผู้ที่มาจากการแต่งตั้งนั้น เกิดการขัดแย้งกันเองกับแนวความคิดของนักการเมืองบางกลุ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความเป็นธรรม กระผมอยากจะให้ระลึกถึงตัวบุคคลซึ่งมาเป็นรัฐบาลในขณะนี้ และต่อไปก็จะเป็นผู้ที่มีหน้าที่หรือว่าเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในการที่จะถวายเป็นรายชื่อในการสร้างสมาชิกสภาสูง เมื่อมองอย่างนี้แล้ว

ขณะนี้รัฐบาลท่านมีอำนาจพร้อม สามารถทำอะไรได้ทุกอย่าง แต่ท่านไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาของประเทศได้ กระทบยังเคยกล่าวไว้แล้วว่า รัฐบาลในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ ต้องกระทำ การอย่างรวดเร็ว มีการตัดสินใจ แต่สิ่งที่พิสูจน์ก็คือว่า ผู้ที่มาจากการแต่งตั้งนั้น ขาดความรวดเร็ว ขาดการตัดสินใจ ขาดการรอบรู้ และด้วยเหตุนี้เอง เมื่อวัตถุประสงค์ในทางการเมือง ซึ่ง กระทบเคยหวังไว้ว่าจะเข้ามาช่วยเสริมเสถียรภาพให้แก่รัฐบาลของประชาชนที่จะต้องมาจาก สภาล่าง ได้พิสูจน์ว่ามีคุณสมบัติผิดไปจากที่ผมคาดหวังไว้ กระทบจึงเปลี่ยนความคิดเห็น อันนี้เป็นเหตุผลประการหนึ่ง เหตุผลประการที่สองนั้น โครงสร้างของสภาปัจจุบันนี้นั้น นำเอาสถาบันกษัตริย์มาเสี่ยงด้วยการให้มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาสูง และให้สภาสูงมีอำนาจน้อย อีก โครงสร้างอันนี้ขัดกับหลักทฤษฎีของประเทศที่ด้อยพัฒนา และต้องการที่จะมีการ พัฒนาอย่างรวดเร็ว และเมื่อเราไม่สามารถที่จะสร้างให้โครงสร้างของรัฐบาลประกอบด้วย สภาสูงที่จะเสริมเสถียรภาพได้ กระทบก็คิดว่าโครงสร้างปัจจุบันนี้นั้น ให้อำนาจแก่พระมหากษัตริย์ ในฐานะที่นำให้พระองค์ท่านมาเสี่ยง ถ้าจะให้อำนาจแก่ท่านต้องให้ในฐานะที่ท่านสามารถจะ แก้ไขปัญหาของประเทศได้ และให้ท่านต้องให้เป็นผล ถ้าให้ครึ่ง ๆ กลาง ๆ นั้นจะนำเอา สถาบันกษัตริย์ของท่านมาเสี่ยงเสียเปล่า ๆ โครงสร้างอันนี้เมื่อกระทบได้คิดดูแล้วว่าวัตถุประสงค์ ในด้านกำลังที่ ๓ นำมาใช้ไม่ได้ และโครงสร้างปัจจุบันนี้ก็สมควรที่จะนำองค์พระมหากษัตริย์ มาเสี่ยง กระทบจึงจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนความเห็นที่เราควรจะให้ประชาธิปไตยแก่ ๆ แต่ที่ ให้ประชาธิปไตยแก่ ๆ นั้น ไม่ใช่กระทบไว้วางใจนักการเมือง เสถียรภาพของรัฐบาลนั้นเป็น สิ่งที่กระทบหวังอยู่ แต่ที่เราจะสร้างได้อย่างไรนั้นก็ขอมอบให้แก่ประชาชน แต่ว่านักการเมือง นั้น หรือว่าโครงสร้างทางสังคมของเรานั้น ถึงแม้ว่าจะไม่พร้อมที่จะสร้างรัฐบาลที่มีเสถียรภาพได้ แต่เป็นบุคคลคนเดียวหรือเป็นหมอกคนเดียวที่เราสามารถที่จะหวังได้ในขณะนี้ กระทบจึง สนับสนุนสภาเดียว และการที่กระทบโหวตให้สภาเดียวนั้น กระทบก็ไม่ใช่โหวตเพื่อตัว กระทบเอง ไม่ได้โหวตเพื่อนักการเมืองที่จะไปเลือกตั้ง กระทบไม่คำนึงถึงว่านักการเมือง ที่นั่งอยู่ในที่นี้จะไปเลือกตั้ง ท่านจะมีความคิดเห็นอย่างไร ท่านย่อมมีอิสระในความคิดเห็น ของท่าน กระทบไม่ได้โหวตเพราะว่ากระทบไม่ชอบนโยบายของรัฐบาลที่ไม่ได้ทำอะไร เลย กระทบไม่ได้โหวตเพราะว่ากระทบชอบหรือไม่ชอบใคร แต่กระทบได้คิดแล้วว่าสภาเดียว นั้นเป็นสิ่งที่ดีที่สุดของประเทศที่จะนำมาใช้ในระบอบนี้ ขอบคุณครับ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม ชนะ รุ่งแสง ครับ กระผมเห็นด้วยกับร่างกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คือร่างของรัฐบาลและร่างของท่านกรรมาธิการที่จะให้รัฐสภาของเรานั้นประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิก เหตุผลก็เพราะว่ากระผมมีความเชื่อมั่นและมีความสุจริตใจในกรรมการและกักรรมาธิการด้วย และกระผมยังสรัททาหนักขึ้นเมื่อท่านได้เขียนมาตรา ๑๐๕ ไว้ว่า พระมหากษัตริย์ คือองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการที่จะเลือกวุฒิสมาชิก ท่านที่เคารพ ท่านได้ฟังผู้ทรงคุณวุฒิทำวิทยานิพนธ์มากมายแล้ว แต่ละท่านผู้ทรงวิทยาการทั้งหลายท่านก็บอกว่า เมื่อวานนี้ท่านเห็นอย่างนี้ เตียวท่านกลับไปอย่างโน้น ท่านกลับได้ตลอดเวลา คนอย่างนั้นเชื่อถือไม่ได้หรอกครับ สำหรับกระผมเองนั้น โดยที่วุฒิสมาชิกจำนวน ๑๐๐ ท่านนั้นได้เลือกตามมาตรา ๑๐๕ โดยพระราชวินิจฉัยขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว กระผมเชื่อ กระผมเคารพ กระผมมั่นใจในพระราชวินิจฉัยพระองค์ท่าน กระผมจึงเชื่อว่า วุฒิสมาชิกนั้นจะได้คนที่เป็ประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองเข้ามาทำหน้าที่ในรัฐสภาแห่งนี้ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทั้งหลายถ้าท่านไม่มีความเชื่อถือพระราชวินิจฉัยขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้วขอให้ท่านจงเลือกเอาสภาเดี่ยวเถอะ กระผมมีความเชื่อถือกระผมจึงเลือกเอาสองสภาตามพระราชวินิจฉัยของพระองค์ท่าน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติครับ ก่อนที่จะพักการประชุมสำหรับกลางวันนี้ ผมขอกราบเรียนว่าเรื่องที่เรากำลังพิจารณานี้เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง และผมรู้สึกมีความพอใจปลื้มใจเป็นอย่างมากที่เดียวที่ท่านสมาชิกได้มาประชุมพร้อมเพรียงกันเป็นจำนวนมากในตอนเช้าวันนี้ แต่ในที่นี้ใครจะกราบขอประทานอะไรสักอย่างหนึ่งว่า เรื่องนี้ยังไม่จบ จะต้องพิจารณากันในตอนบ่ายอีก เพราะฉะนั้นก็ขอกราบเรียนให้มากมายพร้อมเพรียงกันอย่างนี้ในตอนบ่าย เพื่อจะได้วินิจฉัยปัญหาเมื่อถึงเวลาให้เป็นจำนวนสมาชิกที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเสียงที่สำคัญของสภาจริง ๆ เพื่อประโยชน์ของท่านสมาชิกในอันที่จะได้จัดการกับกิจธุระของท่านในตอนกลางวัน ถ้าหากมีให้เสร็จสิ้นไปโดยเรียบร้อย ผมจะขอเปิดดำเนินการประชุมใหม่เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา ครับ ขอขอบคุณครับ

พักการประชุมเวลา ๑๒.๑๐ นาฬิกา

เริ่มประชุมใหม่เวลา ๑๔.๓๕ นาฬิกา

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขณะนี้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอดำเนินการประชุมต่อไป

ปัญหาที่ยังกำลังประชุมค้างอยู่คือปัญหาเรื่องควรจะมีสภาเดียวหรือ ๒ สภา เชิญคุณเพทายครับ

นายเพทาย อมาตยกุล : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายเพทาย อมาตยกุล ขอกราบเรียนสนับสนุนในการที่กรรมาธิการได้มีความเห็นว่า ร่างรัฐธรรมนูญนี้ที่เสนอกับสภานั้นควรที่จะให้มีสภาเป็น ๒ สภา ก่อนอื่นทีเดียวกระผมอยากจะขอกราบเรียนว่า การที่เราจะพิจารณาในเรื่องเกี่ยวกับสภาเดียวและ ๒ สภา นี้ ขอให้เราได้ทำจิตใจของเราให้สบายให้วาง ไม่เคาใจฝักใฝ่ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทำให้ว่าเราจะไม่สมัครผู้แทนราษฎร ทำให้ว่าเราไม่ได้ได้อยู่กับพรรคฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เราไม่ได้สนับสนุนรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่ง กระผมเข้าใจว่าการพิจารณาในเรื่องนี้ก็จะ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ในขณะที่กระผมอยากจะขอกราบเรียนว่าเท่าที่ฟังมาตลอดเข้านี้ กระผมมีความเข้าใจว่าท่านสมาชิกผู้มีเกียรติหลายท่านยังมีอารมณ์อยู่ในเรื่องประสาทหลอน คือมีแต่เรื่องความเกรงกลัว กลัวไปว่าสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นอย่างนั้น เกรงไปว่าสภาสูงจะเป็นอย่างนี้ เกรงไปว่ารัฐบาลจะเป็นไปอย่างโน้น แต่กระผมมีความเข้าใจว่าจะเป็นรัฐบาลก็ดีหรือจะเป็นสภาสูงก็ดี หรือจะเป็นสภาผู้แทนราษฎรที่จะได้มีขึ้นในโอกาสหน้า หลังจากที่ได้ประกาศรัฐธรรมนูญแล้วนั้น จะเป็นสภาที่ให้ความเที่ยงธรรม ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระผมอยากจะขอวาดภาพว่าเรามีความเกรงกลัว เรามีความกังวลใจอยู่เป็นอันมากกว่าสภาสูงในโอกาสหน้านั้น จะเป็นสภาที่จะสนับสนุนรัฐบาล จะเป็นสภาที่คอยจะกีดกันงานการของสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เกิดจากความ เป็นไปของสภาหรือวุฒิสมาชิกในสมัยแต่ดั้งเดิมที่ได้เคยเป็นมาแล้ว สิ่งทั้งหลายเหล่านั้นที่ผิดแผกแตกต่างกันกับในคราวที่เราจะได้ดำเนินการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญใหม่ ตามรัฐธรรมนูญใหม่นี้รัฐบาลไม่มีสิทธิในการที่จะตั้งสมาชิกสภาสูงได้ แต่เดิมนั้นรัฐบาลเป็นผู้คัดเลือกเสนอรายชื่อและขอพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้วก็เอามาเป็นพี่เลี้ยง

ของรัฐบาล นั้นมันเป็นสมัยหนึ่งระยะหนึ่ง แต่มาในปัจจุบันนี้โดยรัฐธรรมนูญนี้ จะหาเป็น เช่นนั้นไม่ กระผมเชื่อว่าภูมิรู้ วิชาการ คักดีศรี และความเป็นผู้มีความรอบรู้ เกียรติยศของท่านที่จะได้รับตั้งเป็นวุฒิสมาชิกจะเป็นกรณีใดก็แล้วแต่กระผมเข้าใจว่าท่านจะเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ของท่านได้อย่างสมเกียรติสมศักดิ์ศรีของสภาเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นท่านก็ต้องวางตัวของท่านให้เป็นกลาง ท่านก็ต้องไม่ไปทำในสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้เกิดการเสียหาย ท่านจะต้องไม่ไปเข้ากับฝ่ายรัฐบาล ท่านจะต้องไม่ไปเข้ากับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นอันขาด นี่คือภาพที่กระผมมองเห็นว่าวุฒิสมาชิกหรือวุฒิสภาที่จะมีขึ้นในโอกาสหน้านั้นจะเป็นไปด้วยความสวยงามและเป็นไปด้วยความที่เที่ยงธรรมและสมศักดิ์ศรีที่จะได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าแต่งตั้ง กระผมมีความเข้าใจอย่างนั้น ทีนี้ไปมองถึงรัฐบาลของรัฐธรรมนูญที่จะแต่งตั้งขึ้นมาใหม่บ้าง รัฐบาลใหม่นี้จะเป็นในสภาพอย่างไร ที่เราพูดกันอยู่ทุกวันนี้พูดถึงว่า รัฐบาลนั้นจะต้องอาศัยวุฒิสมาชิก จะต้องมีย่านาจ จะต้องขอวุฒิสมาชิกเป็นพี่เลี้ยงคอยกดขี่สภาล่างนั้น กระผมก็ไม่เห็นด้วย เพราะรัฐธรรมนูญใหม่นี้ผู้ที่จะเป็นนายกรัฐมนตรี ผู้ที่จะเป็นรัฐบาลนั้นย่อมจะต้องมาจากปวงชน หาใช่เทพดาฟ้าดินแต่งตั้งขึ้นมาไม่ เหมือนกับที่ท่านประธานท่านก็ได้กล่าวว่า คนที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลต่อไปนี้จะต้องเป็นคนของประชาชน จะต้องรักศักดิ์ศรี ทำอะไรผิดทำอะไรชอบนั้นจะต้องรับผิดชอบ เมื่อสภาท้วงติงหรือแพ้ในสภาแล้วก็จะต้องไม่ทวงแก้อื้อของนายกรัฐมนตรี ต้องควรจะลาออกไป นี่คือเรื่องของรัฐบาลในอนาคต เพราะฉะนั้นกระผมก็เข้าใจว่ารัฐบาลนั้นจะไปพึ่งวุฒิสมาชิกก็หาได้ไม่ และการที่จะตั้งรัฐบาลในสมัยที่จะถึงนี้ กระผมก็มีความเข้าใจว่าคงจะไม่มีเสียงส่วนมาก หรือเรียกว่าเป็นรัฐบาลของพรรคใดพรรคหนึ่งก็หาเป็นเช่นนั้นไม่ ก็อาจจะต้องอาศัยการแต่งตั้งรัฐบาลในรูปลักษณะรัฐบาลผสม นี่ก็เป็นหลักการอันหนึ่งที่จะต้องลอมขอมกันด้วยดี ทีนี้เพราะเหตุใดจึงจำเป็นจะต้องมีวุฒิสมาชิก ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่เคารพทั้งหลาย ขอท่านได้โปรดวาดภาพดูว่า ในขณะที่การที่จะเลือกผู้แทนราษฎรเข้ามานั้น ผู้แทนราษฎรที่จะเข้ามาสมัยหน้านั้นจะมีสภาพเช่นใด ในขณะที่ประชาชนเข้าใจระบอบประชาธิปไตย มีปากมีเสียงสามารถจะใช้สิทธิในการที่จะพูดโดยไม่เกรงกลัวผู้หนึ่งผู้ใด การหาเสียงก็จะ เป็นไปอย่างเปิดเผยร้อน เพราะฉะนั้นการสมัครผู้แทนราษฎรในคราวหน้านั้น กระผมว่า ผู้ที่ไม่ชัดเจนในสนาม หรือผู้ที่ไม่มีความพูดกล้าแข็ง ผู้ที่ไม่มีความรู้ที่จะได้พูดให้ประชาชนเข้าใจ

ด้วยที่ท่าที่เผด็จร่อนเอาจริงเอาจัง ไม่เกรงกลัวต่อผู้ใดจะไม่ได้รับเลือก นี่คือระบอบประชาธิปไตย ในปัจจุบันนี้ และคนหนุ่มนี้ก็จะเข้ามามีบทบาทในสมาชิกสภาผู้แทนอยู่เป็นอันมาก เพราะฉะนั้นกระผมเข้าใจว่าผู้แทนราษฎรหน้าเก่า ๆ นั้นซึ่งเขาบอกกันว่าเมื่อขึ้นหน้าเต็มที ก็อาจจะไม่ได้เข้ามาก็ได้ เขาอาจจะเลือกบุคคลที่หน้าใหม่ ๆ เข้ามาเพื่อที่จะได้ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยของคนรุ่นใหม่ คนแก่ ๆ นี้เขาก็ไม่เลือก เพราะฉะนั้นประชาธิปไตยในการที่จะได้ผู้แทนราษฎรเข้ามาในสมัยหน้านี้ กระผมเข้าใจว่าจะเป็นผู้แทนราษฎรที่เผด็จร่อน แข็ง เด็ดขาด ท่าอะไร รวดเร็ว แม้แต่ผู้ที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีก็จะต้องใช้ความอดทนต่อการที่จะพูดอย่างจริงจัง โดยถือสิทธิเสรีภาพในการพูดโดยได้รับการรับรองของรัฐสภานี้ ได้รับสิทธิเต็มที่ กระผมเข้าใจว่าเป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นกระผมเข้าใจว่าจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีวุฒิสมาชิกเป็นเสมือนผู้ที่คอยได้ให้คำปรึกษาหรือให้คำชี้แจงให้คำแนะนำหรือเป็นเครื่องถ่วงถ่วงที่จะได้ให้ความเย็นให้ความเป็นสุขให้ความเตือนสติในการที่จะเกิดการออกกฎหมายอะไรโดยฉับพลัน หรือโดยกะทันหัน หรือโดยไม่เหมาะสมอะไรต่าง ๆ กระผมเข้าใจว่าจะเป็นในลักษณะนั้น ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีเหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือว่าตั้งแต่ประวัติศาสตร์ของการตั้งสภาสูงมานั้นปรากฏว่ารัฐบาลได้ถูกล้มไป ได้ถูกให้ลาออกไป หรือมีการยุบเลิกล้มสภาไปนั้นก็โดยการพูดการอภิปราย การตั้งญัตติต่าง ๆ การตั้งเรื่องราวต่าง ๆ นั้นไปจากสภาสูงเป็นส่วนใหญ่ อันนี้เป็นความจริง ถ้าท่านจะได้ไปดูในประวัติศาสตร์ในการยุบและเลิก และล้มสภาแล้ว จะเห็นได้ว่ารัฐบาลนั้นต้องออกไปนั้นทำให้เกิดจากสภาล่างไม่ สภาล่างนั้นจำเป็นจะต้องระมัดระวังในการที่จะต้องลอมชอมอะไรต่าง ๆ บางครั้งบางคราวนี้ เนื่องจากเกรงว่าจะต้องถูกยุบสภา แต่ว่าสภาสูงนั้นทำไปด้วยความยุติธรรม ทำไปด้วยความเที่ยงธรรมอะไรต่าง ๆ เพราะฉะนั้นสิ่งใดเป็นเรื่องที่ผิด สิ่งใดเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องก็จำเป็นที่จะต้องได้ว่ากล่าวกันไป เช่นนั้น เรื่องนี้ก็จะเป็นเรื่องสำคัญที่จำเป็นที่จะต้องรับทราบกันด้วย กระผมมีประเด็นอีกประเด็น ท่านประธานที่เคารพอย่างยิ่ง กระผมได้มีข้อสังเกต กระผมขอพูดว่าในสภานี้ สมมติว่าเป็นสภาที่ตั้งรัฐบาลขึ้นโดยถูกต้องและเป็นสภาเดียว มีรัฐบาลมาจากผู้แทนในพรรคต่าง ๆ ขณะนี้ก็ดูเหมือนจะเป็นอยู่อย่างนั้นแล้ว กระผมอยากจะขอกราบเรียนว่า ในขณะนี้เราจะเห็นได้ว่าเมื่อมีสภาเดียวเช่นนี้แล้ว การตราพระราชบัญญัติต่าง ๆ หรือเสนอพระราชบัญญัติต่าง ๆ หรือสภานี้ได้พิจารณาพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ออกไปแล้วนั้นสภาพเป็นอย่างไร เราจะเห็นได้ว่า

สภาพเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ออกกฎหมายโดยบางครั้งก็ออกโดยเราก็ไม่ค่อยสบายใจนัก และบางครั้งคะแนนในการที่ได้ลงมติในการอนุญาตผ่านวาระที่ ๓ ตราเป็นกฎหมายได้นั้น บางทีเราจะเห็นได้ว่า คะแนนเสียงระหว่าง ๖๘ ต่อ ๖๕ อย่างนี้ก็ผ่านไปได้ เพราะฉะนั้นเราจะเห็นได้ว่าเป็นการที่สภาเดียวนี้ได้ออกกฎหมายไปได้โดยง่ายดาย และเป็นโอกาสที่สามารถที่จะให้นักการเมืองนี้ได้เสนอกฎหมายเข้ามาโดยได้ผ่านสภานี้โดยมิได้รับการกลั่นกรองโดยถูกต้อง นอกจากนั้นแล้ว กระผมอยากจะขอทราบเรียนว่าในสภาเดียวนี้ ยกตัวอย่างเมื่อวานขึ้นนี้ได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องฐานันดรที่ ๔ คือร่างรัฐธรรมนูญนี้เอง สภานี้ไม่มีใครพูดเกี่ยวกับเรื่องฐานันดรที่ ๔ เลย นอกจากท่านผู้แทนหนังสือพิมพ์ และมีสมาชิกผู้มีเกียรติท่านหนึ่งได้พูดขึ้นว่า หนังสือพิมพ์ควรจะเป็นอย่างนั้น ควรจะต้องเป็นอย่างนี้ แต่เวลาลงมติแล้วเราก็จะเห็นได้ว่าเป็นไปตามข้อที่ผู้เสนอคนเดียวเท่านั้น เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าสมาชิกท่านที่กล้าหาญสามารถที่จะพูดในเรื่องสิ่งเกี่ยวข้องกับฐานันดรที่ ๔ ได้นี้มีแต่เพียงท่านเดียวเท่านั้น นอกจากนั้นกระผมไม่เห็นท่านผู้หนึ่งผู้ใดจะพูด ทั้งนี้ทั้งนั้นเพราะเหตุใดก็เนื่องมาจากว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่เลือกจากผู้แทนราษฎรนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาเสียงของท่าน รักษาสัมพันธไมตรีกับฐานันดรที่ ๔ เอาไว้อย่างยิ่งยวด ในการที่จะได้ให้สถาบันนี้ได้ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่า ถ้าเผื่อว่าจะมีวุฒิสมาชิกขึ้นแล้ว ก็สามารถที่จะได้มีการกลั่นกรองได้ทั่วถึงอะไรในสิ่งต่างๆ ที่สามารถจะดำเนินการไปได้ ท่านประธานที่เคารพ ในการสมัครผู้แทนราษฎรสมัยหน้านั้น เราคิดหรือว่า ดอกเตอร์ทั้งหลายหรือท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลาย ผู้เฒ่าผู้แก่ทั้งหลายจะไปสมัครรับเลือกตั้ง กระผมมองไม่เห็นเลย ถ้ามีใครใครก็บอกว่าเทียวนี้ฉันไม่สมัครแล้วทั้งนั้น ไม่มีใครอยากจะสมัคร มีแต่เพียงหมอลำในต่างจังหวัดเตรียมตัว หมอลำเข้ามาขอสภานี้โทรทัศน์อยากจะออกรายการโทรทัศน์หาเสียง เพราะฉะนั้นกระผมเข้าใจว่าผู้แทนราษฎรสมัยหน้าก็คงจะเหมือนผู้แทนราษฎรในคราวที่แล้วๆ นั้นเองก็จะได้หมอลำ ก็จะได้นักร้องเพลงลูกทุ่งเข้ามาเป็นผู้แทนราษฎรต่อไป ท่านประธานที่เคารพ ในการที่เรามีวุฒิสภานี้ กระผมอยากจะขอทราบเรียนว่า จะเป็นกรณีอันหนึ่งที่สามารถที่จะได้ให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือรัฐบาลในทางกรณีที่เกี่ยวข้อง จะไม่เกิดกรณีเหตุที่นายกรัฐมนตรีต้องยอมปฏิบัติผิดกฎหมายบางสิ่งบางประการ ยกตัวอย่างเรื่องพระราชบัญญัติยึดทรัพย์ในคราวที่แล้วนั้นถ้ามีวุฒิสมาชิก

ขึ้นแล้ว วุฒิสมาชิกก็สามารถที่จะกลั่นกรอง สามารถที่จะท้วงติง สามารถที่จะได้ขอให้สภานี้ ได้พิจารณาใหม่ได้ แต่ไม่มี เมื่อไม่มี ท่านนายกรัฐมนตรีก็ต้องทำหน้าที่เป็นวุฒิสมาชิกด้วย ของตนเองด้วยความกล้าหาญ นี่ก็เป็นปัจจัยอันหนึ่งที่ควรจะได้พิจารณากันว่าสิ่งใดควร เหมาะสมในการที่จะมีวุฒิสมาชิกหรือไม่ กระผมมีความยินดีอย่างยิ่งที่อยากจะกราบเรียนว่า ในขณะนี้เราจะเห็นได้ว่าผู้ที่จะสนับสนุนให้มีแต่สภาเดียวนั้นกระผมก็มองเห็นแต่ว่าคือท่าน ที่เป็นอดีต ส.ส. ที่จะสมัครผู้แทนราษฎรในสมัยหน้า แต่ผู้ที่ไม่ต้องการจะสมัครผู้แทนใน สมัยหน้านั้นและเห็นความเที่ยงธรรมเห็นความเรียบร้อยในการที่จะได้ให้สภาของชาติบ้าน เมืองนี้เป็นไปด้วยความสงบสุข บ้านเมืองสันติก็อยากที่จะให้ได้มี ๒ สภา แต่ตรงกันข้าม นั้น ท่านที่เป็น ส.ส. นั้นท่านก็อยากจะได้มีสภาเดียว การมีสภาเดียวนั้นก็เป็นการออกกฎหมาย ได้โดยง่ายและโดยรวดเร็ว โดยไม่ได้มีการกลั่นกรองและโดยไม่ได้มีการยับยั้ง กระผมขอ ประทานกราบเรียนว่าสมควรแล้วที่จะได้พิจารณาว่าในรัฐธรรมนูญนี้ควรที่จะได้ระบุให้มี วุฒิสมาชิกและสภาสูงด้วย ขอขอบคุณครับ

นายวิรัช กุมุทมาศ: ท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผม นายวิรัช กุมุทมาศ กระผมกับเพื่อน ๆ และพี่ ๆ อีกหลายคนอาจจะมากกว่ากิ่งของสภานี้ มีความปรารถนาที่จะเห็นความงอกงามของประชาธิปไตย มีความปรารถนาที่จะได้เห็นประ ชาธิปไตยเจริญไป เปรียบเสมือนการว่ายน้ำโดยไม่มีชูชีพ เปรียบเสมือนต้นไม้ไม่มีไม้ค้ำยัน จึงจะเป็นประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ กระผมรู้สึกไม่เห็นด้วยหลายประการในความคิดเห็น ของสมาชิกผู้มีเกียรติซึ่งเพิ่งนั่งลงเมื่อกี้นี้ประการแรกท่านได้กล่าวถึงบอกว่าถ้าหากเรามีเพียง สภาเดียวก็คงจะมีหมอลำหรืออะไรต่าง ๆ ไปสมัคร คงจะหาผู้ทรงคุณวุฒิไปสมัครไม่ได้ ท่านคงจะลืมไปว่า ท่านประธานสภาหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมชของเราจะลงสมัครและ ประกาศในหน้าหนังสือพิมพ์หลายครั้ง ท่านเป็นอย่างไรท่านถึงพูดอย่างนั้นได้ และมีอีกหลาย ท่านที่จะลงสมัคร ซึ่งกระผมจะไม่ขอเอ่ยนามในที่นี้ เป็นบุคคลซึ่งมีคุณวุฒิบางคนถึงปริญญาเอก จะสมัคร ถ้าหากเอ่ยนามจะเป็นการหาเสียงไป กระผมจะได้พูดกับท่านข้างนอก ว่ามีใคร สมัครบ้าง ในครั้งนี้ กระผมเชื่อเหลือเกินวงการผู้แทนจะดีขึ้นตามลำดับ จะดีขึ้นกว่าทุก ๆ ครั้งที่เคยเป็นมา และจะดีขึ้นอย่างมาก ถ้าหากจะมีสภาเดียว กระผมเข้าใจว่าจะถือเชิญหลายคน

เข้าไปสมัครเต็มบ้านเต็มเมือง จะต้องแข่งขันกันอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นวงการผู้แทนจะดีขึ้น เป็นอันมาก กระผมไม่เห็นด้วยกับท่านอีกหลายข้อที่ท่านพูดถึงเรื่องการยับยั้งกฎหมาย การ ถ่วงดุลอำนาจ กระผมคิดว่าประสาทหลอนของท่านอาจจะจริงว่าวุฒิสมาชิกเป็นสภาซึ่งกีดกัน ความเจริญของประชาธิปไตย เป็นสภาซึ่งเป็นเสียงสนับสนุนของรัฐบาล ประสาทหลอน ของท่านก็อาจจะจริงแต่กระผมพูดในครั้งนี่ไม่ประสาทหลอน และพูดด้วยสติสัมปชัญญะ โดยสมบูรณ์ เห็นว่าสภาสูงนั้นไม่เป็นเรื่องที่เหมาะสมที่จะมีในปัจจุบันนี้ ในขณะที่เรากำลังจะ ก้าวไปสู่ก้าวใหม่ของประชาธิปไตย บางท่านได้พูดถึงว่าสภาสูงเป็นกั้นชนระหว่างสภาผู้แทน ราษฎรกับในหลวง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กระผมเห็นว่ากั้นชนที่มีขึ้นนั้นเป็นกั้นชน ที่ขอบบางถึงจะมีกั้นชนอย่างไรก็ตามจะต้องกระทบกระเทือนวันยังค่ำ ถึงพระเกียรติยศ ของพระองค์ท่าน กระผมคิดว่าความว่างเปล่าต่างหากเป็นสิ่งที่ไม่กระทบถึงเลย เราต้องการ ความว่างเปล่า ไม่ใช่เราต้องการกั้นชน กั้นชนอย่างไรก็ตามก็ต้องกระทบถึง กระผมกราบเรียน ให้ทราบ ถ้าหากว่ามีกฎหมายดี ๆ ซึ่งรัฐบาลเห็นอกเห็นใจประชาชนเหลือเกิน และผู้แทนราษฎร ซึ่งได้รับเลือกจากประชาชนและสัมพันธ์กับชีวิตความยากไร้ของประชาชนอย่างดี เข้าอกเข้าใจ ประชาชนอย่างดีว่ามีความยากจนขนาดไหน เสนอกฎหมายที่จะเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยความสุข ของประชาชน เช่นกฎหมายภาษีมรดกหรือกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองค่าเช่าหรือกฎหมาย เกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน ลองคิดดูซิครับ สภาสูงซึ่งจะประกอบด้วยบุคคลซึ่งเป็นแลนด์ลอร์ด (landlord) ทั้งหลายจะคิดอย่างไร ถ้าเกิดยับยั้งกฎหมายนี้ขึ้นมาบ้าง ความหมายก็คือว่าต้อง กระทบไปถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า พระองค์ท่านได้ทรงเลือกบุคคลนี้มา แต่งตั้ง บุคคลนี้มา ก็ทำให้กระทบกระเทือนถึงพระเกียรติยศของท่านอย่างเด็ดขาดอย่างแน่นอน นี่แหละครับมันเป็นการมีไว้ที่แทนที่จะดี กลับเป็นสิ่งที่จะกระทบกระเทือนถึงพระเกียรติยศ ท่านหลายท่านบอกว่าต้องการถวายความจงรักภักดี ต้องการถวายพระราชอำนาจ ลองดูว่าจะ เป็นอย่างไร เพราะว่าเราไม่เคยทำมาก่อน กระผมคิดในทางมุกกลับ หรือเพื่อนบางคนคิดทาง มุกกลับ กระผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องของลักษณะการหินหักบักตันโพธิ์มากกว่า คือไม่กล้า ตัดสินใจ ไม่กล้าทำอะไรต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะต้องไปพึ่งผู้หลักผู้ใหญ่อยู่เสมอเพื่อให้เป็นที่พึ่ง กระผมคิดว่าอย่างนั้นะครับ ขอให้ต้องระลึกถึงให้จงหนักว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ และวงที่ ท่านอาจจะสงสัยนะครับ บอกว่าจะเป็นการถ่วงดุลอย่างไร เพราะว่ามีท่านเมื่อเช้านี้ชื่ออดุล

เสียด้วย ก็ถ่วงดุล พูดถึงการถ่วงดุลนะครับ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติก็ได้ให้เหตุผลว่า เป็นการถ่วงดุล กระทบคิดว่าถ่วงดุลนั้นอยู่ในพรรคแล้ว เพราะว่าในพรรคนั้นจะต้องมีทั้ง ๒ ฝ่าย ๒ ฝ่าย มีการอภิปรายกันอย่างเด็ดขาด มีการอภิปรายกันอย่างเผ็ดร้อนเป็นการถ่วงดุลไปในตัว และในสภาเองก็จะมีถ่วงดุลในสภาอีก จะมีการพูดกลับไปกลับมาได้แย้งกันอย่างหนัก เพราะฉะนั้นการถ่วงดุลทั้งหลายไม่จำเป็นจะต้องมีสภาสูงมากอยถ่วงดุลหรือกลั่นกรอง ไม่จำเป็นจะต้องมีวุฒิสภา ไม่จำเป็นจะต้องมีไม้ค้ำยัน กระทบคิดว่าระยะนี้เป็นระยะที่เราควรจะต้องไว้วางใจประชาชนว่า เขาสามารถเลือกผู้แทนที่ดีของเขาได้ ลองให้ดูซิว่าผู้แทนของเราจะเป็นอย่างไร ท่านบอกว่าให้รอดู ๖ ปี กระทบว่า ๖ ปีนี้นานเกินรอ และหลายคนก็ไม่มีโอกาสจะได้เห็นเสียด้วย กระทบคิดว่าอย่างนั้น เพราะฉะนั้นทำไมเราไม่ทำเสียบัดนี้ รอไปทำไมในเมื่อเรามองไม่เห็นภาพว่าอาจจะดีขึ้นหรืออาจจะเลวลงก็ได้ ทำไมจึงต้องรอ กระทบคิดว่าถ้าหากว่าสภาสูงมีอำนาจเพียงแค่นี้ มันก็เปรียบเสมือนไปงานลีลาศ ก็เป็นดอกไม้ประดับพลอร์ ดอกไม้ประดับพลอร์ เราต้องจัดหาดอกไม้ประดับพลอร์ด้วยเงินเดือน เดือนหนึ่ง ๑ ล้านบาท เวลา ๖ ปี เป็นจำนวนเท่าไร เราจำเป็นไหมที่จะต้องจัดสรรหาดอกไม้ประดับพลอร์ด้วยเงินเพียงนั้น ซึ่งเห็นว่าไม่มีความจำเป็น กระทบคิดว่าอยากจะเชิญทุกท่านทั้งหลายมาคิดในเรื่องนี้กระทบเกรงว่า ชาวบ้านผู้ฟังอยู่ขณะนี้จะครหานินทาเรา จะพูดว่าเรานี้เป็นสภาของอนุรักษนิยมนะครับ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติซึ่งนั่งลงเมื่อกี้ พูดว่าสภานี้เปรียบเหมือนสภาผู้แทนราษฎร เพราะฉะนั้นการออกกฎหมายอะไรต่างๆ นี้ รู้สึกจะผิดพลาดอะไรต่างๆ กระทบว่าไม่ใช่ครับ สภานี้ลักษณะเหมือนสภาสูงครับ เพราะว่าเราไม่ได้เลือกตั้งโดยตรงจากสภาผู้แทนราษฎร เพราะฉะนั้นถึงทำอะไรต่างๆ ซึ่งมันคลาดเคลื่อน ถ้าสภาผู้แทนราษฎรจริงๆ เขามาด้วยการเลือกตั้งของประชาชน อาจจะไม่ทำอย่างที่เรากำลังทำอยู่ เพราะฉะนั้นประสบการณ์ที่เราพูดหรือที่ท่านพูดมานี้เป็นประสบการณ์ของสภาสูงนะครับ เพราะฉะนั้นไม่ใช่เหตุผลที่จะมาหักล้างได้ กระทบเกรงว่าเราจะครหานินทาว่าพวกเรานี้ต้องการที่จะเป็นวุฒิสมาชิกเป็นอนุรักษนิยม ต้องการที่จะเป็นวุฒิสมาชิก แล้วก็รอราชรถมาเป็นรัฐมนตรี เป็นนายกรัฐมนตรี เพราะมีสิทธิเป็นได้ กระทบเกรงว่าประชาชนเขาจะคิดดังนี้ กระทบคิดว่าเราจำเป็นจะต้องกล้าหาญลองออกไปทดสอบแข่งขันกัน ขอความไว้วางใจจากประชาชนเหมือนท่านประธานสภา คีฤทธิ ปราโมช ซึ่งทำอยู่และจะทำต่อไป ขอขอบพระคุณครับ

นายชมพู อรรถจินดา ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ชมพู อรรถจินดา ขอประทานกราบเรียนว่าเราเห็นจะมีหลักพิจารณาเรื่องนี้ ๓ ประการ

ประการที่ ๑ ประวัติความเป็นมาของสภาเดียวกับ ๒ สภานั้นก็ได้พูดกันมากแล้ว กระผมจะผ่านไป เรื่องที่ ๒ เป็นเรื่องประวัติของการร่างรัฐธรรมนูญนี้ ความจริงรัฐบาลได้กรุณาใช้ความอุตสาหะอย่างมากในการจะค้นคนดีที่สุดเท่าที่พอมิ ครุบาลอาจารย์ผู้มีประสบการณ์เราใช้เวลาไป ๖ เดือนร่างมาตอนนี้ขึ้นมา ครั้นมาถึงสภานี้เรามีกรรมการ ๓๕ คน เราเลือกคนที่ดีที่สุดของเรา คนภายนอกซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกสภานี้เราก็ไปเชิญมาช่วยกันตรวจแก้แล้วก็เห็นว่าร่างมาตอนนี้ควรจะมี ๒ สภา คงตามร่างเดิม วันนี้มาวาระที่ ๓ เรากลับมีความเห็นกันว่าน่าจะพิจารณาว่ามีสภาเดียว ท่านทั้งหลายหลายท่านที่ได้กราบเรียนต่อที่ประชุมแล้วเป็นท่านที่มีความเห็นร่วมร่างมาตั้งแต่ต้น ร่วมเป็นกรรมการ มีความเห็น ๒ สภากันมาตลอดแล้วจะมาเปลี่ยนความคิดเห็นในวันนี้ กระผมเห็นว่าขัดโดยเหตุผลหลายประการ ประการแรกเรื่องตัวบุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภาสูงนี้ พูดกันหนักว่าคนที่อยู่ในฐานะที่อยู่ดีกินดีแล้วไหนเลยจะไปรู้จักท้องถิ่น กระผมอยากจะกราบเรียนเรื่องนี้เสียให้เป็นการชัดเจนว่าคนที่จะขึ้นประสบความสำเร็จในชีวิตไม่ว่าจะเป็นข้าราชการผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการค้า ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบอาชีพใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าไม่ได้ไปซุกซนลุย ไม่ได้รู้จักแผ่นดินไทยนี้ละก็ เอาตัวรอดมาได้ถึงขนาดนั้นไม่ได้หรอกครับ ท่านข้าราชการแต่ละคนสมมติว่าได้พ้นราชการได้เยี่ยมบ้านเหง้าญาติไปแล้วได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นมาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ท่านผู้นั้นยกแผ่นดินไทยยิ่งกว่าท่านผู้แทนราษฎรอีก พ่อค้าก็เช่นเดียวกัน ผู้ประกอบอาชีพอิสระก็เช่นเดียวกัน ถ้ามันแต่ปิดหูปิดตาแม้แต่ได้กองมรดกทรัพย์สินมาเท่าไร นั่งเสวยความสุขอยู่บนกองทรัพย์สินนั้นหมดไปเสียก่อนได้รับแต่งตั้งเป็นวุฒิสมาชิกครับ เพราะฉะนั้นในประการนี้กระผมจึงเห็นว่าคนที่พูดถึงสภาสูง บุคคลที่จะมาเป็นสมาชิกวุฒิสภานั้นอย่าเป็นห่วงเลยครับ ถ้าทรงพระมหากรุณาแต่งตั้งคงจะได้เลือกตามวัตถุประสงค์ที่บ่งในรัฐธรรมนูญแล้ว มาจากผู้มีวิชาความรู้ในธุรกิจที่ควรจะเห็นได้ว่ามาช่วยในการที่จะทำนุบำรุงประเทศชาติได้ ท่านผู้แทนราษฎรเสียอีก การเลือกตั้งนั้นเรารู้ ถ้าไม่ตั้งใจอยู่ในจังหวัดนั้น ถ้าไม่มีความนิยมมากมายอยู่ในจังหวัดนั้นไม่ได้รับเลือกก็การที่เป็นความนิยมในจังหวัดนั้นเกิดจากอะไร

ก็ต้องเกิดจากท้องเที่ยวในนั้น รู้จักคนมาก ท่านผู้แทนราษฎรเสียอีกยังมีพันธะที่จะต้องอยู่ในที่แคบ อยู่ในจังหวัดของท่าน ต้องไปพบกับราษฎรของท่าน แม้แต่เลือกตั้งมาแล้วหน้าที่ที่จะไปดูแลทุกข์สุขติดต่อกับราษฎรมีจำกัดแยะเวลาไปมาก ถ้าท่านไม่ดูแลความทุกข์สุขราษฎรไม่เข้าไปในท้องถื่นของท่านอยู่บ่อยๆ เลือกอีกหนไม่ได้ กระผมแสดงให้เห็นว่าผู้แทนราษฎรนั้นหน้าที่ไปอย่างหนึ่ง ลงไปลึกในวงแคบๆ แต่ว่าสมาชิกวุฒิสภานั้นจะเป็นคนที่มองกว้าง ไม่เฉพาะเจาะจงที่จะไปเอาอกเอาใจใครโดยเฉพาะในจังหวัดไหน แล้วก็ผู้แทนราษฎรล่ะครับ ลองนึกดูซิครับ เรายังมีสมาชิกอื่นหนึ่ง พูดเดี๋ยวนี้พวกเด็กๆ ลูกหลานเรานี้ได้รวมกำลังกันทำสิ่งที่เรายกย่องมาแล้ว เขามีเสียงมีส่วนมีความคิดเห็นก็ชักสัมพันธ์กับนักศึกษาที่มีความเห็นเอียงเอนไปทางไหนแล้วละก็ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นแหละครับต้านทานลำบาก เพราะเหตุว่าถ้าขึ้นไปขวางเขามากนัก คราวหน้าปีวั้น ไม่ได้รับเลือกตั้ง แต่วุฒิสมาชิกไม่ใช่ออย่างนั้น คนใดที่จะถูกเลือกคงจะเป็นผู้ที่ไม่ต้องทากันแล้ว คงจะเป็นคนที่ลอยตัวแล้ว สามารถที่จะบำเพ็ญหน้าที่ของตัวเองได้โดยที่ไม่ต้องคำนึงถึงว่าใครจะชอบหรือไม่ชอบ ประการนี้กระผมกราบเรียนถึงตัวบุคคลว่าการที่มีวุฒิสมาชิกนั้นน่าจะมีประโยชน์อยู่

ประการที่ ๒ เราต้องการความมั่งคั่งของประชาธิปไตยใช้ใหม่ครับ เราเพิ่งหลุดมาจากการถูกกดขี่บีบบังคับด้วยวิธีการของการเผด็จการไม่รูปใดก็รูปหนึ่ง เผด็จการนั้นมี ๓ รูป ท่านก็ทราบอยู่ ใช้กำลังอาวุธบังคับเอาเฉยๆ อันนั้นไม่ต้องมีรัฐธรรมนูญ ใช้วิถีทางการเมืองตั้งสมาชิกขึ้นมา สมาชิก ๒ ประเภท พุทธิ์ ก็ย้ายนี้เขาใช้เมื่อ ๔๒ ปีมาแล้ว สภาเดียวมีสมาชิก ๒ ประเภท แล้ว แหม เผด็จการตามรัฐธรรมนูญสบายเหลือเกิน เพราะฉะนั้นจะกลับไปอีกหรือครับ ประชาธิปไตยนั้นนะต้องการความเติบโต ต้องการมีระยะเวลา มีความสงบสุข ที่จะแตกกรากออกไปอย่างที่เขาว่า ท่านจะปลูกผักรับประทาน ท่านใช้เวลา ๓ เดือนได้รับประทาน ท่านจะปลูกไม้ยืนต้นต้อง ๑๐ ปี แต่ท่านจะปลูกคน จะปลูกสถาบัน ต้อง ๑๐๐ ปี เอาล่ะครับ เราถือว่าเวลานี้เราเก่งกันแล้ว การศึกษาเจริญ เป็นความจริง บ้านเมืองเราเจริญ เป็นความจริง เรามีเด็ก มีนักศึกษา มีการศึกษาที่ดี เป็นความจริง กระผมลดให้เหลือ ๕๐ ปี เวลานี้เรา ๔๒ ถึงเวลาหรือยังครับที่เราจะกระโจนพรวดออกไปเพื่อสู่ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ รากเรูลงลึกหรือยังครับ กระผมยกตัวอย่างของจริง ๆ กองทัพของเราแน่ละครับ

สร้างมาก็ยังไม่ถึง ๕๐ ปี ความมั่นคง ระเบียนวินัยมีไม่ได้ กองทัพบางประเทศซึ่งสร้างมาแล้ว ก็รบกันอยู่นั่นแหละครับ ปืนใหญ่มาตุมเดียวละครับ ไปหมด ไม่มีการรักษาระเบียนวินัย ท่าน คงจะได้ยินเรื่องรถยนต์คุมทหารเล่นมาเท่านั้น แคกลังกระสุนหมด นี่กว่าศัตรูบุก เปล่าครับ พวกเขาเดียวกัน อันนี้เป็นเรื่องต่างประเทศ ของเราก็มีครับ ไม่ต้องเล่ากันละ ท่านนายทหาร ท่านนั่งอยู่ในที่นี้ท่านรู้ ขณะที่ทหารยังได้รับการฝึกไม่พอนั้นนะ ระเบียนวินัยมันสู้ความ ตกใจไม่ไหว ความตื่นเต้นของฝูงชนนี้มันบังคับกันยาก เพราะฉะนั้นการที่จะปล่อยไครม ออกไปเป็นสภาเดียว มติเด็ดขาดออกไปได้ง่ายๆ จากผู้แทนราษฎรนั้นเป็นการเสี่ยงเกินไป ในเวลาที่สภาเดียวจะใช้ได้ ยกตัวอย่างประเทศริมทะเลทางฝั่งตะวันตกของยุโรป ใช้สิทธิรับ ประชาธิปไตยจะมั่นคงได้ ประการแรกที่ต้องมี กระผมขอประทานเสนอ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ต้องมีพรรคใหญ่ ๒ พรรค มันคงอยู่ได้ตลอดเวลา ผลัดกันเป็นรัฐบาล เรามือหรือยังครับ เรา เคยมีหรือยัง จะว่าเคยก็ได้ครับ กระผมขอยกย่องพรรคใหญ่ของเราพรรคหนึ่ง เราเคยมี ขอประทานโทษ พรรคประชาธิปไตย เป็นพรรคที่มั่นคงยั่งยืนมีอายุตลอดมาเป็นเวลานาน พรรคนี้นั่งรอเป็นรัฐบาล รอแล้วก็รออีก ๑๐ ปีก็แล้ว กว่า ๑๐ ปีก็แล้ว ครั้นถึงเวลาที่จะ เป็นรัฐบาลเข้าจริง ๆ รัฐบาลที่จะตั้งใหม่โดยพรรคประชาธิปัตย์นั้น พรรคประชาธิปัตย์แสดง ให้เราเห็นแล้วว่าไม่พร้อม อันนี้กระผมมิได้หมายความว่าอย่างไร ขอประทานโทษด้วย อย่าเข้าใจ เป็นอย่างอื่น กระผมต้องการยกตัวอย่างให้เห็นว่าระบบพรรคการเมืองของเรายังไม่มั่นคง ถ้ามั่นคงแล้วพรรคประชาธิปัตย์ต้องนั่งหัวเราะพร้อมที่จะเป็นรัฐบาลได้ พร้อมที่จะมีคะแนน เสียงเลือกตั้ง ได้แน่นอนมากกว่าครึ่ง เพราะได้นั่งรอมานานแล้ว กระผมขอประทานเสนอว่า ระบบประชาธิปไตยจะเจริญก้าวหน้าได้ สิ่งแรกที่ต้องมีคือพรรคการเมืองที่แน่นอนมั่นคง อย่างน้อย ๒ พรรค พรรคหนึ่งเป็นรัฐบาล อีกพรรคหนึ่งเตรียมที่จะเป็นรัฐบาล และพรรค ที่เป็นรัฐบาลออกไปเมื่อใด พรรคฝ่ายค้านที่อยู่นั้นต้องพร้อมที่จะจัดรัฐบาลเข้าไป พร้อมที่จะแถลงนโยบาย ๓ วันก็แถลงได้ เพราะนั่งรอมา ๔ ปี อะไรที่เขาทำไม่ได้ เราจะทำให้ได้ อะไร ที่เรบอกแล้วว่าควรทำ เขาไม่ทำ เราจะทำ นั่นแหละครับประชาธิปไตยจึงจะอยู่ได้ เวลาที่เรา มีไหมครับ ท่านชวนให้เราเสี่ยง ถูกครับ กระผมยกย่องความพยายามที่จะทำอะไรอย่างกล้าได้ กล้าเสีย ถ้าไม่มีคนกล้าได้กล้าเสีย ไม่มีคนเสี่ยงแล้ว จริงครับ ขอประทานโทษ เราจะไม่มี ไฟฟ้าใช้ เราจะไม่มีเรือบินใช้ พวกนี้เสี่ยงทั้งนั้น แต่ถ้าเราจะเอาโรมาณูมาทำเสี่ยงเอง กระผม

ชวนท่านอาจารย์บางคน ชวนเพื่อนรักบางคน เรามาทำปฏิกรปรภมณในบ้านเราดีไหม กระผมว่าการเสี่ยงจึงมี ๒ ประเภท การเสี่ยงกล้าได้กล้าเสีย อย่างมีความระมัดระวังรอบคอบ เป็นการเสี่ยงที่ดี ควรจะยกย่อง เพราะจะทำให้ไปสู่ความคิดและของเกิดใหม่ ๆ การเสี่ยงที่มิได้มีความรอบคอบ มิได้รู้ว่าข้างหน้ามันจะเป็นอย่างไร การเสี่ยงนั้นเขาเรียกว่าอยู่ในความประมาท และพระบอกว่าการประมาทนั้นเป็นทางแห่งความตาย เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอประเด็นว่า เวลาที่นั่งเวลาหรือยังที่เรามีความมั่นคงทางการเมือง จะมีพรรคการเมืองมั่นคงที่จะไม่ต้องกลัวความเสี่ยง เรามีสภาเดียวได้ กระผมว่ายังครับ เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่ายังจะควรมี ๓ สภาอยู่ กระผมขอประทานเสนอเป็นสุดท้ายว่า คนเรานั้นนะครับ มันต่างกัน คนเรานี้สมองความคิดเท่ากันแหละที่เราแตกต่างกันกับสัตว์อย่างอื่น ถ้าร่างกายแล้วมีเกิดแก่ เจ็บ ตาย มีความคิด มีดำฤชณา มีอะไรทุกอย่างเหมือนกัน เพราะฉะนั้นความผิดพลาดของคนที่จะงกกันไปนี้ มันง่ายเหลือเกิน เพราะฉะนั้นการที่จะเลือกผู้แทนเข้ามานี้ งูกันได้ง่ายเหลือเกิน ท่านก็รู้งูกันด้วยอะไร เพราะฉะนั้นเมื่อผู้แทนรวมกันเป็นพรรค ถ้าหากว่ามีแต่เพียงพรรคเดียวงูกันไป ความผิดพลาดจะมีได้ กระผมขอประทานเสนอว่า เรานี้มิใช่กลุ่มบุคคลที่จะรับผิดชอบในความเป็นความตาย ความระส่ำระสาย หรือความมั่นคงของการใช้รัฐธรรมนูญต่อไปข้างหน้า เราเป็นแต่เพียงผู้ได้รับเชิญมาให้ดูว่าอะไรควรจะทำอย่างไร สำหรับที่จะมีรัฐธรรมนูญ กระผมว่ามองดูแล้วนี้ อย่างที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านหนึ่งว่า น้อยเหลือเกินที่พวกเราจะออกไปรับเลือกตั้งเข้ามาเป็นผู้แทนราษฎร จะคุมกันเป็นพรรค แล้วก็ยังสามารถทำสิ่งที่คุยว่าเปลี่ยนไปเถอะ ไม่ใช่ไรหรอก แล้วพรรคการเมืองข้างหน้าจะมั่นคง คนของเราดีแล้ว ใครบ้างครับจะออกไปเป็นคนดีอย่างว่านะที่คุยกันนี้เราพูดอย่างไม่รับผิดชอบเสียเป็นส่วนมาก เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอประทานว่า เราไปซ้าลงไปสักนิด เอาแน่นอนสักหน่อย จะไม่ดีหรือครับ มี ๒ สภาเสียก่อน แล้วถ้าผู้แทนราษฎรในระยะข้างหน้ามีพรรคมั่นคง ๒ พรรค เขาเห็นว่าเขามั่นคงแล้ว ไม่ต้องการวุฒิสมาชิกแล้ว เขาก็แก้รัฐธรรมนูญได้ ตัวอย่างที่ท่านยกมาสำหรับประเทศเล็ก ๆ ทางฝ่ายทางทะเลตะวันตกของยุโรปนั้นนะ กระผมอยากจะเรียนว่าเทียบกับเมืองไทยไม่ได้ครับ ความเป็นอยู่ของเขาทางเศรษฐกิจก็มั่นคง รายได้ของคนเขา ไม่ต้องสไตรค์ครับ คิดถั่วเฉลี่ยแล้วดีกว่าสหรัฐฯ ดีกว่าญี่ปุ่นอีก ถ้าเอากันตัวต่อตัวถั่วเฉลี่ยทั้งประเทศ ไปพูดถึงประเทศอังกฤษ ไซสิครับ ประเทศอังกฤษนะ ๑๐๐ กว่าปีมาแล้ว

แล้วก็รัฐสภาของเขานั้นนะ เขามีพรรคใหญ่ ๒ พรรค ที่กระผมกราบเรียนนี้แหละ พร้อมทั้งจะเป็นรัฐบาลแทนกัน และได้เป็นรัฐบาลแทนกันอย่างฉับพลันตลอดเวลา นานเท่าไรต่อมา แล้วครั้น ภายหลังพวกเรานี้เห็นเขามา เพราะฉะนั้นสภาสูงนะ เลิกได้แล้ว เขาปล่อยให้เที่ยวไปเอง ไม่เลิก มันก็เป็นของธรรมดา ของเราไม่ต้องรอ ๑๐๐ ปีอย่างเขาหรอกครับ กระผมขอว่า ๘ ที ขอให้ให้มีพรรคใหญ่ ๒ พรรค สภาสูงเที่ยวไปเองเหมือนกันครับ แก่รัฐธรรมนูญเลิกไปเลย ครับ ขอทูลพระคุณครับ

นายประหัยต์ ศ. นาคะนาท : ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีความจำเป็นที่จะต้องสนับสนุนการที่จะให้มีวุฒิสภาด้วย ทั้งนี้ก็ด้วยสามัญสำนึกและวิสามัญสำนึก ซึ่งกระผมได้ไตร่ตรองมาเป็นเวลาช้านานพอสมควร เห็นว่าควรจะสนับสนุนให้เป็นไปเช่นนั้น กระผมขออ้อนเกล้าขอทูลพระคุณท่านประธานกรรมการเมื่อเช้านี้ ที่ได้ช่วยแก้การตีขลุมของท่านฝ่ายผู้แปรญัตติที่ว่าในโลกนี้มีประเทศที่มีสภาเดียวมากกว่าประเทศที่มี ๒ สภา ท่านได้แก้ตกไป เพราะนั่นเป็นข้อเท็จจริง กระผมอยากจะพูดถึงการตีขลุมของท่านฝ่ายที่สนับสนุนให้มีสภาเดียวอีกประการหนึ่ง นั่นก็คือว่าท่านบอกว่าในการพิจารณาปรึกษากันในวาระที่ ๑ นั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าจะมีสภาเดียว กระผมก็นั่งอยู่ในสภานี้ไม่เคยขาดระหว่างที่พิจารณาในวาระที่ ๑ กระผมก็อยู่โดยตลอด กระผมฟังได้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่ต้องการให้มี ๒ สภา ต้องการให้มีวุฒิสภา แต่ความเห็นที่หนักแน่นมั่นคงมากของฝ่ายวิชาการนั้นมีอยู่ประการหนึ่ง นั่นก็คือไม่พอใจวุฒิสภาตามที่คณะกรรมการของรัฐบาลได้ร่างไว้โดยอ้างขึ้นมาว่า คณะกรรมการได้ให้อำนาจแก่วุฒิสภา ให้อำนาจแก่สมาชิกวุฒิสภาไว้มากเกินไปจนเท่าเทียมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้นเมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาแก้อำนาจของสมาชิกวุฒิสภาลงให้ตามความปรารถนาของท่านนักวิชาการ ซึ่งได้คัดค้านในวาระที่ ๑ แล้ว ท่านก็กลับต้องการให้มีสภาเดียว เป็นสิ่งซึ่งวิญญูชนเข้าใจได้ลำบากที่สุดว่าท่านต้องการอะไรกันแน่ เหตุผลที่กระผมได้ฟังมาแล้วนั้น ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่ต้องการที่จะให้มีสภาเดียวได้ยกเอาสิ่งบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งท่านเห็นว่าไม่เหมาะที่จะให้มี ๒ สภา คือให้มีวุฒิสภาขึ้นมาประการสำคัญประการหนึ่งนั้น ท่านบอกว่าเมื่อเกิดมี ๒ สภาแล้ว ก็จะมีการขัดแย้งเกิดขึ้นในรัฐสภา กระผมเองมีความเห็นว่าในระบบการปกครองประชาธิปไตยนั้น เราต้องการ

ความขัดแย้งยิ่งมากที่สุดเท่าไรยิ่งดี แต่ที่เราไม่ต้องการแตกแยก การแตกแยกกับความขัดแย้งนั้นไม่เหมือนกัน ความขัดแย้งนั้นเป็นเครื่องส่งเสริมระบอบการปกครองประชาธิปไตย เป็นเครื่องสนับสนุนให้ความคิดเห็นซึ่งผู้รับผิดชอบในหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา ได้มีโอกาสทบทวนไตร่ตรองซึ่งกันและกัน เพื่อที่จะแก้ไขและปฏิบัติหน้าที่ไปให้ถูกต้อง ให้เกิดประโยชน์แก่บ้านเมืองมากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ อีกประการหนึ่ง ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่เห็นว่ามีสภาเดี่ยวนั้น ท่านอ้างว่าวุฒิสภานั้นจะทำให้การงานล่าช้า ความล่าช้านี้เป็นเหตุผลที่ท่านพูดต่อกันอยู่หลายท่านทีเดียวกระผมก็ไม่เคยศึกษามาจากไหนว่า ระบอบการปกครองประชาธิปไตยนั้นคือระบอบการปกครองที่ต้องรีบปรี่รีบปรี่กันไปอย่างรวดเร็วหัวปักหัวปำ ไม่ต้องรู้ว่ามันจะไปทางไหนกันบ้าง จะแก้ปัญหามันก็กระทำกันอย่างรวดเร็ว จะออกกฎหมายต้องรีบออกกันอย่างรวดเร็ว กระผมไม่เคยได้ยิน กระผมได้รับหน้าที่มาให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนี้ด้วยความสุขุมรอบคอบ ให้ได้รัฐธรรมนูญที่ดีที่สุด ที่เหมาะสมที่สุด กระผมก็ทำหน้าที่นั้นต่อไปอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาเท่าที่ได้ถูกประหวังไว้ตั้งแต่ต้น แล้วก็ถูกแก้ไขมา ให้เป็นแต่เพียงสภายับยังอย่างที่ได้ปรากฏอยู่แล้วในร่างรัฐธรรมนูญแล้วนั้น ท่านสมาชิกผู้แปรญัตติผู้หนึ่งก็อ้างว่า ถ้าหากว่าวุฒิสภานี้มีหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาแล้วท่านจะไม่ขัดข้องเลย กระผมอ่านร่างรัฐธรรมนูญด้วยความรอบคอบ กระผมก็เห็นแล้วว่าวุฒิสภานี้แหละคือสภาที่ปรึกษา การยับยั้งกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรนั้นแหละคือการให้คำปรึกษาที่สุขุมรอบคอบที่สุดที่จะเป็นประโยชน์แก่สภาผู้แทนราษฎรมากที่สุด กระผมเห็นเช่นนั้น เหตุผลต่อไปอีกประการหนึ่งที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติสนับสนุนให้มีสภาเดี่ยวนั้น ท่านบอกว่าในขั้นแรกนั้นก็เห็นด้วยเหมือนกันกับการที่จะให้มี ๒ สภา แต่แล้วเมื่อปรากฏออกมาในร่างรัฐธรรมนูญเช่นนี้แล้ว ท่านข้องใจในระบบของการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นมา กระผมเองอยากจะชวนท่านสมาชิกผู้มีเกียรติย้อนนึกไปถึงท่านสมาชิกผู้มีเกียรติผู้หนึ่งที่ได้อภิปรายก่อนเที่ยงไว้ว่า ท่านมีความเชื่อมั่นในวิจาร์ณญาณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องที่จะทรงคัดเลือกแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา เหตุผลอันนั้นกระผมไม่ต้องพูดประกอบอีก ขอทบทวนให้ท่านนึกว่านั่นเป็นเหตุผลที่ถูกต้องที่สุด สมาชิกที่เห็นว่ามีวุฒิสภา ท่านยังมีเหตุผลพูดถึงเรื่องช่องว่างอยู่อีกเรื่องหนึ่ง กระผมเห็นว่าช่องว่างนั้นมีความจำเป็น ถ้าไม่มีช่องว่าง สมาชิกจะไม่สามารถเข้ามาประชุมในที่นี้ได้เลย แต่ว่าช่องว่างที่ว่านั้นท่านสมาชิกผู้มีเกียรติผู้หนึ่งที่ได้อภิปราย

ไปเมื่อไม่ข้ามนี้เอง ท่านก็บอกว่าท่านไม่ต้องการ เมื่อมีสมาชิกสภาสตรีผู้หนึ่งได้พูดถึงว่า วุฒิสภานี้แหละจะเป็นกั้นชนระหว่างพระมหากษัตริย์กับสภาผู้แทนราษฎร เพื่อที่จะไม่ให้มีการกระทบกระทั่งกัน ท่านก็กลับเห็นว่านั่นจะเป็นสิ่งที่นำความกระทบกระทั่งมาถึงได้ ซึ่งกระผมเองกระผมคิดเท่าไรกระผมก็คิดไม่ออก ท่านบอกว่าท่านต้องการให้มีความว่าง ว่าอย่างนั้นให้ว่างไว้เลย กระผมก็ไม่แน่ใจว่าทำไมเราจึงจะมานึกถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ระหว่างพระมหากษัตริย์กับประชากรราษฎรเวลานี้เราสนิทแนบกัน ไม่มีช่องว่างเสียด้วยซ้ำไป แต่ว่าในการปฏิบัติงานของสภานั้น มีความจำเป็นเหลือเกินที่เราจะต้องมีกั้นชนอย่างทีสมาชิกสภาสตรีผู้มี้เกียรติ ได้กล่าวแล้วเมื่อเช้านี้ ซึ่งกระผมเองกระผมก็สนับสนุนอย่างเต็มที่ การที่เราถวายพระราชอำนาจให้ทรงแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาได้นั้น ได้มีผู้มองเห็นไปว่าเป็นการดึงเอาพระมหากษัตริย์ลงมาเกลือกกลั้วกับสิ่งอันไม่สมควร กระผมก็ไม่รู้จะเรียกว่าอะไรดีเห็นว่าไม่สมควรที่จะให้ทรงกระทำเช่นนั้น บอกว่านั่นเป็นการเกิดทุนพระบารมี เป็นการเกิดทุนพระราชอำนาจซึ่งกระผมมองเห็นตรงกันข้าม กระผมเห็นว่านั่นเป็นการตัดพระราชนาจอจ กระผมกราบเรียนแล้วเมื่อกันี้ว่า เมืองไทยเราในขณะนี้ พระมหากษัตริย์กับประชากรราษฎรนั้นใกล้ชิดกันเหลือเกิน ตัวอย่างไม่ต้องยก ทุกคนมองเห็น ทุกคนรู้สึก ทุกคนซาบซึ้งเป็นอย่างดี แล้วเรายังต้องการสิ่งนี้อีก ก่อนหน้าวันที่ ๑๔ ตุลาคมด้วยซ้ำไป แล้วก็นับจาก ๑๔ ตุลาคมมาจนบัดนี้ ถ้าเราไม่ได้พระบารมี และพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์แล้ว เราจะได้มานั่งอยู่ที่นี้หรือเปล่าก็ไม่ทราบ เราจะได้รับความไว้วางใจให้เข้ามานั่งร่างรัฐธรรมนูญกันอยู่หรือเปล่าก็ไม่ทราบ เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าความคิดที่ว่าจะให้ทรงมีพระราชอำนาจบ้างในสิ่งที่ควรจะถวายให้ นั้น จึงจะเป็นการเกิดทุนพระบารมีและเป็นการสำนึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ ไม่ใช่ที่เราจะต้องการพี่เลี้ยง ต้องการชูชีพกันอยู่ตลอดไป ซึ่งท่านสมาชิกผู้มี้เกียรติก็ได้กล่าวไปแล้วเมื่อกันี้ว่าเราไม่มีความจำเป็นต้องเขียนในร่างรัฐธรรมนูญไว้ว่ามี ๒ สภาในขณะเดี๋ยวนี้อแล้ว เราจะต้องมี ๒ สภากันไปชั่วฟ้าดินสลาย เพราะร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ แต่เราก็ไม่บังคับควรที่จะกระทำกันบ่อยนัก เมื่อถึงเวลาอันสมควรนั้นมา อย่างน้อยที่สุดเมื่อพันวาระแรกไปแล้ว ถ้าหากว่าสภานี้เข้มแข็ง ไม่ใช่สภานี้ ขอประทานโทษ สภาผู้แทนราษฎรมีความเข้มแข็งแกร่งกล้ามากพอที่จะเป็นที่ไว้วางใจของอาณาประชาราษฎร์ทั่วประเทศได้แล้ว การยกเลิกวุฒิสภาก็ไม่เห็นจะเป็นปัญหาอะไร เมื่อเสนอเข้ามา สภาพขณะนั้นเห็นเหตุการณ์เป็นอย่างนั้น ก็ย่อมจะ

แก้ไขให้มีสภาเดียวได้ กระผมเอง กระผมไม่คิดว่าการที่เรามาสับสนุนเรื่องให้มีวุฒิสภา หรือเพื่อให้มี ๒ สภานั้น ซึ่งไม่ใช่ประโยชน์ของสภานี้ แต่ว่าเป็นประโยชน์ในอนาคตของ บ้านเมืองนั้น นอกจากเรื่องการศึกษาซึ่งกระผมขอกราบเรียนว่า ที่พูดนี้ไม่ได้ดีกว่าประชาชน คนไทยนั้นเง่าเต่าตุ่นอะไรทำนองนั้น หากแต่ว่าเรายังไม่เป็นที่ไว้วางใจว่า แม้แต่การเลือกตั้ง ในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้านี้ จะมีอะไรเป็นหลักประกันว่า หมอลำ หรือใครก็ตามจะไม่เข้ามาใน สภานี้เกินจำนวนไม่น้อย ท่านประธานสภาที่เคารพ กับกระผมเองเมื่อ ๑๗ ปีมาแล้วก็เคย ได้ออกไปช่วยเพื่อนผู้หนึ่งหาเสียงที่ปรึกษาได้ ซึ่งเพื่อนผู้นั้นก็เคยเป็นรัฐมนตรี เป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรที่มีเกียรติมีคณับหน้าถือตา เป็นผู้มีหลักฐานดีในจังหวัดนั้น ท่านประธาน สภาไปพูดที่ไหน คนก็มาฟังกันมีดฟ้ามัดดิน กระผมเป็นคนพูดต่อไปคนก็เลยพลอยฟังมีด ฟ้ามัดดินไปด้วย ถือว่าอาศัยกรรมมีของท่านประธานสภานั้นเอง แต่แล้วปรากฏผลของการเลือกตั้ง ว่าหัวหน้าร่างขณะครบ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติในคดีนั้นลาโรง ไม่ก้าวเข้ามาในวงการเมืองอีก ท่านอาจจะบอกว่ามีมัน ๑๗ ปีมาแล้ว แต่ใน ๑๗ ปี และที่ล่วงไปแล้วจนกระทั่งบัดนี้ การ ศึกษาของเราเป็นที่พอใจหรือยัง เท่าที่นิสิต นักศึกษา และอาจารย์มหาวิทยาลัยได้ออกไปสำรวจ ตรวจสอบกันมานั้น ส่วนหนึ่งก็กลับเข้ามาบอกว่า เขายังคำนึงถึงเรื่องปากท้องกันอยู่ เขายัง ไม่ค่อยนำพากับระบอบการปกครองประชาธิปไตยให้เป็นที่ไว้วางใจได้นัก อันนี้เป็นข้อเท็จจริง แล้วกระทรวงศึกษาธิการก็ยังต้องการปฏิรูปการศึกษากันอยู่ ยังประชุมกันแล้วประชุมกัน อีกยังไม่รู้ว่าจะปฏิรูปอย่างไร และปัญหาใหญ่ที่สุดที่ท่านรัฐมนตรีกังวลก็คือว่า เราจะนำประ ชาธิปไตยเข้าไปใส่ให้กับนักเรียน ซึ่งจะเติบโตขึ้นมาได้อย่างไร ก็เมื่อนักเรียนเหล่านี้ แกก ก็ได้รับการศึกษามาหลักสูตรเดียวกับคนที่กำลังมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งกันไม่ช้านี้แล้ว เรา จะวางใจได้อย่างไรว่า ผลของการเลือกตั้งนั้นเราจะสามารถได้คนดีจริงๆ มาให้เป็นที่เพียงพอ กับความต้องการของการเมืองในขณะนี้ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติผู้หนึ่งได้บอกว่าสมาชิกใน สภานี้ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิก็จะไปสมัคร ซึ่งท่านก็ไม่อยากจะทำเลย กระผมขอประทานอนุญาต เลยว่า คือท่านที่มาพูดนั้นแหละ ก็จะไปสมัคร ซึ่งกระผมก็เห็นด้วย ถ้าหากเราได้สมาชิกอย่างนี้ มาเป็นจำนวนมากแล้ว ก็เป็นที่วางใจได้ แต่ใครเล่าจะเป็นประกัน ถึงแม้แต่ท่านเองก็เคยมี คุณวุฒิเพียงพร้อมทุกอย่างก็อาจจะไปแพ้หัวหน้าร่างได้ อาจจะแพ้หมอลำได้เหมือนกัน เหตุการณ์เหล่านี้เรายังวางใจไม่ได้ สิ่งที่น่าวิตกที่สุดก็คือว่าขณะนี้เรายังไม่รู้ว่าจะเข้ามา

ในสภาผู้แทนราษฎร ส่วนใหญ่จะเป็นคนพวกไหน เป็นคนที่เรามองเห็นกันอยู่ในทุกวันนี้ เช่นอย่างท่านประธานสภา หรือว่าท่านอดีตรัฐมนตรีสภาผู้แทนราษฎรทั้งหลาย เรายังไม่แน่ว่าจะมีใครโผล่มาจากไหนเข้ามานั่งในสภาตั้งก่อนสภาก็ได้ ไม่มีอะไรเป็นหลักประกันในเรื่องนี้ได้เลย แล้วถึงเวลาแล้วหรือที่เขาสั่งรับผิดชอบให้มาร่างรัฐธรรมนูญด้วยความรอบคอบให้ได้รัฐธรรมนูญที่ดีที่สุดเหมาะสมที่สุด จะเสี่ยงในเรื่องนี้ ถ้าหากว่าเรามีสภาสูงอีกสภาหนึ่งมาเป็นเครื่องเพียงแต่ยับยั้ง แล้วก็ยังมีจำนวนเพียง ๑๐๐ คนเท่านั้นกระผมเองกระผมก็มองไม่เห็นว่าจะมีอิทธิพลจะมีอำนาจอะไรที่จะไปครอบคลุมสภาผู้แทนราษฎรไว้ในมือได้ กระผมเห็นแต่เพียงว่าจะสามารถยับยั้งชั่งใจ สามารถเป็นห้ามล้อให้สภาผู้แทนราษฎรที่จะเข้ามาในเร็ว ๆ นี้ได้ทำงานได้ดียิ่งขึ้น เรื่องระบบพรรคการเมืองนั้นก็น่าจะพูดถึงเหมือนกัน เวลานี้เราก็ยังไม่ทราบว่าจะต้องสังกัดพรรคการเมืองหรือไม่สังกัดพรรคการเมือง แต่จะสังกัดหรือไม่สังกัดก็ตามที เวลาที่ประชาชนจะเข้าใจนโยบายของพรรคก็มีอยู่จำกัดเพียงเท่าที่เห็นกันอยู่ที่นี่ เพราะอีกไม่กี่เดือนแล้วก็ภาวะความเป็นจริงเท่าที่ทราบก็ว่า ราษฎรส่วนใหญ่ก็ยังไม่สนใจการเมืองกันเท่าที่เรานึก กระผมก็ขอฝากไว้เพียงสั้น ๆ ว่าสภานี้ต้องการจะให้บ้านเมืองนี้ยังเสี่ยงกับภัยซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้โดยทั้ง ๆ ที่เรามีวิธีจะป้องกันอยู่หรือ ขอบพระคุณครับ

นายทวีช กลิ่นประทุม : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมทวีช กลิ่นประทุม ได้ฟังอภิปรายทั้งทางด้านฝ่ายที่จะให้มีวุฒิสมาชิกกับให้มีสภาเดียวกับ ๒ สภา กระผมเองในฐานะที่ได้ผ่านสภานี้มา และก็มีประสบการณ์ในด้านทางการเมืองมาบ้าง กระผมเห็นว่าเราสมควรถึงเวลาแล้วหรือยัง สำหรับที่จะให้ประชาชนเลือกตั้งโดยประชาชนปกครองโดยประชาชน เพื่อประชาชนกันเสียที เพราะว่าเท่าที่ได้ศึกษารัฐธรรมนูญในอดีตมาทุกฉบับ ไม่ได้เคยยกย่องประชาชนเลย และก็ไม่เคยมอบอำนาจอธิปไตยให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง เพราะว่าที่แล้ว ๆ มานี้ส่วนแต่มี ๒ สภา คือสภาที่ถ่วงดุลและก็คล้าย ๆ ประหนึ่งเป็นภาพลวงตาที่จะดำเนินการบริหารประเทศชาติมาตลอด แต่ในอดีตกระผมยอมรับว่าเราก็ควรที่จะให้มี ๒ สภาเพื่อที่จะปรึกษาหารือในขณะนั้น ที่ว่ายังไม่มีความรู้หรือไม่มีความรู้หรือผู้ประสบการณ์หรือความรู้ความสามารถยังไม่เพียงพอ แต่กาลเวลาล่วงเลยมาจนถึง ๔๐ กว่าปี เราควรที่จะดำเนินการกันได้เสียที่ว่าเห็นสมควรว่าควรจะมีสภาเดียว อย่าห่วงกันให้มาก

นักเลยครับ กระผมว่าأيความหวังนี้กระผมคิดว่าจะเป็นความหวังมากกว่า คือว่าไม่อยาก
เลือกตั้งแต่อยากนั่งสภา นี่เป็นเรื่องได้ยินได้ฟังมา ที่นี้أيความหวังต่างๆ นั้นนั้นนะ ในอดีต
คิดดูเถอะครับ บ้านเมืองของเราในอดีที่ผ่านมากการบริหารประเทศหรือการดำเนินงานมา
ไม่ได้เป็นไปตามเป้าหมายหรือหลักเกณฑ์มีนโยบายที่ต่อเนื่องหรือมีความรับผิดชอบกันอย่าง
แท้จริง เป็นไปโดยธรรมชาติท่านสร้างสรรมาทั้งนั้น ไม่มีสถิติตัวเลขที่แน่นอน อะไรที่แน่นอน
เลย ชาวชายไม่ออก ต่างประเทศรบกัน ป่อชายไม่ออก อินเดียน้ำท่วม ชายออก นี่เกินเช่นนี้
ตลอดมา ฉะนั้นกระผมว่ามันถึงเวลาแล้วเราควรจะมีสภาเดียวกัน คือว่ามอบให้ประชาชน
เขาเสีย ได้มีส่วนรับผิดชอบ การที่เราจะไม่เสี่ยงอะไรเสียเลย ว่าเรามีความสามารถกันขนาด
ไหนหรือไม่เพียงใด เราก็ควรจะมีมองภาพดูว่าประชาชนนี้บัดนี้มีความรู้ความสามารถกัน ก็
จำนวนมากไม่ใช่้น้อย ผู้ที่มีวิชาความรู้มีประสบการณ์ต่างๆ และก็มีสภาของเราเองรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้ที่ท่านได้ผ่านหมวด ๕ มาแล้ว ท่านก็จะเห็นว่าแนวนโยบายแห่งรัฐก็บรรจุเอาไว้อยู่
ในรัฐธรรมนูญแล้วทั้งสิ้น การบริหารประเทศชาติก็เป็นไปตามแนวนโยบายแห่งรัฐ ให้เป็นไป
ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เกือบทุกประเทศก็ไม่มี ของเราก็ปกครองระบอบประชาธิปไตย
แบบไทยๆ ประชาธิปไตยแบบไทยๆ ของเรากระผมคิดว่าคงจะไปได้สวย และการที่จะมี ๒
สภานั้นนะ กระผมเห็นว่าในอนาคตข้างหน้ายังไม่จำเป็นครับ เพราะว่าผู้แทนก็มีประสบการณ์
มีความรู้มีความสามารถกันมาในทางด้านวิชาต่างๆ และก็คงจะไม่ปล่อยให้ประเทศชาติล่มจม
เป็นแน่ ถึงแม้ว่าจะดำเนินการทางสภา มันก็มีฝ่ายค้านฝ่ายรัฐบาล ถ้าเราจะไปปฏิบัติกันนอก
ลู่หนทางไม่อยู่ในกรอบ ไม่อยู่ในกติกา จะทำให้บ้านเมืองล่มจม กระผมคิดว่าเป็นไปไม่ได้
ทุกคนรักชาติบ้านเมืองเหมือนกัน ไม่ใช่เราจะทำโดยพลการ เพราะว่ามันมีแนวนโยบายแห่งรัฐ
มีการดำเนินงานหรือการบริหารประเทศ ถ้าจะไปนอกลู่หนทางไม่มีกติกากัน กระผมคิดว่า
ฝ่ายค้านก็คงจะไม่ยอมแน่ อาจจะต้องวอล์คเอาท์ (walk out) ไป เราก็มีสถาบันตั้งหลายสถาบัน
ทางด้านสถาบันทางตุลาการ ทางศาลก็มี ทางฝ่ายบริหารก็มี สถาบันพระมหากษัตริย์ก็มี ฉะนั้น
เราไม่ต้องเป็นห่วงครับ เรื่องปัญหา ถ้ามีสภาเดี่ยวแล้วเกรงว่าจะไปทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์
ไม่มีมั่นคงอะไรนี้ อันนี้กระผมเชื่อเหลือเกินว่า สถาบันพระมหากษัตริย์นั้น เป็นที่เคารพสักการะ
ของประชาชนคนไทย หรือคนต่างด้าวที่อยู่ในร่มโพธิสมภารของประเทศ ก็ยกย่องนับถือ
พระองค์ท่านตลอดมา แม้แต่จะมีความทุกข์ร้อนที่ใด พระองค์ท่านเสด็จไปเยี่ยมเยียน ประชาชน

ก็รู้สึกว่ามันว่าจุดใดแห่งใดก็มีความเรียบร้อยร่มเย็นเป็นสุข ทางด้านใต้จะเห็นว่ามีภารกิจที่แบ่งแยกแผ่นดิน เมื่อพระองค์เสด็จไปก็ทำให้ร่มเย็นเป็นสุขไม่ว่าที่จุดไหน ทางด้านเหนือด้านใต้ ด้านหินร่องก่าอะไรต่าง ๆ ฉะนั้นที่เราเป็นห่วงกันอยู่เรื่องสภาเดียวหรือ ๒ สภา ก็ เพราะว่าเราไม่ได้เริ่มทำกันสักที เราควรจะดำเนินการกันสักที ให้มันรู้ไปว่าถ้าสภาเดียวแล้วมันไปไม่รอด นะครับ เรายอมอำนาจให้กับประชาชนเท่าสักที ที่แล้ว ๆ มาเราไม่ได้มอบอำนาจอย่างแท้จริงให้เลย ฉะนั้นกระผมคิดว่ามันสมควรแล้วที่เราควรจะสนับสนุนและก็ลองดูว่าการดำเนินงานการบริหารประเทศชาติในในระบบสภาเดียว เราสามารถที่จะดำเนินการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจหรือการดำเนินงานทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมจะได้เป็นไปตามเป้าหมายและมีความรวดเร็ว หรือการใกล้ชิดกับประชาชน เราจะรู้จักว่าประชาชนมีความต้องการสิ่งใด และก็เราอาจจะสนองความต้องการให้ได้ทันแก่เหตุการณ์และการบริหารโดยประชาชนนั้น ซึ่งไม่มีภารกิจมาให้สำหรับมีกันชนให้มันเป็นการล่าช้า ซึ่งมีกรวิพากษ์วิจารณ์กันหรือเป็นข้อถกเถียงกันต่อไปเลยว่า ถ้าเมื่อมีสภาสูงแล้ว ก็เป็นข้ออ้างว่าการล่าช้าต่าง ๆ เกิดจากการบริหารประเทศที่ดี เกิดจากทางสภาก็ดี เพราะว่ามีสภาสูงคอยจะกีดกันอยู่ เราก็ไม่อยากจะให้มันได้ยื่นเสียงอย่างนี้อีกต่อไป ก็ไปลองดูซิครับ ว่าเพื่อไม่ให้มันมีข้ออ้างข้ออะไรได้เพื่อจะดำเนินการบริหารไปอย่างไรในอนาคตข้างหน้า ฉะนั้นกระผมเองใครสนับสนุนขอให้สภาเดียวครับ

นายเกษม ศิริสัมพันธ์ : ท่านประธานที่เคารพ ในปัญหาเรื่องสภาเดียว ๒ สภา นั้น กระผมใคร่จะกราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิกว่า ในวาระที่ ๑ กระผมเองเป็นผู้อภิปรายสนับสนุนให้มี ๒ สภา แต่บัดนี้กระผมอยากจะขอมารับสารภาพกับท่านสมาชิก สภานิติบัญญัติทั้งหลายรวมทั้งท่านประธานด้วย ว่ากระผมด้วยความสุจริตใจ กระผมเปลี่ยนใจ กระผมขอสนับสนุนสภาเดียว การเปลี่ยนใจเป็นสิทธิของมนุษยชนประการหนึ่ง ถ้าการเปลี่ยนใจนั้นเป็นไปด้วยความสุจริตใจและมีเหตุผล กระผมใคร่จะประทานกราบเรียนเหตุผลที่กระผมต้องเปลี่ยนใจเห็นว่าสภาเดียวเป็นสภาที่เหมาะสมสำหรับบ้านเมืองในขณะนี้ ก่อนอื่นกระผมใคร่จะประทานกราบเรียนท่านประธานว่า การพูดกันเรื่องสภาเดียว ๒ สภาในหลักการกว้าง ๆ นั้น ก็พูดกันได้ไม่รู้จบ มีทั้งข้อดีและข้อเสียด้วยกันทั้งสิ้น แต่กระผมอยากให้เราคิดถึง

สภาพความเป็นจริงและสิ่งที่เราเผชิญอยู่ในปัจจุบัน อย่าหลบอย่าเลี่ยงอย่าหนีกัน ปัญหาในข้อแรกเกี่ยวกับเรื่องสภาอีกสภาหนึ่งที่เราเรียกกันว่าสภาสูง ปัญหาว่าที่มานั้นมาจากไหน ก่อนอื่นที่เราจะพูดกันถึงเรื่องอำนาจบทบาทความจำเป็นอะไรนั้น กระผมอยากจะเรียนถามว่าสภาสูงเราจะให้มาจากไหน ตามร่างของคณะกรรมการนั้นก็เท่ากับให้ถวายพระราชอำนาจแก่พระมหากษัตริย์ ตามมาตรา ๑๐๕ ให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสมทรงคุณวุฒิและคุณธรรมในสาขาต่างๆ จำนวน ๑๐๐ คน แล้วก็มีการเสนอคณะกรรมการผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ซึ่งถ้าในลักษณะเช่นนี้ก็ย่อมหมายถึงการถวายพระราชอำนาจให้แก่พระมหากษัตริย์ในการที่จะแต่งตั้งวุฒิสภา ความข้อนี้ครั้งหนึ่งกระผมเคยขึ้นชมและคัดอย่างที่ท่านหลายคนท่านพูดกันมา แต่มาบัดนี้กระผมเห็นอะไรได้ยินอะไรได้ทราบอะไรแล้วกระผมไม่สบายใจเลย อย่าคิดเป็นอื่นไกลไปเลยครับ กระผมว่าเราดูหนังดูละครแล้วย้อนดูตัวกันดีกว่า เราดูตัวเราเองว่าเรามาจากไหน สภานี้มาจากไหน สภานี้มาจากพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกแห่งชาติจำนวน ๒,๐๐๐ กว่าคน แล้วให้เลือกตั้งกันเองมาเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ ๒๙๙ คน กล่าวอีกนัยหนึ่ง สภานี้เป็นสภาครั้งแรกซึ่งมีการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ทางอ้อม โดยให้ตั้งในจำนวน ๒,๐๐๐ กว่าคน เลือกตั้งกันมา ๒๙๙ คน ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นจะต้องเล่าประสบการณ์ส่วนตัวที่กระผมได้ยินได้ฟังเพื่อระดับสติปัญญาของท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติที่นี่ หลังจากทีสมาชิกสภานิติบัญญัติที่นี่ได้เริ่มปฏิบัติหน้าที่ไม่นานนัก กระผมมีเพื่อนฝูงมีคนรู้จักนับถือท่านหนึ่ง ซึ่งก็ไม่จำเป็นต้องเอ่ยนาม จะเป็นด้วยอะไรก็ตาม ท่านก็คิดว่าท่านควรจะเป็นสมาชิกสมาชิกแห่งชาติ แต่จะเป็นด้วยอะไรก็ตามกระผมก็ไม่ทราบ บังเอิญท่านไม่มีชื่อในสมาชิกแห่งชาติกระผมได้ยินได้ฟังท่านพูดแล้วเกี่ยวกับอะไรๆ ในบ้านในเมือง มันแปร่งหูพิกล และถ้าเราคิดไปเราก็สะดุดใจว่า ที่ท่านคิดอย่างนั้นนะ เพราะท่านพลาดสมาชิกสมาชิกแห่งชาติ ตั้งแต่นั้นมา กระผมก็เริ่มคิดความจริงว่า อะไรมันเป็นอะไรมากกว่าเราพูดกันด้วยอุดมคติเสียแล้ว การที่เราถวายพระราชอำนาจพระมหากษัตริย์ให้ทรงแต่งตั้งคน ๑๐๐ คน มาเป็นวุฒิสภา หมายถึงว่าคนอีกจำนวนมากไม่ได้เป็น และคนเหล่านั้น ซึ่งคิดว่าตัวเองจะต้องได้เป็นวุฒิสภาก็มีความรู้สึกอย่างไรต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ข้อนี้เป็นข้อที่สมาชิกสภานิติบัญญัติชุดนี้จะต้องคิดให้หนัก เพราะการตัดสินใจของท่านในวันนี้นั้น จะมีผลอีกมากนิก และบางทีจะมีผลถึงความร้ายแรงต่างๆ

ภายในบ้านเมือง กระทบใครจะกราบเรียนความข้อนี้ไว้ เป็นความจริงที่เราไม่ควรจะเสี่ยง เรา
 จะโยนสิ่งเหล่านี้ขึ้นไปเป็นพระราชภาระ และเรบอกกว่าเราเชื่อมั่นในพระราชปรีชาญาณ แต่
 ถ้าเราพลาดไม่ได้เป็น เราก็พูดกันอีกอย่างหนึ่งอย่างนั้นหรือและให้เกิดความแตกฉานชานเซ็น
 ในบ้านเมืองอย่างนั้นหรือ กระทบพูดนี้พูดด้วยความจริง ประการที่สอง เหตุผลที่กระทบเสียใจ
 กระทบก็ขอกราบเรียนต่อท่านสมาชิกสภาธิบดีบัญญัติด้วยความสุจริตใจอีกเช่นเดียวกัน อาจจะ
 ไม่ไพบเราะหู กระทบอาจจะแพ้เสียงอีกเช่นเคย กระทบก็ไม่ว่า กระทบเห็นจากสภานี้เช่นเดียวกัน
 บ้านเมืองทุกวันนี้มีอะไรหลายสิ่งหลายอย่างซึ่งเป็นปัญหาหมักหมมมาช้านาน ความหมักหมม
 นั้นมาจากไหน กระทบไม่อยากจะกล่าวอีกในที่นี้ แต่คนที่จะมาแก้ปัญหานั้น จะต้องเป็นคน
 ที่ลงไปสัมผัสกับประชาชน คนที่ลงไปสัมผัสกับประชาชนมากกว่าที่จะนั่งอยู่ในเก้าอี้อาร์มแชร์
 และท่านนั่งฝันนั่งคิดตามคติของเจ้าขุนมูลนายทั้งหลายที่มีอยู่ในฐานะที่ท่านเป็นข้าราชการ
 เมื่อท่านจะต้องลงไปสัมผัสแล้วท่านจึงจะรู้ เมื่อท่านไม่รู้ท่านก็บอกว่า ท่านจะเป็นคนคอย
 ยับยั้ง อันนี้กระทบไม่แน่ใจ ด้วยความเคารพ กระทบไม่แน่ใจ กระทบคิดว่าเราลงไป ใครอยาก
 เล่นกระโดดตลงมา แล้วลงไปสัมผัสดูว่าอะไรเป็นอะไร กระทบสตับรับฟังมาตั้งแต่เช้า และ
 ยิ่งตอนบ่ายนี้กระทบได้คดีอันหนึ่งเกี่ยวกับบ้านเมืองของเรา จะเป็นด้วยอะไรก็ตาม ตั้งแต่
 วันที่ ๑๔ ตุลาคมเป็นต้นมา มีคนเรียกร้องประชาธิปไตยกันเกือบจะทุกริมฝีปาก แต่พอ
 ไกลๆ จะถึงประชาธิปไตยมีเสียงกลัวประชาธิปไตยด้วยกันทั้งสิ้น กลัวว่าหมอลำจะเข้ามา
 กลัวว่าคนโน้นจะเข้ามา กลัวคนชั่วจะปรากฏ คล้ายๆ กับว่าประชาธิปไตยที่เราอุตส่าห์ไผทา
 กันนั้น ในที่สุดจริงจังแล้วมันไม่มีค่าอะไรเลย ต้องคอยใส่เบรคเอาไว้เพื่อคอยยับคอยยั้ง ซึ่ง
 อันนี้ก็เป็นอย่างแปลก จริงอยู่ มีท่านสมาชิกหลายท่านได้พูดถึงว่า การที่เราจะเลือกตั้งในคราว
 ต่อไปนั้น เราอาจจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเลือกตั้งขึ้นมา นั้น อาจจะได้เป็นบุคคล
 ที่เหมาะสม เป็นบุคคลที่อาจจะก่อให้เกิดความระส่ำระสายขึ้นได้ แต่เรื่องนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง
 ซึ่งเราควรจะคิดถึงหาทางแก้ด้วยการกระทำ เช่น สร้างระบบพรรคการเมืองให้เป็นหลักฐาน
 เพื่อจะได้กั้นกรงสมาชิก การที่บุคคลจะเป็นนักการเมือง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ใช่
 นั่งร้องกันอยู่อย่างนี้ การนั่งร้องอยู่เฉยๆ นั้น ไม่ได้ช่วยได้แก่อะไรให้เกิดขึ้นเลย ตามครรลอง
 ของระบอบประชาธิปไตยนั้น ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่ตั้งใจยุบมันเสียให้มันเลือกตั้งกันใหม่
 ไม่ใช่จำเป็นจะต้องกลับไปสู่วัฏจักรเก่าๆ ที่จะต้องมีการปฏิวัติรัฐประหารอีก ยุบและให้ประชาชน

เลือกอยู่เรื่อยไป เพราะว่าถ้าท่านมั่นใจว่าประชาชนคนไทยไม่โง่เง่าเกินไปที่จะตัดสินใจชะตาชีวิตของเขาแล้ว ในที่สุดเขาจะสามารถกุมการปกครองของบ้านเมืองได้ตามครรลองที่ถูกต้อง คือประเด็นหนึ่งท่านประธานที่เคารพ กระผมอยากทราบเรียนอย่างหนึ่ง กระผมได้ยินได้ฟัง ตั้งแต่ตอนเช้าว่าที่พูดบอกว่า ๒ สภา นั้นยังไม่เคยได้ทดลองอะไรมากมายเลย ก็มีโน่นมีนี่เกิดขึ้น กระผมจะขอเรียนย้อนบ้างว่า สภาเดียว นั้นไม่เคยได้ทดลองในประเทศนี้เลย ไม่มีสภาเดียวในยุคไหนเลย มีในรัฐธรรมนูญปี ๒๔๗๕ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้ได้นานที่สุดก็จริงอยู่ แต่มี ส.ส. ๓ ประเภท ก็เท่าๆมี ๒ สภานั่งรวมกันอยู่ในสภาเดียว จากนั้นมา มีรัฐธรรมนูญปี ๒๔๘๙ ก็มีพฤษสภา ต่อมา มีรัฐธรรมนูญปี ๒๕๓๒ กระผมเอารัฐธรรมนูญแม่บทเท่านั้น ไม่เอารัฐธรรมนูญชั่วคราวก็มีสองสภา มีวุฒิสภาและก็กลายเป็นสภาแต่งตั้ง สมัยคณะปฏิวัติกลับไปใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๔๗๕ ก่อนปี ๒๕๓๕ ก็มีสมาชิกประเภทที่ ๒ อีก ต่อมามาถึงการปฏิวัติก็เป็นธรรมนูญการปกครอง มีสภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้งอีก ปี ๒๕๑๒ ก็มี ๒ สภา สภาเดียวโดยมีสภาซึ่งเลือกตั้งมาจากประชาชนนั้นไม่เคยปรากฏเลยในประวัติศาสตร์การเมืองของไทยเราตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ไม่เคยเลย กระผมทราบเรียนได้ เพราะฉะนั้นคำกล่าวที่ว่าที่เราจะต้องปล่อยให้ประชาชนเขาปกครองบ้านเมืองของเขาเองบ้างนั้นเห็นที่จะมีความหมายลະกระมัง กระผมยิ่งฟังไป ๆ กระผมก็ยิ่งมีความเป็นห่วงว่าที่เราทำกันนี้ห่วงว่าประชาชนเขาจะเลือกผู้แทนไม่ดี ผู้แทนจะมาอาละวาด เป็นคนต่ำช้าเสียบ้างละ เพราะเราหวงอำนาจกันเสียกระมัง เราไม่กล้าปล่อย เพราะคนเหล่านั้นจะชั่วดีก็ทำอย่างไรก็ตาม เป็นคนที่ประชาชนเขาเลือกมา เมื่อถ้าเราบอกว่าคนเหล่านั้นไม่ดีก็เท่ากับบอกว่าประชาชนไม่ดีนั่นเอง นี่เป็นความจริงตามหลักตรรกวิทยาซึ่งท่านทั้งหลายฟังรับทราบไว้ กระผมเองก็มีจะชี้แจงเพียงเท่านี้แหละครับ ท่านประธาน

นายมานะ พิทยาภรณ์ : ท่านประธานที่เคารพ ผม มานะ พิทยาภรณ์ ตั้งแต่เข้ามาจนถึงปัจจุบันนี้ ผมก็ฟังเพื่อนสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลายได้อภิปรายว่า ๒ สภา ดีบ้าง สภาหนึ่งดีบ้าง ฟังแล้วงง คงจะมีเพื่อนสมาชิกอีกหลายท่านซึ่งฟังแล้วงงๆ เวลานี้ก็อาจจะโกลั้วที่จะลงคะแนนเสียงกันแล้วนะครับ บางท่านผมว่าก็คงจะเหมือนกับผม ไม่ทราบว่าจะลงคะแนนอย่างไร ผมจึงใคร่จะเสนอว่าขอเสนอวิธีเรียนลัดนิดหน่อยนะครับ เพราะว่าพวกเราบรรดา

สมาชิกทั้งหลายที่เราอาจจะศึกษาเรื่องนี้ไม่ได้ดีพอ เพราะไม่มีเวลา ไม่ใช่เราเพราะเราไม่รู้ ทุกคนมีความสามารถ แต่เราไม่มีเวลาพอ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ล้วนแต่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้เวลาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นเวลาถึง ๖ เดือนและได้โต้เถียงและก็ได้กลับไปนอนคิดนั่งคิดและก็แก้ไขอะไรกันต่าง ๆ นานา ครั้นถึงวาระที่ ๒ บรรดากรรมการผู้มีความเกียรตินั่งอยู่หลังผมนี้ ล้วนแต่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้แทนของท่าน ก็ได้โต้เถียงแล้วกลับไปนั่งคิดนอนคิดและพิจารณากันโดยรอบคอบทั้งกรรมการและกรรมการของเราก็ได้ลงมติเห็นชอบต่อกันว่าควรมี ๒ สภา เพราะฉะนั้นผมจึงใคร่ขอเรียนว่า สำหรับท่านที่อยากจะเรียนลัดและยังตัดสินใจไม่ได้ว่าจะลงคะแนนข้างไหนนะครับ ผมว่าวิธีเรียนลัดที่ดีที่สุด ไม่ต้องเชื่อคนที่ข้างท่านและไม่ต้องเชื่อผม ไม่ต้องเชื่อใครนะครับ เชื่อกฎการमतการของท่าน แล้วก็เชื่อกรรมการของรัฐบาล ซึ่งใช้เวลา ๖ เดือนในการพิจารณาเรื่องนี้ แต่ว่าถ้าท่านไม่มีอะไรสงสัย เชิญเลือกตามใจของท่านครับ เพราะอันนั้นเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของท่าน เอาละครับ หลังจากที่ผมได้พูดถึงวิธีเรียนลัด ผมจะขอเรียนอย่างย่อ ๆ ครับ คือว่าไม่ใช่เรียนละเอียดและจะไม่บรรยายครับ จะพูดกันโดยสั้น ๆ สิ่งซึ่งเพื่อนสมาชิกผู้มีความเกียรตินั่งอยู่หลังผมได้พูดมาแล้ว ผมก็พยายามจะละเว้นไม่พูด สำหรับท่านสมาชิกผู้มีความเห็นว่า ควรมีสภาเดียวนี้ ผมแยกออกเป็น ๒ ประเภท ประเภทหนึ่ง เพราะแพ้คะแนนเสียงในเรื่องอำนาจของวุฒิสภา แล้วท่านก็ใจน้อย ความจริงผมเห็นว่าท่านไม่ควรจะใจน้อย เพราะว่าอำนาจของวุฒิสภาที่เราจะได้กันอีกหลายวัน ท่านจะชอบใจอะไรแล้วก็บอกมา พวกเราเห็นด้วย เราจะสนับสนุน จะได้วุฒิสภามีอำนาจอย่างไรก็มาเขียนกันใหม่ เพราะฉะนั้นท่านอย่าเพิ่งตัดสินใจว่าเพราะท่านแพ้เสียง ไม่สามารถที่จะให้วุฒิสภามีอำนาจดังที่ท่านต้องการ ท่านก็เปลี่ยนพรรค ผมว่าท่านจะใจน้อยไปสักหน่อย เพราะฉะนั้นก็ขอให้ท่านไตร่ตรองดูว่า ถ้าหากว่าท่านจะคงความเห็นของท่านไว้ดังเดิมก็ยังไม่สายนัก สำหรับเพื่อนสมาชิกประเภทที่ ๒ ซึ่งมีความเห็นว่า ควรมีสภาเดียว มีเหตุผลนานาประการครับ พูดแล้วไม่จบ พูด ๒ วันก็จะไม่จบ พูดจนเพื่อนสมาชิกหลังก็ไม่จบ แต่ว่าผมจะสรุปแล้วก็รู้สึกว่าจะมีสิ่งซึ่งอยู่ได้สั้นๆ อยู่ในจิตใจสั้นๆ ของทุกท่านที่สนับสนุนสภาเดียวกับบอกว่าสภาเดียวนี้เป็นประชาธิปไตย เป็นประชาธิปไตยที่เยี่ยมยอดนะครับ ดีกว่า ๒ สภา สำหรับจุดนี้ผมใคร่จะขอเรียนว่ามีอยู่ ๒ ประการ ประการที่หนึ่ง ผมว่าประเทศในโลกนี้ ไม่มีประเทศไหนที่เป็นประชาธิปไตย

๑๐๐ เอลอร์เซ็นต์ ไม่มี ถ้าคุณย้อนหลังไปแต่สมัยกรีก ซึ่งคุณนักคุณหนาวามีประชาธิปไตยมาประมาณ ๒-๓ พันปีมาแล้ว แต่ความจริงประชาธิปไตยของเขานั้นมีอยู่ว่า พลเมือง ๓-๔ หมื่นคน มีคนที่มียุทธเลือกตั้งเฉพาะคนมีที่ดิน แล้วก็อยู่ในเมือง มีอยู่ประมาณ ๒-๓ พันคน เขาก็ยกย่องว่านั่นเป็นประชาธิปไตยที่ดีของเขา หันมาดูประเทศอังกฤษ ซึ่งเราถือว่าเป็นประเทศแม่ของประชาธิปไตย คุณลองไปถามดูซิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านสุภาพสตรี ลองไปถามดูซิ เวลานั้นนะครับ สุภาพสตรีชาวอังกฤษนะมีเงินเดือนเท่ากันกับผู้ชาย ซึ่งทางนองอย่างเดียวกันหรือไม่ สมมติว่าเป็นครูด้วยกัน เอาละจบ ป.กศ. มาด้วยกันนะครับ ไม่ต้องจบมาก ถ้าคุณเป็นผู้ชายได้เงินเดือนมากกว่า ผู้หญิงได้เงินเดือนน้อยกว่า ถามว่าดีไหม มันก็คงจะไม่ดี แต่ว่าทำไมจึงจะต้องทำ เพราะว่าบางทีขนบธรรมเนียมหรือความจำเป็นต่าง ๆ มันจำเป็นจะต้องทำ ทีนี้หันมาพูดสำหรับประเทศไทยเรา เรื่อยๆ ไปพูดเลยว่า สภาเดี่ยวดีกว่า เพราะว่า เป็นประชาธิปไตยมากกว่า เพราะประการแรก เราไม่ได้เป็นประชาธิปไตยเพื่อประชาธิปไตย ประชาธิปไตยไม่ใช่จุดประสงค์สุดท้าย จุดประสงค์สุดท้ายก็คือความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ ถ้าหากว่าระบบ ๒ สภาจะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ประเทศชาติได้ดีกว่าสภาเดี่ยวแล้วเหตุไฉนจึงจะไปเอาสภาเดี่ยว ต่อไปผมจะขอเรียนชี้แจงว่าเรามีความจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องมา มีสภาที่สอง เท่าที่ได้อภิปรายกันมาก็รู้สึกว่าจะไม่ได้พูดกันถึงเรื่องนี้มากนัก ผมใคร่ขอทราบเรียนว่าถ้าสภาผู้แทนราษฎรเป็นสภาที่สมบูรณ์เพียงพร้อมด้วยคุณธรรมร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่จำเป็นจะต้องมีสภาที่สอง แต่คุณจะทำที่ไหน สภาที่ทำอะไรถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์ แม้แต่ตัวเราเอง เราก็ไม่สามารถจะทำอะไรได้ถูกร้อยเปอร์เซ็นต์ ผมขอยกตัวอย่างกฎหมายที่ผ่านสภาของไทยเรา ซึ่งไม่มีกรากลับกรองซึ่งได้ผ่านสภาสมัยมีสภาเดี่ยว แล้วผมจะไม่พูดถึงกฎหมายปลีกย่อย ผมจะพูดถึงกฎหมายหลักคือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งนักกฎหมายโดยทั่วไปคิดว่าควรจะเป็นกฎหมายที่ดี เป็นกฎหมายที่เป็นตัวอย่างในการร่างแล้วมีข้อความต่าง ๆ ที่ถูกต้องทุกประการ แต่เนื่องเพราะเหตุเรามีสภาเดี่ยวเราได้แก้มาตรา ๗๓๓ เราแก้เพื่อประโยชน์ในทางการเมือง คือว่าเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายจำนอง เพื่อต้องการจะเอาใจประชาชนบอกว่า ถ้าบังคับจำนองแล้วได้ทรัพย์สินไม่พอ เจ้าหนี้ก็จะเรียกร้องเอาจากลูกหนี้ไม่ได้ เอาละครับ ผมก็ไม่ว่าหรอกที่จะร่างกฎหมายกันอย่างนั้น แต่ข้อสำคัญคือเราร่างกฎหมายไปแล้วเราร่างห้าแต้ม เพราะว่าคนที่รับจำนองทั้งหลายเขาไม่โง่หลอก เขาใส่ไปอีกข้อความหนึ่ง เขาใส่ไป

บอกว่าคุณในกรณีนี้ถ้าหากว่าบังคับจำนองแล้วได้เงินไม่เพียงพอ ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบ ซึ่งศาลก็ยอมรับบังคับบัญชาให้ นี่คุณเห็นได้ว่าเรื่องนี้เป็นช่องโหว่ในการร่างกฎหมาย เพราะเรามีสภาเดียว การกลั่นกรองต่างๆ เรามีน้อย นอกจากนั้นอีกจุดหนึ่งก็คือเรื่องหุ้นของบริษัท เราลดลงไปเหลือ ๕ บาท เพื่อจะเอาใจกัน ผมไม่ทราบว่าจะทำไมจะต้อง ๕ บาท ถึงแม้ว่าเป็นเงินสมัยนั้นก็สมควรอย่างยิ่ง เท่าที่ผมพูดมานี้ถ้าจะสรุปก็มีอยู่ว่า สภาผู้แทนราษฎรมีลักษณะเป็นทางการเมืองแน่ละ อันนี้ไม่ใช่สิ่งเสีย เพราะว่าเราเสี่ยงตั้งเรา เราจะต้องทำตามใจเขาไม่อย่างนั้นคราวหน้าเขาจะไม่เลือกมา แต่เมื่อเราทราบว่าสภาผู้แทนราษฎรมีลักษณะทางการเมืองเช่นนี้ ถ้าหากเราจะมีสภาสูงซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมือง มีความกล้าพอที่จะทำงานได้ๆ ซึ่งเป็นการขัดใจประชาชน แต่เพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติจะไม่ดีกว่าหรือ นั่นเป็นเหตุผลประการแรก เหตุผลประการที่สอง ซึ่งสำคัญยิ่งซึ่งผมใคร่จะกราบเรียนสภานี้ก็คือว่า ผมรู้สึกเป็นห่วงใยในเสถียรภาพของรัฐบาลซึ่งจะเข้ารับหน้าที่ต่อไปในอนาคต ประการแรก ระบบพรรคการเมือง ๒ พรรคการเมืองยังไม่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผมขอเรียนถามว่ามีพรรคไหนที่จะกล้าพูดในขณะนี้ว่าจะชนะการเลือกตั้งทั่วประเทศนี้เกินกว่าครึ่งหนึ่ง ผมว่าคงไม่มี เพราะฉะนั้นรัฐบาลที่จะออกมานี้จะต้องเป็นรัฐบาลผสม แล้วคุณก็ทราบอยู่แล้วว่า รัฐบาลผสมนี้มักจะอ่อนแอ ถ้าท่านเป็นหัวหน้าพรรคท่านอย่างนี้เลยว่าจะไปบังคับบัญชาคนของพรรคอื่น พรรคของท่านเองท่านก็ยังบังคับบัญชาอย่างเหลือเชื่อเต็มที่แล้ว เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าเรามีระบบ ๒ สภาช่วยค้ำจุนเสถียรภาพของรัฐบาล ผมว่าจะเป็นการเหมาะสมแก่สภาพการณ์ทางการเมืองปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ผมขอฝากความคิดเห็นไว้เพียงแค่นี้

พันเอก ถนัด คอมันตร์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ นับตั้งแต่ได้เริ่มพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ กระผมก็ได้พยายามตั้งอยู่ในความสงบเสงี่ยม นั่งฟังท่านผู้ทรงคุณวุฒิเสนอข้อคิดเห็นด้วยความตั้งใจ ด้วยความสนใจ และด้วยความเคารพ แต่เรื่องนี้อย่างที่ท่านประธานสภาและท่านสมาชิกมีความรู้สึกอยู่โดยพร้อมเพียงกันว่า เป็นประเด็นที่สำคัญมาก เป็นปัญหาซึ่งอาจจะแผ้วถางทางสำหรับอนาคตของชาติไทย เป็นกุญแจที่จะเปิดประตูนำประเทศไทยไปสู่ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความเจริญก้าวหน้าหรือความวุ่นอลเวง กระผมก็เหมือนกับสมาชิกอีกหลายท่านในสภานี้ซึ่งไม่มีความสนใจใฝ่ฝันใน

ตำแหน่งแห่งหนใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะป็นสมาชิกสภาสูง สภาล่าง เป็นรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีหรือแม้แต่เป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีก็ไม่คิดใฝ่ฝัน แต่กระผมมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าอยู่ประการหนึ่งก็คืออยากจะเห็นชาติบ้านเมืองตั้งอยู่ ดำรงอยู่ในความสุขความสงบความเจริญก้าวหน้า สำหรับทั้งตัวกระผมเอง ทั้งลูกหลานและวงศ์สกุล เพราะฉะนั้นกระผมจึงรู้สึกมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะได้เป็นวิธีการที่มีหวังที่จะสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศไทยนั้นปัญหาว่าจะมีสภาเดี่ยวหรือ ๒ สภา ก็อาจจะโต้เถียงกันไปได้อีกหลายวันหลายคืนหรือหลายสัปดาห์หรือหลายเดือน และก็คงจะเป็นการยากที่จะมีผู้ใดชี้ขาดในแง่วิชาการหรือในแง่ตรรกวิทยาคือ ลอยิก (logic) ว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายที่ถูก ฝ่ายใดเป็นฝ่ายที่ผิด กระผมเองก็พยายามที่จะศึกษาประวัติศาสตร์ของบ้านเมืองเรา แต่ก็ไม่สามารถจะอาศัยอะไร เราได้จากประวัติศาสตร์ที่ล่วงมาแล้วชั่วระยะเวลา ๔๒ ปีที่ผ่านมา นี้ คือนับตั้งแต่ปีพหุศักราช ๒๔๗๕ จนกระทั่งถึง ๒๕๑๗ ประสบการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยไม่สามารถจะชี้ช่องทางสำหรับอนาคตให้แก่เราทั้งหลายได้เลย หรือถ้าจะชี้ให้บ้างก็ชี้ไปในทางเนกาตีฟ (negative) ในทางปฏิเสธ ในทางลบมากกว่าในทางก่อในทางสร้าง กระผมเคยได้กล่าวคำเปรียบเทียบว่าเราเคยเวียนอยู่ในวงกตแสวงหาประชาธิปไตย แต่ในที่สุดก็กลับมาถึงจุดเดิม คำกล่าวเปรียบเทียบนี้ก็ไม่ถูกต้องนักที่จริงเราไม่ได้เวียนครบ ทุกครั้งที่ประชาธิปไตยจะโผล่ขึ้นมาเหนือผิวน้ำ ก็ถูกกระแทกถูกกดดันให้จมไปได้ใต้น้ำ เพราะฉะนั้นเราได้อะไรมาจากระยะเวลา ๔๒ ปี กระผมนึกว่าเราไม่ได้อะไรมากนัก ไม่สามารถที่จะช่วยองชี้ให้เราแน่ใจว่าทางนี้เป็นทางที่ถูก หรือทางนี้เป็นทางที่ไม่ถูก เพราะฉะนั้นกระผมก็นึกว่าเราต้องใช้สติปัญญาของเราเองโดยศึกษาจากแบบวิธีของประเทศอื่น ๆ ที่เขามีประสบการณ์มากกว่าเรา ในแง่ของวิชาการก็คงจะไม่มีผู้ใดเถียงว่าเมื่ออธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยหรือมาจากปวงชนชาวไทย การที่จะเลือกตั้งผู้แทนก็ควรจะให้ประชาชนเป็นผู้เลือก ย้ายนี้ก็ไม่มีการเถียง แต่ว่าทฤษฎีใต้นั้น โดยเฉพาะทฤษฎีในแง่การเมือง คงจะไม่มีสิ่งใดที่เด็ดขาดที่แอบโซลุต (absolute) ใช้ได้ทุกหนทุกแห่ง ไม่ต้องคำนึงถึงเหตุการณ์แวดล้อมหรือสภาพการณ์ของแห่งนั้นแห่งนี้ สำหรับประเทศไทยนั้นกระผมนึกว่าถ้าหากว่าการเลือกตั้งผู้แทนเป็นประชาธิปไตย ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ก็ไม่มีปัญหา เราควรจะใช้วิธีนั้น แต่ก็เป็นที่ทราบอยู่แล้วว่าประชาธิปไตยนั้นหาใช้การเลือกตั้งผู้แทน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

ไม่ ประชาธิปไตยต้องการสิ่งอื่นอีกหลายอย่าง สิ่งเหล่านั้นก็คือว่า การที่จะมีอำนาจประชาธิปไตย ดังที่เราเห็นตัวอย่างเมื่อไม่นานมานี้เองในต่างประเทศ ต้องอาศัยการตรวจสอบการควบคุม และการรักษาดุลแห่งอำนาจ โดยเฉพาะในสหรัฐฯ เมื่อไม่นานมานี้เองก็เป็นบทเรียนที่เราอาจจะได้รับ เพราะฉะนั้นประชาธิปไตยอาจจะไม่มีในระบบรัฐสภาก็ได้ กล่าวคือระบบรัฐสภา อาจจะเป็นระบบเผด็จการก็ได้ เช่นเดียวกับระบบเผด็จการอาจจะมาจากฝ่ายทหารก็ได้ จากพลเรือนก็ได้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราต้องการก็คืออยากจะทำให้บ้านเมืองนั้นอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข และมีทางที่จะเจริญก้าวหน้าไปเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างดีที่สุด ทีนี้ถ้าหากว่าการมีสภาเดียวนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญแล้วละก็ เป็นสิ่งที่จะนำมาซึ่งประชาธิปไตยอันสมบูรณ์ก็เหตุใฉะไรในหลายประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดแห่งประชาธิปไตย และในปัจจุบันก็ยังมั้งระบอบประชาธิปไตยและการปฏิบัติอันสมบูรณ์ ตามครรลองของประชาธิปไตยก็ยังไม่ใช้ระบบสภาเดียว เหตุใฉะไรจึงต้องมีสภาอื่นเพื่อช่วยกันหาทางที่จะสร้างสรรค์ทั้งเสถียรภาพ ทั้งความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความเจริญก้าวหน้า ประเทศอังกฤษ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี ประเทศเนเธอร์แลนด์ ยังมีรายชื่อของประเทศต่างๆ อีกมกหลายครั้ง ทั้ง ๆ ที่โลกยอมรับเป็นประเทศประชาธิปไตย แต่เขาก็อาศัยระบบที่มีการช่วยกัน มีการปรึกษาหารือกัน กระผมนี้คิดว่าสิ่งที่เราทำให้มีความสงสัยในระบบ ๒ สภา หรือสิ่งที่ทำให้ท่านสมาชิกบางท่านนี้คิดว่า เชื่อว่าระบบ ๒ สภาเป็นระบบที่ดีที่ถูกต้องก็เพราะเหตุว่า ในอดีตนั้นอีกสภาหนึ่งจะเรียกว่าสภาสูงหรือสภาที่ ๒ ก็สุดแล้วแต่ ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ที่เราหวังว่ารัฐสภาจะทำ แต่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อสนับสนุนคำจูนรักษาอำนาจของรัฐบาลในสมัยนั้น ๆ ไว้ เพราะฉะนั้นความคิดจึงเกิดมีความสงสัยอยู่ตลอดเวลาว่าสภาที่ ๒ นี้ไม่สามารถจะนำประชาธิปไตยมาสู่ประชาชนได้ เพราะฉะนั้นควรจะมีสภาเดียว คราวนี้เหตุการณ์ของโลกและเหตุการณ์ของประเทศไทยก็ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย กระผมนี้คิดว่าในระยะเวลาที่เราพอจะคาดคะเนถึงนี้ ระบบสภาที่ ๒ ที่จะทำหน้าที่จะสนับสนุนให้รัฐบาลคงอยู่ตลอดกาลนั้น คงจะเกินไปไม่ได้ แต่จะเป็นสภาที่จะช่วยกันสร้างประชาธิปไตย สร้างความเจริญให้แก่บ้านเมือง สร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชน เพราะฉะนั้นกระผมก็ไม่เห็นว่ามันจะขัดอะไร ถ้าหากว่าจะมีการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรโดยประชาชนทั่วทั้งประเทศ แล้วก็ให้มีอีกสภาหนึ่งซึ่งอาจจะกลายเป็นพระราชอำนาจที่จะทรงแต่งตั้ง หรือจะเลือกตั้งโดยวิธีอื่นใดก็ได้ สภาล่างหรือสภา

ผู้แทนราษฎรก็ทำหน้าที่แบบประชาธิปไตยได้อย่างสมบูรณ์ และสภาที่ ๒ ก็คงจะไม่มี ความเข้าใจผิดไปสนับสนุนให้รัฐบาลหนึ่งรัฐบาลใดอยู่ในตำแหน่งตลอดกาลหรือตลอดไป แต่ตรงกันข้าม อาจจะช่วยกันคิด อาจจะช่วยกันสนับสนุน ช่วยกันประคับประคองให้การดำรงชีวิตของชาติของประชาชนนั้นเป็นไปด้วยดี สภาล่างกับสภามาน หรือสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภานั้น มีหน้าที่ที่ไม่คล้ายคลึงกัน แม้แต่ชาวต่างประเทศซึ่งเป็น ส.ส. เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชาวอังกฤษ ซึ่งมีอยู่ในหนังสือฉบับนี้ก็ได้ออมรับ บอกว่าถึงแม้ว่าเขาจะเป็นสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชน แต่เขาก็เห็นว่าสมาชิกของสภาสูงของอังกฤษมีทรศนะที่จะไม่เหมือนกับ ส.ส. หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาสูงนั้นไม่มีพันธะกับผู้ใด ไม่ได้เลือกมาในระบบพรรค แต่งตั้งขึ้นมาโดยพระเจ้าแผ่นดินหรือองค์พระประมุข เพราะฉะนั้นก็อาจจะ มีทรศนะที่อิสระไม่ผูกพันกับผู้ใด และมองเห็นประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจะต้องเลือกตั้งในวันข้างหน้า และจะต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเป็นที่พอใจแก่ประชาชน ผู้เลือกตั้งเขา มา เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าเราน่าจะปรองดองกันได้โดยทำความเข้าใจกันได้ว่า สภาล่างนั้นเลือกตั้งไปตามระบอบประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือประชาชนเป็นผู้เลือกตั้ง ส่วนสภาสูงนั้นถ้าจะกลายเป็นพระราชอำนาจ กระผมก็ไม่ขัดข้อง เพราะกระผมมีความเชื่อมั่น อยู่ในใจและเห็นจากพฤติการณ์ประวัติกาลมาแล้วว่าทั้ง ๆ ที่เมื่อปี พุทธศักราช ๒๔๗๕ มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบรัฐธรรมนูญ โดยผู้ที่ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้นหวังว่าจะสร้างประชาธิปไตยขึ้นในประเทศไทย แต่การก็มีได้เป็นไปตามความหวังของบุคคลที่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองในขณะนั้น แทนที่จะสร้างระบอบประชาธิปไตย กลับสร้างระบอบอื่นซึ่งไม่คล้ายคลึงกับระบอบประชาธิปไตย ตรงกันข้าม ถ้าเราพิจารณาในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ทั้ง ๆ ที่อำนาจเด็ดขาดอยู่ที่องค์พระมหากษัตริย์ แต่พระมหากษัตริย์ก็ไม่ได้เคยใช้พระราชอำนาจในทางที่จะเป็นการลิดรอนบั่นทอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเลย ทั้ง ๆ ที่ท่านมิได้ผ่านการเลือกตั้งมา และทั้ง ๆ ที่ท่านทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจอันเด็ดขาด แต่ตรงกันข้ามพระมหากษัตริย์ในอดีตคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ และกระผมสามารถที่จะกล่าวยืนยันได้ว่าไม่เคยมีประวัติกาลที่องค์พระประมุขจะบั่นทอนลิดรอนตัดทอนสิทธิของปวงชน ซึ่งกระผมไม่สามารถจะกล่าวเช่นนั้นได้ในระบอบที่มีต่อมาหลักจากพุทธศักราช ๒๔๗๕ เรา

ก็ทราบกันดีแล้วกระผมเองก็ไม่อยากจะพูดถึงเรื่องอดีตที่อาจจะกระทำให้กระเทือนใจ เพราะฉะนั้นก็ขอกล่าวแต่เพียงว่า เราสามารถที่จะไว้ใจ เราเชื่อมั่นได้ว่า ถึงสมมติว่าสมาชิกวุฒิสภานี้จะได้รับการแต่งตั้งมาจากองค์พระประมุขก็เชื่อได้ว่า คงจะเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้รับเลือกมาจากประชาชนและมีพรรคชนอย่างหนึ่ง มีหน้าที่อย่างหนึ่ง ในอันที่จะทำให้ชาติบ้านเมืองของเราตั้งอยู่ในความร่มเย็นเป็นสุข และสามารถที่จะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ กระผมเห็นว่า ถ้าเราพิจารณาในแง่นี้จะเป็นวิธีที่ดีที่สุด และเหมาะสมที่สุดสำหรับสภาพของประเทศชาติบ้านเมืองของเราในปัจจุบัน ในอนาคตที่สามารถจะมองเห็นได้ ที่กระผมกล่าว ทั้งนี้ไม่ใช่ไม่มีความไว้วางใจในความสามารถของประชาชนคนไทย กระผมก็เป็นราษฎรไทยคนหนึ่ง เพราะฉะนั้นกระผมจะไปดูถูกประชาชนคนไทยเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ก็เท่ากับดูถูกตัวกระผมเอง ซึ่งคงไม่มีใครที่ต้องการจะดูหมิ่นตนเอง แต่เราต้องยอมรับว่า มีบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้เราคิดว่าระบบ ๒ สภานั้นอาจจะอำนวยประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมืองได้มากกว่าวิธีอื่น และโดยเฉพาะเมื่อเราคำนึงถึงว่ามีหลายประเทศที่เขาเป็นแหล่งกำเนิดแห่งประชาธิปไตย เขายังต้องการความสนับสนุนคำจูนจากอีกฝ่าย คือสภาที่ ๒ เราก็น่าจะเชื่อได้ว่า ๒ แรงดีกว่าแรงเดียว ๒ แรงจะช่วยกันให้ชาติบ้านเมืองรุดหน้าไปด้วยความแน่นอน ด้วยเสถียรภาพ และสามารถที่จะทัดเทียมความเจริญของนานาประเทศเขาได้ ขอขอบคุณ

นางเสริมศรี เอกชัย: ขอขอบคุณท่านประธานที่เคารพ ความจริงดิฉันลุกขึ้นมาเพื่อที่จะขอให้มีการปิดอภิปรายกันสักทีหนึ่ง แต่ก่อนที่จะถึงนั้นดิฉันขอกราบเรียนข้อสังเกตบางประการ โดยเฉพาะกับท่านประธานสภานะเจ้าคะ ว่าเวลาที่เราจะรอคอยเพื่อให้รัฐธรรมนูญของเราได้ผ่านการพิจารณาในวาระที่ ๒ ไปนั้น รู้สึกว่าจะอึดอาดเกินพอสมควร ดิฉันอยากจะให้ท่านประธานสภาใช้ความสามารถรวบรัดประเด็นให้มันเร็วขึ้นกว่านี้สักสักนิดหนึ่ง เพราะว่าเรื่องจะมีสภาเดียวหรือ ๒ สภา เรื่องปัญหาใหญ่ ๆ ที่ดิฉันเชื่อว่าท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทุกคนได้ตัดสินใจด้วยตัวเองมาจากบ้านแล้วทั้งนั้น ไม่ว่าจะเพิ่งเปลี่ยนใจเมื่อวานนี้หรือเพิ่งเปลี่ยนใจเมื่อ ๓ เดือน ทุกคนมีสิทธิชนะคะ และอีกประการหนึ่งถ้ายังพูดกันมาก ปล่อยให้มีการอภิปรายมากนี้ดิฉันเกรงอันตรายของการพูดความจริงชนิดครั้งเดียวเหลือเกินค่ะ ดิฉัน

คิดว่าก็ถึงเวลาแล้วที่ท่านประธานสภาควรจะใช้อำนาจของท่านให้ลงมติว่า จะเอาสภาเดียวหรือ ๒ สภาก่อน แล้วก็เอาอย่างของกรรมาธิการหรือของร่างรัฐบาลที่หลัง ดิฉันอยากจะกราบเรียนขอความกรุณาท่านประธานสภาว่าในมาตราต่อๆ ไปซึ่งมีปัญหาใหญ่ ๆ เช่นนี้อย่าให้มีการพูดกันทั้งวัน เพราะว่าถ้าวันที่ ๑๔ ตุลาคม รัฐธรรมนูญยังไม่คลอด ดิฉันก็ไม่ทราบว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น แต่ดิฉันเคยถามท่านอธิบดีตำรวจว่าถ้าเมื่อเขาเดินขบวนกันมาที่สภา แล้วท่านจะทำอย่างไร ท่านอธิบดีตำรวจตอบว่าผมจะทำอย่างไรผมก็โยนพวกคุณไปให้เขาเท่านั้นเอง นี่ดิฉันก็ยอมรับว่าจะต้องเป็นความผิดของพวกเขาเองทั้งนั้น ดิฉันขอเสนอให้ปิดอภิปราย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้ได้รับรองบ้างครับ

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้เสนอให้ปิดอภิปราย มีท่านผู้รับรองแล้ว ก่อนอื่นผมขอชี้แจงคุณเสริมศรีศักดิ์ ขอบพระคุณที่กรุณาตั้งเดือนเป็นอย่างยิ่ง แต่วันนี้ที่ได้ปล่อยให้อภิปรายกันอย่างกว้างขวาง ก็เพราะเหตุว่าเห็นว่าเป็นปัญหาใหญ่ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับอนาคตของการปกครองของบ้านเมืองของเรา ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก แล้วเท่าที่ได้ฟังดูท่านสมาชิกก็มีความเห็นแตกแยกกันมาก ก็จึงได้พยายามที่จะให้ได้แสดงความคิดเห็นและให้อภิปรายโดยทั่วถึงกัน แล้วผมอยากจะเรียนให้ทราบว่า ไม่ว่าจะการตัดสินใจวันนี้จะเป็นไปในทางใดก็ตาม เมื่อตัดสินใจแล้วการพิจารณาในขั้นต่อไปก็คงจะรวดเร็วขึ้นตามลำดับ สำคัญว่าตัดสินใจว่าจะเอาสภาเดียวหรือ ๒ สภาเท่านั้นแหละครับ

นายจักรชัย จรรย์เวชช์วัฒนา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ สมาชิกท่านผู้มีเกียรติ กระผม จักรชัย จรรย์เวชช์วัฒนา ใคร่ขอความกรุณาท่านประธานอนุญาตให้กระผมอภิปรายอีกสักเล็กน้อย เพราะเหตุว่าอาจารย์เพทาย อมาตยกุล ได้อภิปรายพาดพิงถึงผม ขอประธานโทษที่กล่าวนาม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ได้หรอกครับ คือมีผู้เสนอให้ปิดอภิปรายแล้ว มีผู้รับรองแล้ว ถ้าคุณออกก็จะโต้ตอบกับอาจารย์เพทายก็เสนอให้เปิดอภิปราย

นายจักรชัย จรรย์เวชชวัฒนา : ผมขออภิปรายสักเล็กน้อยครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ได้ครับ สักเล็กน้อยก็ได้ คุณจักรชัย เชื่อมผมเถอะ คือถ้าให้เล็กได้ก็ให้ใหญ่ได้

นายจักรชัย จรรย์เวชชวัฒนา : ท่านประธานครับ นิดเดียวครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นิดเดียวก็ไม่ได้

นายจักรชัย จรรย์เวชชวัฒนา : คือผมเสนอพระราชบัญญัติหรือแปรญัตตินี้ผมบริสุทธิ์ใจครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ได้ คุณต้องเสนอให้เปิดอภิปราย เชื่อมผมเถอะ

นายจักรชัย จรรย์เวชชวัฒนา : ครับ ผมไม่ยากให้ฟังแทนพิมพ์ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มีใครเขาไปฟังแทนพิมพ์คุณหรอก มีอะไรก็ไปปรับความเข้าใจกันข้างนอกก็ได้ ไม่ต้องมาพูดกันในนี้

นายจักรชัย จรรย์เวชชวัฒนา : ครับ ผมขอเสนอให้เปิดอภิปรายครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้ได้รับรองครับ

(ไม่มีสมาชิกรับรอง)

นายไพจิตร เลื่อทวีกุล : ท่านประธานที่เคารพ กระผมไม่อยากจะยกระเบียบข้อบังคับขึ้นมา แต่ว่ากระผมเข้าใจว่าญัตติของท่านสมาชิก ขอบพระทานโทษที่ต้องเอย่ยนามคือคุณเสริมศรีนั้น สภาไม่ควรจะพิจารณา เนื่องจากตามข้อบังคับนั้นห้ามสมาชิกอภิปรายในขณะเดียวกับเสนอญัตติปิดอภิปราย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับ ผมเข้าใจ ผมไม่ถือว่าเป็นการอภิปราย เพราะคุณเสริมศรีไม่ได้อภิปรายในประเด็นว่าจะมีสภาเดียวหรือ ๒ สภา คุณเสริมศรีอภิปรายอบรมผมให้ทำหน้าที่ประธานให้ดีขึ้น เพราะฉะนั้นผมไม่ถือว่าเป็นการอภิปราย

นายดำรง ลัทธพิพัฒน์ : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ที่เสนอให้ปิดอภิปรายเมื่อก็ได้กล่าวว่า ความจริงที่เราพูดกันมานั้นท่านขอรับรองว่าขอให้พูดกันอย่าเพียงแต่ครั้งหนึ่ง ขอให้พูดกันทั้งหมด ผมคิดว่าขณะนี้เรายังพูดกันไม่หมดยังไม่ถึงครั้งด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นผมขอเสนอญัตติให้เปิดอภิปรายต่อไป

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้ได้รับรองไหมครับ

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้รับรองครบถ้วน ผมจะขอมติต่อที่ประชุมนี้ว่า ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรเปิดอภิปรายต่อไป ขอให้ไปปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๖๐ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรปิดอภิปรายได้แล้ว ขอให้ไปปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๔๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้ปิดอภิปรายได้ก่อนที่จะลงมติ ผมขอกราบเรียนว่าได้รับญัตติจากคุณกระจ่าง ธรรมโชติ ขอให้ลงคะแนนลับมีข้อความว่า เนื่องด้วยการพิจารณาของสภาในเรื่องสภาเดียว ๒ สภา นี้ ควรจะได้มีการบันทึกให้เป็นประวัติศาสตร์ว่า ในขณะที่ลงคะแนนนั้น มีจำนวนสมาชิกมาลงคะแนนเท่าใด ลงมติสภาเดียวเท่าใด ๒ สภาได้เท่าใด เพราะฉะนั้นผมจึงขอเสนอให้ลงคะแนนลับ โดยวิธีใช้เบี้ยในการลงคะแนน มีผู้รับรองครบถ้วน ๓๐ ท่าน เพราะฉะนั้นก็เป็นอันว่าจะต้องลงคะแนนลับ ที่นี้เผชิญตามข้อบังคับ ข้อ ๕๙ บอกถึงการออกเสียงลงคะแนนลับว่า มีวิธีปฏิบัติด้วยการต่าง ๆ กัน ๓ วิธี แต่ไม่ให้สิทธิท่านสมาชิกกำหนดให้ประธานใช้วิธีใด พรรคสองของข้อบังคับ บอกว่าทางที่จะให้ออกเสียงลงคะแนนตาม ๑ หรือ ๒ และวิธีการ ให้เป็นอำนาจของประธานที่จะพิจารณากำหนด ที่นี้สำหรับการลงเบี่ยนี้ก็อย่างที่ท่านสมาชิกเคยเห็นแล้วว่า จะต้องมาลงกันตรงนี้ ซึ่งมันก็ไม่ลับ เพราะเหตุว่าเห็นกันทั้งสภา ใครลงเขียนลงแดง เพราะฉะนั้นผมขอเสนอให้มีการลงคะแนนลับโดยเขียนลงในแผ่นกระดาษใส่ซองที่

เจ้าหน้าที่จะได้แจกให้ดีกว่า ถ้าหากท่านผู้ใดเห็นว่าควรมีสภาเดียวให้เขียนเลข ๑ ถ้าควรมีสภา ๒ สภา ให้เขียนเลข ๒ จะได้ไม่มีทางผิดได้ ถ้าไม่ออกเสียงให้เขียนเลข ๐ ขอได้โปรดปฏิบัติตามนั้นครับ ขอให้เจ้าหน้าที่แจกแผ่นกระดาษ ผมขอแรงท่านสมาชิกครับ ได้โปรดกรุณาเป็นกรรมการนับคะแนนตามที่ผมขอตั้งไว้ดังต่อไปนี้ ๑. พลเรือเอก จริ่ง จุลละสุขุม ๒. พลอากาศเอก กมล เดชะตุงคะ ๓. พลเอก ทวีช เสนีวงศ์ ณ อยุธยา ๔. คุณประมวล กุลมาตย์ ๕. คุณแผน วรรณเมธี และ ๖. คุณอุทธรณ์ พลกุล โปรดกรุณาด้วยครับ

(เจ้าหน้าที่ได้นำแผ่นกระดาษใส่ซองไปแจกให้ท่านสมาชิกในที่ประชุมโดยทั่วกัน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านสมาชิกเขียนเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่โปรดเก็บด้วยครับ

(เจ้าหน้าที่ได้ไปเก็บซองใส่แผ่นกระดาษลงคะแนนจากสมาชิกในที่ประชุมนำมาใส่ลงในภาชนะที่จัดไว้จนครบ กรรมการตรวจนับคะแนนเข้าประจำที่และเริ่มทำการตรวจนับคะแนน เมื่อได้ตรวจนับคะแนนเสร็จแล้วเสนอผลต่อประธานสภา)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผลการลงมติเป็นดังต่อไปนี้ครับ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ที่เห็นว่าควรมีสภาเดียว มี ๘๖ คะแนน ท่านที่เห็นว่าควรมีสภา ๒ สภา มี ๑๕๒ คะแนน ท่านสมาชิกที่ไม่ออกเสียงไม่มี รวมท่านสมาชิกที่ลงคะแนนทั้งสิ้น ๒๒๘ ท่าน เป็นอันว่าสภานี้มีมติให้มี ๒ สภา เชิญรองเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไปครับ

พันเอก สงวน คำวงษา (รองเลขาธิการรัฐสภา ผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการรัฐสภา) : หมวด ๖ รัฐสภา ไม่มีการแก้ไข ส่วนที่ ๑ บททั่วไป ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๘๘ ไม่มีการแก้ไข มีผู้ขอสงวน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณกฤษ สมบัติศิริ ขอแปรญัตติแก้มาตรา ๘๘ เป็นดังนี้

“สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสองประเภท

ประเภทที่หนึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้ง

ประเภทที่สองประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง มีจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกประเภทที่หนึ่งซึ่งเลือกตั้งโดยสมาชิกจากบุคคลซึ่งมิได้เป็นข้าราชการประจำหรือลูกจ้างของรัฐบาล

คณะองคมนตรีเป็นผู้จัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลซึ่งมิได้เป็นข้าราชการประจำ หรือลูกจ้างของรัฐบาล โดยเลือกบุคคลจากกลุ่มอาชีพทุกจังหวัดในประเทศไทย มีจำนวนสองพันคน ประกอบเป็นสมัชชา"

คำแปรญัตตินี้ ผมยังรู้สึกข้องใจ เพราะเหตุว่าเมื่อสภาได้มีมติให้มี ๒ สภาแล้ว การแปรญัตตินี้ก็ยังอยู่ในสภาเดิวนั่นเอง เชิญคุณกฤษฎี ครับ

นายกฤษฎี สมบัติศิริ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม กฤษฎี สมบัติศิริ ครับ ผม เนื่องจากมีการลงมติกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว กระผมไม่ตั้งใจในข้อสงวนนี้ ขอถอน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอถอนนะครับ ขอบคุณครับ ต่อไป

พันเอก สงวน คำวงษา (รองเลขาธิการรัฐสภา ผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๘๔ มีการแก้ไข มาตรา ๙๐ คณะกรรมาธิการตัดออก มาตรา ๙๑ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๙๒ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๙๓ มีการแก้ไข มีผู้ขอสงวน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณประสิทธิ์ ชูพินิจ ขอแปรญัตติแก้ "หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา" เป็น "หรือเมื่อพ้นหกสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา" เชิญครับ

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : ท่านประธานสภาที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ เหตุผลที่กระผมได้ประทานเสนอขอแปรญัตติแก้ระยะเวลาจาก ๙๐ วันให้มาเป็น ๖๐ วันนั้น กระผมมีเหตุผลประกอบคำแปรญัตติของกระผมหลายประการ ประการแรก ก็คือว่าระยะเวลาที่จะเปิดช่องว่างให้ยาวนานไปนั้น กระผมคิดว่าจะไม่อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนมากนัก สิ่งใดซึ่งเป็นมติของสภานี้และของรัฐสภาซึ่งได้พิจารณาและผ่านมติไปแล้ว การพิจารณาการกั้นกรงต่าง ๆ ความจำเป็นต่าง ๆ ในอันที่จะต้องใช้ตัวบทกฎหมายฉบับนั้น กระผมมั่นใจว่าอาณาประชาราษฎร์ปรารถนาที่จะเห็นกฎหมายทุกฉบับนั้นได้ตราเป็นกฎหมายในทันที

ทันใด เพื่อให้เกิดผลให้ใช้บังคับและเกิดผลโดยตรงกับประชาชน ฉะนั้นระยะเวลาถ้าหากว่า
 เภทจะให้ขมวดระยะเวลาการที่จะปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายด้วยระยะเวลาอันสั้นเข้า ประโยชน์
 ที่จะเกิดกับอาณาประชาราษฎร์ก็จะมีมากขึ้น เหตุผลนี้เป็นเหตุผลประการหนึ่งที่กระผมขอ
 เสนอแปรญัตตินี้ และประการที่สอง ในกรณีนี้อาจจะมีปัญหาขัดแย้งหรือจะมีการวิโต้ ส่ง
 กฎหมายย้อนกลับมานั้น ในช่วงระยะเวลาที่กฎหมายนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของรัฐสภา
 หรือสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาก็ตาม การอภิปราย การแสดงเจตนาของสมาชิก กระผม
 มั่นใจว่าก็คงจะเป็นแนวทางอันหนึ่งซึ่งจะได้เป็นทางประกอบในการพิจารณาว่า การที่จะทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมลงพระปรมาภิไธยในกฎหมายฉบับนี้จะเป็นการสมควร
 ประการใดหรือไม่ ทั้งนี้กระผมคิดว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในฐานะที่ทรงเป็นพระประมุข
 ของชาติก็คงจะทรงทราบความปรารถนาของประชาชนชาวไทยเป็นอย่างดี ฉะนั้นเมื่อการ
 แสดงออกซึ่งเจตนาของรัฐสภาที่ได้แสดงออกไปแล้วนั้น ว่าเรามีความปรารถนาและยืนยัน
 หรือได้มีมติผ่านไปถึง ๒ สภาแล้ว กระผมก็คิดว่าในการที่จะทรงยับยั้งร่างกฎหมายฉบับนั้น
 ในกรณีที่ให้ช่วงระยะเวลาให้ยาวนานไปนั้น ความจำเป็นก็อาจจะไม่มี ไม่มีความจำเป็นอย่างใด
 ที่จะต้องถ่วงระยะเวลาให้ยาวนานไป และที่กระผมกำหนดระยะเวลาให้สั้นขึ้นก็เป็นการผูกมัด
 ให้รัฐบาลในฐานะที่จะเป็นผู้สนองเป็นผู้กราบบังคมทูลพระกรุณาเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย
 เป็นการบังคับให้รัฐบาลได้ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ของตนในจำนวนระยะเวลาอันจำกัด ทั้งนี้เพื่อ
 ไม่ให้รัฐบาลนั้นได้เฉยเมยต่อมติของสภาเช่นที่ได้ปรากฏมาแล้วในสภานี้ เมื่อประมาณ
 เดือนเศษ ๆ มานี้ กระผมปรารถนาที่จะให้เป็นภาระหน้าที่ของรัฐบาลได้รับดำเนินการให้เป็น
 ไปตามครรลองและเป็นไปตามตัวบทกฎหมายซึ่งกำหนดไว้ว่าตัวมีหน้าที่ที่จะต้องทูลเกล้าฯ
 หรือกราบบังคมทูลในระยะเวลาแค่นั้นเพียงใด ซึ่งกฎหมายกำหนดระยะเวลาไว้ให้นั้นก็
 จะได้มีภาระหน้าที่ไม่เฉยเมยต่อหน้าที่ของตน และอาจจะเป็นการบังคับเพื่อที่จะให้รัฐบาล
 นี้ได้ปฏิบัติ ได้เคารพต่อมติของสภานี้ ซึ่งสภาผู้แทนและวุฒิสภาได้มีมติให้ผ่านหรือให้ประกาศ
 ใช้กฎหมายได้ซึ่งเห็นว่ากฎหมายฉบับนั้นสมควรที่จะตราเป็นกฎหมายได้แล้ว กระผมคิดว่า
 เหตุผล ๒ ประการที่กระผมกราบเรียนมานี้เป็นเหตุผลอันหนึ่งซึ่งทำให้กระผมต้องประทาน
 เสนอขอแปรญัตติระยะเวลาจาก ๙๐ วัน ซึ่งยาวนานไปนั้นลงมาเหลือ ๖๐ วัน ทั้งนี้กระผม
 คิดว่าท่านสมาชิกผู้มีเกียรติคงจะเห็นเจตนาของกระผมซึ่งได้ประทานกราบเรียนต่อที่ประชุมนี้

แล้ว กระทบมีเหตุผลเพียงเท่านี้ครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน มาตรานี้เป็นบทบัญญัติถวายอำนาจพระมหากษัตริย์ให้มีสิทธิยับยั้งในร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งสภาเห็นชอบด้วยแล้ว ที่กำหนดไว้ ๙๐ วันนั้นทางคณะกรรมการเห็นว่า เป็นเวลาพอสมควร ถึงแม้ว่าพระมหากษัตริย์จะทรงเห็นว่าการที่จะใช้สิทธิยับยั้งเร็วกว่านั้นก็ยอมที่จะทรงกระทำได้ แต่ ๙๐ วันนั้นก็ให้เป็นกว้าง ๆ ไว้เผื่ออาจจะต้องมีปัญหาสำคัญซึ่งจะต้องพิจารณาโดยรอบคอบ จึงถวายพระราชอำนาจให้ไว้ ๙๐ วัน แต่ความจริงร่างมาตรานี้ก็เหมือนกับรัฐธรรมนูญฉบับเก่า ๆ ที่ใช้กันมา ถ้าหากว่าจะรู้กันว่าเอาเพียง ๖๐ วัน หรือ ๓๐ วันแล้ว กระทบคิดว่าอาจจะเป็นการเร่งเร้าเกินไป และก็ความจริงนั้นไม่ใช่เรื่องของรัฐบาล ท่านประธานครับ เป็นเรื่องของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะ รัฐบาลอาจจะเสนอกฎหมายผ่านสภา รัฐบาลจะไปเร่งไม่ใช่ว่าเรื่องอย่างนั้น เป็นเรื่องว่าพระมหากษัตริย์ทรงเห็นว่าร่างกฎหมายฉบับนี้อาจจะเป็นผลไม่ดีแก่ประชาชน พระองค์อาจจะทรงยับยั้งไว้ให้พิจารณากันใหม่ การใช้เวลา ๙๐ วันนี้กระทบคิดว่าสมควรแล้วครับ

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระทบได้ฟังคำชี้แจงของท่านกรรมธิการแล้วทั้ง ๆ ที่ได้กรุณาชี้แจง แต่กระทบก็เห็นว่าความจำเป็นในการที่จะต้องเปลี่ยนแปลงจาก ๙๐ วันเป็น ๖๐ วันนั้น กระทบมีความจำเป็น ประการแรกก็คือประโยชน์แห่งระยะเวลาที่กระทบปรารถนาที่จะให้สั้นเข้านั้น เพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจังกับการตรากฎหมายฉบับนี้ การตรากฎหมายทุกฉบับในกรณีอย่างนี้ที่กระทบได้ประธานกราบเรียนแล้ว จริงอยู่ตามรัฐธรรมนูญนี้เราได้มีการถวายพระราชอำนาจให้แก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างมากมาย เราได้ถวาย แต่ว่าการกำหนดเฉพาะมาตรา ๙๒ นี้ ถ้าหากว่าการถวายพระราชอำนาจนั้นโดยคำนึงถึงความจำเป็นของประเทศชาติ กระทบกราบเรียนไว้ว่ากฎหมายบางฉบับมันมีความจำเป็นที่จะต้องได้ตรา แล้วออกก็มีผลใช้บังคับโดยเร่งด่วน และปัญหาในการที่วินิจฉัยว่าพระองค์ท่านจะได้ทรงพระมหากรุณาธิคุณไว้ได้หรือยับยั้งกฎหมายนั้นแค่ไหนเพียงใดนั้น กระทบคิดว่าบรรยากาศในทางการเมืองในช่วงระยะเวลาที่กฎหมายของแต่ละฉบับซึ่งผ่านการ

พิจารณาของสภาทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เสียงต่าง ๆ ก็คงจะได้ก้อง พระองค์ท่าน คงจะสดับตรับฟังเหตุผลความจำเป็นในการที่จะต้องใช้วิจารณ์ฎาที่จะวินิจฉัยว่ากฎหมายฉบับนั้นพระองค์ท่านควรจะทรงใช้พระราชอำนาจยับยั้งประการใดหรือไม่ ที่กระผมปรารถนา คือช่วงระยะเหตุการณ์ขณะนั้นนั้นระยะเวลาที่ไว้ให้เนิ่นนานนัก ผลเสียหายมันอาจจะมีและเกิดขึ้นได้ มันจะกลายเป็นว่าการทอดทิ้งระยะให้เนิ่นนานนี้อาจจะเป็นผลเสียหายซ้ำเติมอัน พึ่งมีพึงเกิดขึ้นแก่บ้านเมืองได้ กระผมจึงปรารถนาที่จะให้กำหนดระยะเวลาให้มันสั้นเข้าเพื่อ ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นอย่างนี้ กระผมจึงได้ขอประทานยืนยันว่า กระผมเห็นว่า ควรจะลดจาก ๙๐ วัน มาเป็น ๖๐ วัน ท่านประธานครับ กระผมขอประทานกราบเรียน แค้นนี้ครับ

นายพิศาล มูลศาสตร์สาทร : ท่านประธานที่เคารพ กระผมคิดว่าคำแปรญัตติ ของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ท่านสมาชิกทั้งหลายคงจะใช้ดุลพินิจได้แล้ว กระผมขอปิดอภิปราย ครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้เสนอให้ปิดอภิปราย และมีผู้รับรองครบถ้วนแล้วครับ จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ถือว่าที่ประชุมนี้อนุมัติ เพราะฉะนั้นผมจะขอประทานถามมติที่ประชุม ในคำแปรญัตติของคุณประสิทธิ์ ชูพินิจ ในมาตรา ๙๓ นี้ หากท่านผู้ใดเห็นด้วยกับคำแปรญัตติของคุณประสิทธิ์ ชูพินิจ ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๖ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๔๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่ามติที่ประชุมให้คงไว้ตามร่างของ
กรรมาธิการ มาตรา ๔๓ นี้คุณจำลอง เทวารุท ได้แปรญัตติไว้ และได้ขอสงวนไว้ แต่ที่ผม
เข้าใจว่าไม่อยู่ในที่นี้ ขอเรียนถามว่าคุณจำลองมอบหมายไว้ให้ท่านผู้ใดเป็นลายลักษณ์อักษร
หรือเปล่าครับ เห็นคุณประคองเป็นต้น ไม่มีนะครับ เมื่อไม่มีก็เสียใจเป็นอย่างยิ่งต้องถือว่า
คำแปรญัตติคำขอสงวนนั้นตกไป ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติครับ สำหรับวันนี้ผมขอเลิกประชุม
ขอาพระคุณครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๕๐ นาฬิกา

